

A close-up portrait of two women. The woman on the left has light skin, dark hair, and green eyes, wearing a yellow turtleneck. The woman on the right has dark skin and dark hair, wearing an orange sweater. They are both looking towards the camera with slight smiles.

Innkommne forslag

ÅRSMØTET
ROGALAND
ARBEIDERPARTI

20
22

Innhold

NÆRING, ARBEID OG SAMFERDSEL	7
1. Arbeidslivskriminalitet.....	7
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	7
2. Et seriøst arbeidsliv	8
Forslagsstiller: Sandnes AP	8
3. Takstreduksjon på ferjesamband	9
Forslagsstiller: Strand AP	9
4. Ungdommens distriktspanel	10
Forslagsstiller: Eigersund AP.....	10
5. Tredobling av skredsikringsmidler til fylkesvei.....	11
Forslagsstiller: Fylkestingsgruppen	11
6. Kollektivtilbud.....	12
Forslagsstiller: Lund AP.....	12
7. E 39	12
Forslagsstiller: Eigersund AP.....	12
8. Trafikken ut av Eigersund sentrum	12
Forslagsstiller: Eigersund AP.....	12
9. Korresponderende buss – overalt!.....	13
Forslagsstiller: Sandnes AP	13
10. En aktiv storbypolitikk	15
Forslagsstiller: Stavanger AP	15
11. Statens pensjonsfond for privatpersoner	18
Forslagsstiller: Klepp AP	18
12. Utvid bysykkeltidene!.....	18
Forslagsstiller: Sandnes AP	18
KLIMA OG ENERGI.....	19
13. Energi og strøm	19
Forslagsstiller: Stavanger AP	19
14. Energi og klima	22
Forslagsstiller: Stavanger AP	22
15. Legg om støtteordningane i Enova.....	26
Forslagsstiller: Stavanger AP	26
16. Ta politisk kontroll over straumen!	27

Forslagsstiller: Time AP	27
17. Kjernekraft.....	28
Forslagsstiller: Klepp AP	28
18. En ny politikk for elektrisk kraft	29
Forslagsstiller: Gjesdal AP.....	29
19. Thorium basert mini kjernekraftverk i Rogaland	30
Forslagsstiller: Stavanger AP	30
20. Lover og forskrifter som hindrer «det grønne skifte».....	31
Forslagsstiller: Stavanger AP	31
21. Ekstreme energipriser	32
Forslagsstiller: Strand AP.....	32
UTTALELSE – KLIMA OG ENERGI.....	33
22. Uttalelse: Krafta skal være en strategisk ressurs.	33
Innsender: Sauda AP.....	33
23. Effektbasert nettleie.....	34
Forslagsstiller: Karmøy AP	34
24. Forsyningssikkerhet.....	34
Forslagsstiller: Karmøy AP	34
25. Elektrifisering av sokkelen	35
Forslagsstiller: Karmøy AP	35
INTERNASJONAL- OG FLYKTNINGSPOLITIKK.....	36
26. Stans handel i strid med folkeretten	36
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	36
27. Rettigheter til ureturnerbare flyktninger	37
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	37
28. Helsehjelp til papirløse flyktninger.....	38
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	38
29. Et antirasistisk samfunn	39
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	39
30. Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag blant flyktninger	40
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	40
31. Rettferdig vaksine fordeling	41
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	41
32. Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk.....	42
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	42
33. Norge og NATO.....	43

Forslagsstiller: Stavanger AP	43
34. Palestina inn i FN	45
Forslagsstiller: Sandnes AP	45
35. FN-konvensjonen, mennesker med nedsatt funksjonsevne	46
Forslagsstiller: Strand AP	46
UTTALELSE – INTERNASJONAL- OG FLYKTNINGPOLITIKK.....	47
36. Uttalelse Vest-Sahara	47
Innsender: Sokndal AP.....	47
UTDANNING, HELSE OG VELFERD	49
37. Beredskap	49
Forslagsstiller: Klepp AP	49
38. Kommunale fritidsklubber.....	50
Forslagsstiller: Eigersund AP.....	50
39. Fastlegeordningen	50
Forslagsstiller: Eigersund AP.....	50
40. Åpne kirkerom for alle.....	51
Forslagsstiller: Stavanger AP	51
41. En bedre barselomsorg	52
Forslagsstiller: Stavanger AP	52
42. Homofile må også få gi blod.....	53
Forslagsstiller: Stavanger AP	53
43. Oppretthold flere brukerrum	54
Forslagsstiller: Stavanger AP	54
44. En god hjemmetjeneste	55
Forslagsstiller: Sandnes AP	55
45. Boliger med tjenestetilbud tilpasset eldre	56
Forslagsstiller: Sandnes AP	56
46. Psykisk helse etter pandemien.....	57
Forslagsstiller: Sandnes AP	57
47. Produksjon av medisiner i Norge	58
Forslagsstiller: Sandnes AP	58
48. Fraværgrensa	58
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	58
49. Sluttvurdering.....	59
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	59
50. Lik rett til VGS og høyere utdanning	60

Forslagsstiller: AUF i Rogaland	60
51. Konkurranspoeng til de som har fagbrev	61
Forslagsstiller: AUF i Rogaland	61
52. Gratis sanitetsprodukter	61
Forslagsstiller: Eigersund AP	61
53. Det må legges til rette for en mer praktisk skole	62
Forslagsstiller: Gjesdal AP	62
54. Nasjonalt senter for yrkesfag	63
Forslagsstiller: Fylkestingsgruppen	63
55. Avskaff karakter i kroppsøvfingsfaget	64
Forslagsstiller: Stavanger AP	64
56. Relevante opptakskrav	65
Forslagsstiller: Stavanger AP	65
57. Se behovet for realfagspoeng	66
Forslagsstiller: Stavanger AP	66
58. Mer satsing på digital fagkunnskap i videregående skole	67
Forslagsstiller: Stavanger AP	67
59. Medisinstudium til Universitetet i Stavanger (UIS)	68
Forslagsstiller: Stavanger AP	68
60. For å få flere kvalifiserte lærere i skolen, kreves det bedre karrieremuligheter etter endt utdanning	72
Forslagsstiller: Stavanger AP	72
61. Nasjonalt senter for yrkesfag til Rogaland	73
Forslagsstiller: Sandnes AP	73
62. Opprette profesjonsstudium for psykologi på Universitetet i Stavanger	74
Forslagsstiller: Sandnes AP	74
63. Fastlege og medisinstudium	74
Forslagsstiller: Strand AP	74
64. En tredje boligsektor for rimeligere boliger	77
Forslagsstiller: Stavanger AP	77
65. Innfør Samtykkelova	78
Forslagsstiller: Stavanger AP	78
66. Fosterforeldre	79
Forslagsstiller: Suldal AP	79
67. Alle har rett til ein bolig	79
Forslagsstiller: Strand AP	79

68.	Det offentlige skal ikke støtte diskriminering.....	81
	Forslagsstiller: Strand AP	81
69.	Skattepolitikken: vårt middel for omfordeling.....	82
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	82
70.	Et inkluderende samfunn – med plass til alle.....	84
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	84
71.	En solidarisk og sosialdemokratisk rusreform.....	85
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	85
72.	Styrke den internasjonale tilgangen til sanitær og hygieneartikler	86
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	86
73.	Styrke streikeretten.....	87
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	87
74.	Ta vare på politiske talenter	88
	Forslagsstiller: Eigersund AP.....	88
75.	Glem ikke hvem vi er til for	89
	Forslagsstiller: Stavanger AP	89
76.	Stemmerett for 16-åringer	90
	Forslagsstiller: Stavanger AP	90
77.	16 – årig stemmerett.....	91
	Forslagsstiller: AUF i Rogaland	91
	UTTAELSE – UTDANNING, HELSE OG VELFERD.....	91
78.	Lik rett til foreldrepenger mellom far og mor	91
	Forslagsstiller: Karmøy AP	91
	Innkomne forslags etter fristen.....	92
79.	Mottak av flyktningar	92
	Forslagsstiller:Tysvær AP	92
	Utkast lokalpolitisk uttalelse	93
1.	Skape arbeidsplasser og et seriøst arbeidsliv.....	93
2.	Klima og natur - rammen rundt all politikk	94
3.	God helse og livskvalitet for alle.....	95
4.	En god oppvekst varer hele livet	96
5.	Levende byer og bygder.....	97

NÆRING, ARBEID OG SAMFERDSEL

1. Arbeidslivskriminalitet

Forslagsstiller: AUF i Rogaland

Begrunnelse:

Arbeidslivskriminalitet er et stort problem i arbeidslivet. Det har konsekvenser for arbeidstakere, virksomheter og samfunnet som helhet. De kriminelle handlingene kan gi lovbrysterne fortrinn i konkurransen med andre virksomheter, og undergraver den norske velferdsstaten.

Kriminalitet i arbeidslivet er handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter. Noen eksempler er svart arbeid, sosial dumping, tvangsarbeid, og å unndra skatt. Arbeidslivskriminalitet vil svekke grunnlaget for velferden og føre til redusert verdiskapning. For at det skal være et rettfærdig og seriøst arbeidsliv i Norge, er det en nødvendighet at alle følger norske lover og regler.

Forslag til vedtak:

Arbeidslivskriminalitet

AUF i Rogaland vil:

- Sette større fokus på arbeidslivskriminalitet
- Redusere markedet for de kriminelle aktørene
- Gjøre det vanskeligere for de kriminelle aktørene å hente ut økonomiske fordele

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

2. Et seriøst arbeidsliv

Forslagsstiller: Sandnes AP

Begrunnelse:

Det er viktig å ha et arbeid å gå til.

Like viktig er det at arbeidsplassen er trygg. Både med tanke på sikkerhet for arbeidstakeren, men og i forhold til at regler i arbeidslivet følges.

Sandnes kommune gjør i dag mye for å fremme et seriøst arbeidsliv. Kommunen fremheves i mange sammenhenger som et godt eksempel i så måte.

Det er fremover ønskelig at kommunen sammen med alle andre offentlige aktører setter krav, og ikke minst følger opp kravene, til alle som får oppdrag eller vinner anbud som kommunen utlyser.

Forslag til vedtak:

Gjøre det som er mulig for å fremme et seriøst arbeidsliv der faste ansettelser, traiffbasert lønn samt gode lærlingeordninger er en selvfølge.

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

3. Takstreduksjon på ferjesamband

Forslagsstiller: Strand AP

Begrunnelse:

Regjeringas reduserte ferjetakstar – neste steg!

I ei pressemelding datert 8 November 2021 gjer regjeringa det klart at dei kjem til å redusere ferjetakstane med 30 prosent frå 1. januar 2022, samanlikna med takstane 1. januar 2021. «Dette er eit veldig viktig, første steg mot lågare ferjetakstar på sikt», seier samferdselsminister Jon-Ivar Nygård.

Ryfast, – den undersjøiske tunnelen mellom Ryfylke og Nord-Jæren, vart opna den 30.12 2019. Tunnelen erstatta Tausambandet – etter nesten 40 års samanhengande ferjedrift mellom Stavanger og Tau. Dette ferjesambandet var mellom dei ti mest trafikkerte ferjesambanda i landet i åra før det vart nedlagt. Såleis var dette ei sentral kommunikasjonsåre over fjorden mellom Ryfylke-kommunane med til saman om lag 25 000 innbyggjarar, og Nord-Jæren.

I Stortingsproposisjon 109 S (2011–2012) om «Utbygging og finansiering av Rv 13 Ryfylkesambandet (Ryfast)» går det i fleire omgangar fram at Ryfast er eit ferje-erstatningstiltak. I dette ligg det at Ryfast løyser det same transportbehovet som ein har ved alle andre ferjesamband, - å kome seg over ein fjord. I same proposisjonen går det og fram at ved å erstatte ferja med tunell, så sparer Rogaland fylkeskommune om lag 17 millionar årleg driftstilskot til ferjedrift, med tal frå 2011.

Med Ryfast er reisetida for bilistar redusert til omlag det halve, medan dei kollektivreisande må rekne mykje den same tida med buss, som den tida ferja tok. For ein personbil kosta ferja i underkant av ein hundrelapp med full rabatt, og med rabatt i Ryfast og Hundvåg-tunnelen må ein betale 134 kroner til saman.

Kollektivreisande betalte i overkant av 50 kroner med ferja med rabatt, og må i dag betale 74 kroner for ein enkeltbillett med buss gjennom Ryfast. (Det finst fleire periodebillettalternativ med buss (frå 24 t til 365 dagar) som kan gje vesentleg lågare busskostnad enn ein enkeltbillett).

Takstane for køyretøy over 3,5 tonn / lengre enn 7 m er billigare med Ryfast enn med ferje (496 kr mot 532 ++ med ferje).

Ferjefri fjordkryssing er eit stort framsteg for dei reisande mellom Ryfylke og Nord-Jæren. Men det vert opplevt som urimeleg at dersom ferja framleis var i drift, så ville det no ha kosta om lag 70 kroner med personbil og om lag 50 kroner som kollektivreisande (enkeltbillett) å krysse over fjorden med den rabatten regjeringa no gjev. Dei fastbuande i Ryfylke ønskjer seg same kostnadsterskel som andre innbyggjarar i landet når dei har behov for å ta seg til regionssenteret sitt og næraste by, uavhengig av om det er ein fjord som må kryssast eller ei, og uavhengig av kva infrastruktur som er utbygd – ferje eller tunell.

Ein var klar over at det låg ein vesentleg del eigenfinansiering med bompengar til grunn for finansieringa av Ryfast. Strand Arbeiderparti ønskjer likevel å understreka det urettvise i at ein takstreduksjon som ville bli gjort gjeldande for Tausambandet om det framleis eksisterte, - no ikkje kjem dei reisande til gode!

117 **Forslag til vedtak:**

118 Strand Arbeiderparti oppfordrar om at regjeringa ser Ryfast mellom Nord-Jæren og
119 Ryfylke som eit ferjeerstatningsprosjekt, og at ein i statsbudsjettet for 2023 tek høgde
120 for at dei reisande mellom Ryfylke og Nord-Jæren vert tilgodesett med same
121 takstreduksjon som er gjort gjeldande for andre ferjesamband.

122

123 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

124

125

126 4. Ungdommens distriktspanel

127 Forslagsstiller: Eigersund AP

128

129 **Begrunnelse:**

130 Prognosene i forhold til demografiutviklingen i landet er ikke gode. Vi må jobbe aktivt
131 for å gjøre distriktsnorge mer attraktivt, spesielt for de unge som ønsker å etablere
132 seg. Ungdommens distriktspanel ga 10 råd til regjeringen Solberg om fremtidens
133 distriktspolitikk. De sa hva ungdommer trenger for å bo og å ville investere tida si i
134 distriktene. Når vi ønsker at de unge skal etablere seg i hele landet er det viktig at vi
135 hører på dem.

136

137 **Forslag til vedtak:**

138 Rogaland Arbeiderparti ønsker å jobbe videre med rådene fra ungdommens
139 distriktspanel og være en forkjemper for å sette rådene ut i liv.

140

141 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

142

143

144

145

146

147

148

149

5. Tredobling av skredsikringsmidler til fylkesvei

Forslagsstiller: Fylkestingsgruppen

Begrunnelse:

Det er store utfordringer innen ras- og skredsikring i Rogaland, og det er behov for mer midler. Rogaland er ett av fylkene i landet hvor behovet er størst når det gjelder både riks- og fylkesveier. I skredsikringsplanen for Region vest fra 2019 var det registrert 69 skredpunkt på fylkesvei i Rogaland, hvorav 13 skredpunkt på fylkesvei med middels skredfaktor og 56 skredpunkt på fylkesvei med lav skredfaktor. I rapporten «Skredsikringsbehov for fylkesveier i Rogaland» fra 2021, ble antallet oppdatert til 80 skredpunkt, noe som tilsvarer 24 kilometer skredutsatt fylkesvei i Rogaland. I tillegg belyser 2021-rapporten problemene med dårlige bergskjæringer (over 100 kilometer) som det ikke finnes midler til vedlikehold og sikring av i dag, til tross for svært mye nedfall i fylket vårt.

Det er derfor veldig positivt at dagens regjering slo fast i Hurdalserklæringen at man skal lage en nasjonal gjennomføringsplan for alle skredpunkt på riks- og fylkesveier med høy og middels skredfaktor. Det haster imidlertid med å komme i gang med å trygge veiene på hele Vestlandet. I dag er mange av innbyggerne rundt om i hele fylket avhengige av å bruke rasfarlige veier daglig som jobbspennere, skoleelever og yrkessjåfører.

Det totale sikringsbehovet for de 45 mest kritiske skredpunktene langs fylkesveier i Rogaland ligger på 220-2000 millioner kroner, avhengig av sikringsnivå. I 2022 får Rogaland fylkeskommune statlige tilskudd til skredsikringstiltak på rundt 28 millioner kroner. Med dette er man per i dag i stand til å gjennomføre ett større skredsikringsprosjekt i løpet av fire år. Nasjonal Rassikringsgruppe, bestående av alle skredfylkene i Norge, krever nå en tredobling av midler til skredsikring. Dersom skredsikringsmidlene blir tredoblet vil Rogaland kunne gjennomføre omtrent tre større skredsikringsprosjekter i løpet av en fireårsperiode og/eller flere mindre tiltak, noe som på sikt vil redusere skredfaren i Rogaland betydelig og samtidig svare opp Hurdalserklæringen på en god måte.

Forslag til vedtak:

Rogaland Arbeiderparti vil at man over statsbudsjettet skal tredoble bevilgningene som går til skredsikring av fylkesveier.

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

188 6. Kollektivtilbud

189 Forslagsstiller: Lund AP

190

191 **Begrunnelse:**

192 Vi som bor sør i Rogaland sliter veldig med kollektivtilbudet. Dette gjør at pendling
193 både for studenter og arbeidstakere er nesten helt umulig. Vi ønsker å beholde unge
194 innbyggere i distriktene. Siden studenter er avhengig av at foreldre må kjøre de 4 mil
195 før de kan ta kollektivt er dette vanskelig.

196

197 **Forslag til vedtak:**

198 Jobbe for bedre kollektiv tilbud i distriktene, og bedre dekning på kolumbuskortet

199

200 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

201

202 7. E 39

203 Forslagsstiller: Eigersund AP

204 **Begrunnelse:**

205 **Forslag til vedtak:**

206 Eigersund må knyttes til ny E39 med god tilførselsvei

207

208 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

209

210 8. Trafikken ut av Eigersund sentrum

211 Forslagsstiller: Eigersund AP

212 **Begrunnelse:**

213 Regionsenteret Eigersund har i dag en fylkesvei som går rett gjennom bykjernen med
214 over 15.000 passeringer daglig. Andelen tungtrafikk øker som følge av at regionen
215 sør for Boknafjorden til Mandal må deponere urene masser på Svåheia. Trafikken
216 gjennom Eigersund sentrum deler byen i to, og det hemmer byutviklingen og gjør
217 trafiksikkerheten utrygg. Arbeiderpartiet vil flytte trafikken ut av sentrum, for å legge
218 tilrette for at flere folk kan flytte inn.

219

220 **Forslag til vedtak:**

221 Trafikken ut av sentrum i Eigersund

222

223 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

9. Korresponderende buss – overalt!

Forslagsstiller: Sandnes AP

Begrunnelse:

Kollektivtransporten i dag er lagt opp slik at billetter på både buss og tog er harmonisert med tanke på pris. Enkelte steder, som på Klepp stasjon, er det også lagt opp til at bussen tar utgangspunkt i togenes rutetider. Slik er det imidlertid ikke overalt i byene. Flere opplever å enten komme alt for tidlig til togstasjonen på grunn av at forrige buss ankommer 20 min før toget på en søndag – eller alt for sent, fordi at bussen til Hundvåg går 1 min etter toget ankommer Stavanger stasjon. Flere elever må løpe fra toget i Sandnes til Ruten for å nå bussen – eller vente i 30 minutter før den neste går. Kanskje «funker» det for dem som er unge og spreke, men det er ikke særlig gunstig for de andre – for ikke å snakke om rullestolbrukere!

Hvis en hadde vært mer oppmerksom på dette, så kunne slike tilfeller lett vært unngått. Det er bare å justere tidene et par minutter. Som medvirkere i Kolumbus bør Sandnes medvirke til at fylket ser på buss- og togtidene og tilpasser rutetidene deretter. Det er ikke sikkert at kabalen går opp alle steder. Det er heller ikke sikkert at en kan ta særlige hensyn til forsinkelser. For distrikts beboere høres kanskje dette ut som luksusproblemer!

Likevel er det viktig å huske på vårt felles mål; nemlig å redusere utslipp og øke bruken av kollektivtransport. Da er vi også nødt til å nå ut blant byboere med lukrative tilbud. Rutetider som ikke tar særlig hensyn til hverandre hjelper lite på dette – og det er noe som ikke er særlig vanskelig å fikse på. Administrasjonen i Kolumbus vil gjerne komme med flere begrunnelser: veiarbeid, hyppige busstider, fremtidsplaner, tidligere fullført arbeid, kapasitet og forsinkelser. Likevel er det fullt mulig å omlegge rutetider med hensyn til togtider – slik at en slipper å enten komme for tidlig, 1-2 minutter før, eller for sent. Om ikke overalt, så går det i hvert fall på noen plasser.

Se eksempelvis på forskjellen i «buss-korrespondanse» mellom Gausel og Klepp stasjon:

Ser kanskje ikke ut som all verdens, men når en benytter seg mye av kollektivtilbudene ofte, blir det fort mer fristende å kjøre bil til togstasjonen på Gausel. Man har også et problem motsatt vei. Tenk deg en søndag der du bor på Klepp og skal til Varhaug (som ikke har busstilbud). Hvordan skal vi forsvare bruk av kollektivtransport her, fremfor din el-bil?

Forslag til vedtak: Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

10. En aktiv storbypolitikk

Forslagsstiller: Stavanger AP

Begrunnelse:

Storbypolitikk

En aktiv storbypolitikk!

Storbyene spiller en viktig rolle i utviklingen av Norge, både økonomisk og sosialt. De er hjemsted for en stadig større andel av befolkningen, og fremstår dermed som stadig mer attraktive områder for å bo, leve, og å drive næringsvirksomhet.

Den rollen storbyene spiller i forhold til nyskaping, omstilling og etablering av nye arbeidsplasser er svært viktig. Den omfattende grønne omstillingen vi er inne i, innebærer et massivt behov for å kutte utslipp og skape jobber. Sterke storbyer, med handlekraftige politikere, et påskrudd næringsliv og et aktivt akademisk miljø, blir en svært viktig forutsetning for at Norge som nasjon skal lykkes med den grønne omstillingen. Det er bred enighet, både innenfor og utenfor Arbeiderpartiets rekke, om at oljenæringen skal utvikles, ikke avvikes. Norsk oljehistorie, og teknologi utviklet på norsk sokkel, utgjør viktige suksesskriterier for den grønne omstillingen. Stavanger-regionen har i over 50 år vært hjemsted for den desidert største og sterkeste oljeklyngen i Norge. Dette gir oss svært sterke forutsetninger for å ta en ledende rolle i arbeidet med å utvikle kommersielt bærekraftige løsninger innen havvind, hydrogen, amoniakk, fangst og lagring av CO₂ (CCS), energiøkonomisering, smarte energiløsninger mm. Styrken i det samlede energi-industrielle kompetansemiljøet vårt, gjør Stavanger-regionen til et episkenter for det grønne skiftet i Norge.

Tilsvarende finner vi sterke industrielle og teknologiske miljøer i de andre storbyene. Det er viktig at storting og regjering aktivt bidrar til å utvikle disse videre. Dette innebærer blant annet at sentrale, statlige virkemidler i næringspolitikken, som Innovasjon Norge, ENOVA, Forskningsrådet og SIVA, kanaliserer mer ressurser til storbyområdene i tiden som kommer.

Fordeling av kulturmidler

Stavanger Arbeiderparti ber om at statlige kulturmidler fordeles bedre omkring i landet enn tilfellet er i dag. Selv om mange store kulturinstitusjoner ligger sentralt i og omkring Oslo og dermed naturlig krever store midler, må økningen i kulturbudsjettene nå vise bedre igjen i andre deler av landet.

I Arbeiderpartiets program ved stortingsvalget 2021 gir partiet viktige løfter som Stavanger Arbeiderparti støtter helhjertet opp om. Retningen summeres opp i følgende avsnitt:

«For mange ekskluderes fra kulturtilbud. Vi vil øke mangfoldet, både på scenen og blant publikum. Vi vil bygge ned terskler for deltakelse og gi flere smakebiter på det brede kulturlivet i alle kommuner og fylker. Et nytt Kulturløftet skal gi oss kulturløft i fylker og kommuner i hele landet. Slik kan flere kunstnere og kulturarbeidere få et arbeid å leve av, flere av morgendagens talenter få sjansen til å lykkes og Norges tiltrekningskraft internasjonalt styrkes.»

Stavanger Arbeiderparti ber om at statlige kulturmidler fordeles bedre omkring i landet enn tilfellet er i dag. Selv om mange store kulturinstitusjoner ligger sentralt i og omkring Oslo og dermed naturlig krever store midler, må økningen i

331 kulturbudsjettene nå vise bedre igjen i andre deler av landet.

332 I Stavanger og Rogaland peker vi særlig på to forhold:

333 Rogaland Teater og Stavanger Museum har svært stort behov for større og bedre
334 lokaler. De to institusjonene samarbeider nå om en felles løsning, kalt

335 Akropolisvisjonen. Akropolis-visjonen er en nyskapende og visjonær satsing fram mot
336 Stavanger 2025 og de kommende årene, og tar opp i seg den kraften og betydningen
337 de kulturhistoriske bygningene representerer. Det er et stort økonomisk løft å
338 realisere dette. Tiltaket har betydning ikke bare for Stavanger og Rogaland, men må
339 sees i en større regional sammenheng. Stavanger Arbeiderparti ber regjeringen bidra
340 med god økonomisk støtte slik at visjonen virkeliggjøres i overskuelig framtid.

341
342 Da regjeringen Stoltenberg gjennomførte forrige kulturløft, førte det blant annet til
343 dannelsen av flere regionale operaselskap. Disse dro nytte av den jevne økningen i
344 bevilgninger som skjedde fram til 2014. Opera Rogaland, et interkommunalt selskap
345 eid av Stavanger og Sandnes kommuner, ble av ulike grunner etablert først i 2014.
346 Selskapet har dermed falt utenfor satsingen på regional opera, og får i dag flere
347 millioner mindre i statstilskudd enn tilsvarende selskap, selv om aktiviteten og
348 profesjonaliteten er like stor. Dette har også negativ betydning for fylkeskommunens
349 bidrag som er vesentlig mindre enn i andre fylker. Stavanger Arbeiderparti ber
350 regjeringen se til at Opera Rogaland i løpet av kort tid løftes til samme nivå som de
351 andre regionale selskapene. Vi ber også Rogaland fylkeskommune på ny vurdere
352 tilskuddet til selskapet ut fra målet om at også Nord-Rogaland skal få et bedre
353 publikumstilbud i denne sjanger.

354 Stavanger Arbeiderparti støtter ellers fullt opp om vektleggingen av bedre
355 arbeidsvilkår for kunstnere og kulturarbeidere. Vi er opptatt av talentutvikling i samme
356 perspektiv som valgprogrammet gir uttrykk for, og viser i den sammenheng også til at
357 Opera Rogaland er det operaselskapet i landet som vektlegger det mest, og har
358 utviklet prosjektet «OR-praktikant.» Dette tilsvarer en type lærlingeordning, og er blitt
359 positivt bemerket både av departement og andre instanser.

360 Områdesatsning

361
362 Storbyene er viktige motorer for den grønne omstillingen. Samtidig har storbyene
363 åpenbare og særegne utfordringer. Disse dreier seg blant annet om store sosiale
364 forskjeller, varierende boligstandard, høye boligpriser, utfordringer inne rus, og høye
365 klimautslipp. Det må settes inn ekstra ressurser i de områdene som sliter mest med
366 dårlige levekår. Dette gjennom en forsterket områdesatsing, der Stavanger må
367 inkluderes på en langt bedre måte enn i dag.

368 Utfordringer som her er beskrevet må møtes ved hjelp av et enda sterkere og mer
369 forpliktende samarbeid mellom storbyene og statlige myndigheter.

Forslag til vedtak:

Stavanger Arbeiderparti mener at følgende føringer og tiltak bør inngå i et forsterket samarbeid:

- En større andel av ressursene som tildeles gjennom Innovasjon Norge, ENOVA, Norges Forskningsråd og SIVA, kanaliseres til storbyene.

- Samarbeidet mellom Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommuneandere, andre storbyer og fylkeskommuner, samt staten, styrkes. Dette særlig med tanke på å nå klimamålene, og andre miljømål.

- Videreutvikle og forbedre byvekstavtalene. Det statlige bidrag må være minst 70%. I tillegg må dagens innebygde miljøparadoks fjernes. I de tilfellene der inntektene i byvekstpakkene svekkes på grunn av større nedgang i, eller raskere elektrifisering, av persontrafikken enn forutsatt, må staten dekke inntektstapet.

- Styrke Husbankens rolle som virkemiddel for å sikre familier med lav/middels inntekt, tilgang til egen bolig, og legge til rette for lokale virkemidler som kommunal garanti for egenkapital.

- Det kommunale inntektssystemet må innrettes slik at storbyene får minst like god inntektsutvikling som mindre kommuner.

- Videreutvikle områdesatsingene i storbyene. Stavanger må inkluderes i ordningen på linje med de tre største byene.

- Stavanger Arbeiderparti ber om at statlige kulturmidler fordeles bedre omkring i landet enn tilfellet er i dag. Selv om mange store kulturinstitusjoner ligger sentralt i og omkring Oslo og dermed naturlig krever store midler, må økningen i kulturbudsjettene nå vise bedre igjen i andre deler av landet.

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

413 11. Statens pensjonsfond for privatpersoner

414 Forslagsstiller: Klepp AP

415

416 **Begrunnelse:**

417 Statens pensjonsfond gjør en meget god jobb med å forvalte felleskapets midler. I
418 det private sparemarkedet er det vanskelig å finne aktører som har den bredden i
419 sine investeringer som Statens pensjonsfond. Fondet har også et utmerket etisk
420 regelverk og søker å bruke sin eiermakt til å påvirke positivt.

421

422 Samlet sett gjør dette at det kan være attraktivt å åpne for at privatpersoner får
423 muligheten til å plassere sine egne midler i fondet. KLP gjør dette arbeidet i dag og
424 kunne vært en modell for hvordan en slik løsning kunne sett ut.

425

426 **Forslag til vedtak:**

427

428 Rogaland AP ønsker at det utredes for mulighetene til å la norske privatpersoner
429 plassere kapital i Statens pensjonsfond (utland).

430

431 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

432

433 12. Utvid bysykkeltidene!

434 Forslagsstiller: Sandnes AP

435 **Begrunnelse:**

436 Du bor nærme Skeisvang skole og skal sykle til Oasen. Senere flytter du til Kvernevik
437 for å studere, men skal handle på Madla. Du finner ut at du ønsker å være
438 miljøvennlig – samtidig som du er sunn og velger bysykkelen. Havner en på feil vei
439 (som ofte skjer når en kjører bil), ender det fort med at en blir nødt til å betale noen
440 ekstra kroner for å velge bysykkelen – utover det en vanlig bussbillett koster. Dette er
441 for dårlig og får folk til å velge bil og buss fremfor sykkelen.

442 Før var bysykkel-grensen på 1 time. Nå er den redusert til 15 minutter... Kolumbus
443 begrunner dette blant annet med kapasitet og overbruk. Disse argumentene holder
444 ikke grunn i dag. Nye stasjoner og sykler er kommet til og syklene har blitt
445 kjempepopulære. Vi som fylke må selge det beste til folket – og det gjør vi ved å
446 utvide brukstiden.

447 AUF i Rogaland vil:

- 448 • At grensen for bruk av bysykkel utvides fra 15 min til 30 min.

449

450 **Forslag til vedtak:**

451 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

KLIMA OG ENERGI

13. Energi og strøm

Forslagsstiller: Stavanger AP

Begrunnelse:

Forslag 1

UTTALELSE FRA STYRET

Energi og strøm

Sikker og rimelig tilgang på elektrisk kraft har vært en grunnleggende forutsetning for den velstandsutvikling og det velferdssamfunnet vi har bygd opp i Norge.

De naturgitte forholdene i Norge, med et stort potensial for utnyttelse av vannkraft, har gitt oss denne sikre og rimelige tilgangen på ren utslippsfri elektrisk kraft.

Arbeiderpartiet har en stolt historie å vise til med å bygge ut vannkraften til felles beste for det norske samfunnet og Arbeiderpartiet har med rette blitt kalt kraftsosialister og var industripartiet framfor noen. Dette har gitt oss den velstanden vi har i dag.

I dag er det derimot denne velstanden, med et enormt ressursforbruk med tilsvarende nedbygging av natur, og forurensing med utslipp til luft og vann, som truer med å ødelegge livsgrunnlaget vårt. Dette er grundig dokumentert av både FNs klimapanel, og FNs naturpanel.

Varselropene fra blant andre FN viser at vi kan ikke kan fortsette å bygge ned norsk natur, og forbruke i samme tempo som nå. Dette stiller oss ovenfor store politiske utfordringer, som bare kan møtes gjennom aktiv, sosialdemokratisk fordelings- og næringspolitikk. Energieffektivisering, økt produksjon av fornybar energi, aktiv næringspolitikk og kraftfull fordelingspolitikk må utgjøre grunnsteinene i det taktskiftet vi står foran.

Med hensyn til energi så er en kilowatt spart like viktig som en ny kilowatt produsert. Dette betyr at tempoet i arbeidet for å ruste opp eksisterende vannkraftverk må økes. I tillegg må vi fortsette arbeidet med å styrke ENOVA. En situasjon med større knapphet på strøm, skaper også behov for tydeligere prioriteringer av strømtilførsel til kraftkrevende virksomhet. For eksempel bør produksjon av batterier prioriteres høyere enn produksjon av Bitcoin.

I arbeidet med å nå klimamålene, og holde strømprisene nede, vil det samtidig være behov for å øke produksjonen av fornybar energi. På land kan en slik økning skje blant annet gjennom skånsom utbygging av vannkraft i ikke-vernede vassdrag, og gjennom utbygging av vindkraft der det er lokal enighet om dette.

Det grønne skiftet skaper videre behov for en massiv økning i ressursbruken til forskning, teknologiutvikling og kommersialisering innen områder som hydrogen, havvind, ammoniakk og fangst og lagring av CO₂ (CCS). Denne satsingen må drives fram av staten, men i et tett samarbeid med næringslivet. (Det vises for øvrig til egen uttalelse om energi og klima).

De siste måneders ekstreme priser for strøm viser at dagens systemer med infrastruktur for kraftnettet, prisfastsetting av strøm, eksportavtaler osv. ikke sikrer forutsigbare kraftpriser og sikre leveranser på en tilfredsstillende måte. Regjeringen har gjennomført omfattende tiltak for å dempe de verste utslagene av strømpriskrisen, for dem med dårlig råd. Disse tiltakene har vært helt nødvendige. Det er viktig at vi tar lærdom av strømpriskrisen, slik at vi ved framtidige kraftige prishopp umiddelbart kan sette inn kraftfulle tiltak. Tiltakene bør blant annet inkludere: Støtte over nettleien, redusert el-avgift, økt bostøtte, økt støtte til ENØK og kompensasjonsordninger for bedrifter og frivillige organisasjoner.

I kjølvannet av krisen må myndighetene innlede et tettere samarbeid med energiselskapene. Målet må være at energiselskapene i tiden framover kan tilby gunstigere fastprisavtaler til kundene, og informere kundene om fordelene ved slike avtaler på en mer aktiv måte enn i dag. Dette vil bidra til større forutsigbarhet for strømkundene.

For å redde klimaet, ta vare på naturen, og å skjerme dem med dårlig råd, er det behov for en aktiv sosialdemokratisk politikk. Politikken må håndtere både kort- og langsiktige utfordringer. Vi ser i denne sammenhengen fram til forslagene fra Energikommisjonen som regjeringen skal sette ned i nær framtid. Kommisjonen bør blant annet utrede hvordan forbrukerne kan tilbys mer differensierte strømpriser enn i dag.

Forslag til vedtak:

Stavanger Arbeiderparti vil at:

- Overføringskapasiteten mellom landsdelene økes og Statkraft pålegges å gjøre dette så raskt som mulig.

- Arbeidet med å ruste opp el-nettet trappes kraftig opp, og støtten til tiltak for energieffektivisering gjennom ENOVA økes markant (tiltak som installasjon av solceller, energisparing i bygg mm.).

- Det foretas en tydeligere prioritering når det inngås avtaler med kraftkrevende industri, noe som blant annet bør bety at batteriproduksjon prioriteres høyere enn Bitcoin.

- Det legges opp til økt produksjon av fornybar energi. På land innebærer dette skånsom utbygging av vannkraft i ikke-vernede områder, og utbygging av vindkraft der det er enighet lokalt.

- 543
- 544 • Staten trapper kraftig opp bidragene til teknologiutvikling og kommersialisering på
- 545 områder som havvind, hydrogen, ammoniakk og CCS.
- 546
- 547 • Basert på erfaringene med det pågående strømsjokket, sørger regjeringen for god
- 548 beredskap til raskt å sette inn akutte tiltak som redusert nettleie, redusert el-avgift,
- 549 økt bostøtte, økt støtte til ENØK, og kompensasjonsordninger til bedrifter og frivillige
- 550 organisasjoner.
- 551
- 552 • Staten innleder et samarbeid med energiselskapene der målet er å tilby kundene
- 553 gunstigere fastprisavtaler.
- 554
- 555 • Energikommisjonen bør utrede hvordan strømprisene kan differensieres på en
- 556 bedre måte enn i dag. Ett alternativ kan være å innføre minst to tariffer for strøm til
- 557 privatkunder hvor første tariff skal være til forbruk for en gjennomsnittsbolig og andre
- 558 tariff for forbruk utover dette. Andre tariffer kan gjelde for fritidsboliger. Det innføres
- 559 fastpris på første tariff basert på f.eks gjennomsnittlig strømpris de siste årene og
- 560 som kan reguleres årlig (produksjon- og overføringskostnader for vår vannkraft er
- 561 godt kjent). For den andre tariffen kan det settes en minstepris som er f. eks 25%
- 562 over fastpris. Dette vil stimulere til energisparing samtidig som vanlige folk ikke
- 563 straffes for forbruk utover nødvendig behov og lite bærekraftig luksusforbruk må
- 564 betales for.
- 565
- 566 • Energi kommisjonen bør også utrede hvordan strømprisene kan differensieres på
- 567 en bedre måte enn i dag for næringslivet, særlig for små- og mellomstore bedrifter.
- 568
- 569 • Tiltak for å sikre tilgang til og fordeling av fornybar energi og strøm, må skje innen
- 570 rammen av Norges klimamål og forpliktelser i forhold til Parisavtalen og
- 571 klimasamarbeidet med EU.
- 572
- 573 • Vurdere støtte til strømutgifter også til andre sårbare grupper med lav inntekt.
- 574 Alternativt øke innslagspunktet for bostøtte. I forbindelse med tiltak bør en også
- 575 vurdere andre hensiktsmessige beregningsmåter enn kun å gå på de gruppene som
- 576 får bostøtte.
- 577 Inntektsgruppen for bostøtte er veldig lav (bruttoinntekt pr mnd. kr. 22.913), dette får
- 578 som konsekvens at svake grupper som ikke mottar bostøtte, heller ikke kommer i
- 579 posisjon for å få den økonomiske støtten for økte strømpriser.
- 580 Eksempel:
- 581 Person med bruttoinntekt 24.500 får netto utbetalt etter skatt og lønnstrekk 17.085.
- 582 Husleien er 6.500, når da strømmen kommer på 2.900 så har vedkommende 7.700
- 583 igjen til alle andre utgifter (mat, klær, lege, medisiner mm).
- 584 Dette beløpet blir lavere enn det som regnes som minstebeløp for å overleve, dette
- 585 samtidig som trygden er for høy til å kvalifisere til bostøtte.
- 586

587 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

588

589 14. Energi og klima

590 Forslagsstiller: Stavanger AP

591

592 **Begrunnelse:**

593 Petroleumsnæringen

594 Stavanger er Energihovedstaden i Norge og har en særdeles viktig rolle i det grønne
595 skiftet. Som Norges største næring har olje- og gassektoren et samfunnsansvar og
596 klimaendringene er en av vår tids største utfordringer. Petroleumsindustrien har
597 forpliktet seg til å gjøre sin del for at verden når målet om netto nullutslipp i 2050.
598 Utslippene skal reduseres samtidig som det skal produseres energi, samt
599 opprettholde verdiskaping, arbeidsplasser og inntekter til velferdsstaten. Det er fullt
600 mulig å nå verdens klimamål og samtidig ha høy verdiskaping fra norsk sokkel.

601 Derfor er Stavanger Arbeiderparti opptatt av å opprettholde norsk sokkels
602 konkurranseevne, slik at Norge forblir et attraktivt investeringsområde for norsk og
603 internasjonal olje- og gassindustri, inkludert leverandørbedrifter og maritim næring,
604 dersom vi skal lykkes med utviklingen av en ny og framtidsrettete næringer i havet.
605 Som for eksempel havbunnsmineraler og havvindparker og ulike havvindløsninger -
606 både faste og flyttbare.

607 Elektrifisering er avgjørende fram mot 2030 for å realisere målene om reduksjon i
608 klimagassutslipp fra sokkelen. Samtidig må det arbeides med andre løsninger for å
609 redusere utslipp fra olje- og gassproduksjon, som havvind, kompakte CO2-fangst og
610 -lagringsløsninger, kompakte dampgjenvinningsanlegg, og en lang rekke
611 energieffektiviseringstiltak.

612 Vurderinger om utvikling av ressursene på norsk sokkel og gjennomføring av
613 klimatiltak må gjøres ut fra et helhetsspektiv, der behovet for krafttilgang og
614 konkurransedyktige kraftkostnader er ivaretatt både i den landbaserte og
615 offshorebaserte industrien.

616 Petroleumsnæringens aktivitet beveger seg stadig lenger nord. Det er viktig at dette
617 skal gi størst mulig lokale ringvirkninger. Relevante utdanningsmuligheter og
618 deltagelse i mer av verdikjeden, enn bare utvinningen i seg selv, er viktige
619 forutsetninger.

620 To likestilte konsesjonsrunder er etablert for å få en hensiktsmessig utforskning av
621 både modne og umodne områder på norsk sokkel, henholdsvis TFO-ordningen
622 (tildeling i forhåndsdefinerte områder) og ordinære nummererte konsesjonsrunder.

623 Areal og tildelingspolitikken får avgjørende betydning for norsk sokkels attraktivitet
624 blant oljeselskap og investorer, og derfor også for aktivitetsnivået. Dette vil gi seg
625 uttrykk i arbeidsplasser i hele verdikjeden, samt ytterligere ringvirkninger og inntekter
626 til storsamfunnet. Aktivitet i norsk petroleumsindustri danner grunnlaget for den
627 kunnskapen og kompetansen som er nødvendig for å redusere utslippene fra norsk
628 sektor. Stavanger Arbeiderparti vil jobbe for å opprettholde dagens
629 konsesjonspolitikk.

630 Det må føres en forvaltningspolitikk som har bærekraftig ressursutnyttelse av
631 sokkelen i fokus. Videre ressursutnyttelse av åpnete områder og påbegynte felt vil i
632 seg selv bidra med stor verdiskaping. Vi vil derfor jobbe for at TFO-ordningen med
633 tilhørende aktivitetsforpliktelser fortsatt skal være et viktig forvaltningsverktøy. Vi vil
634 også jobbe for å fremme rammevilkår og forskning som bidrar til å realisere
635 tidskritiske utbygginger og forlenge utvinning fra eksisterende felt.

636 En forutsetning for virksomheten er sikkerheten til mannskap, utstyr og miljø.
637 Oljedirektoratet og Petroleurstilsynet er fundamentale aktører for å ivareta dette.

638 Stavanger Arbeiderparti mener at:

- 639 • Norge skal ha et fortsatt jevnt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel.
- 640 • Det må jobbes for realisering av industriens planer for klimagassutslipp for å
641 innfri Stortingets anmodning om 50 prosent utslippskutt for
642 petroleumsvirksomheten.
- 643 • Satsingen på kompakte CO₂-fangst og -lagringsløsninger og bruk av havvind
644 til offshore kraftforsyning må forsterkes. For å få dette til må man få permanent
645 unntak for konsesjon fra havenergiloven for flyttbar vindkraft som er
646 direktetilkoblet installasjoner, flyttbar havvind må inngå i SUT-godkjenningen
647 for felt/installasjon.
- 648 • Det må arbeides med å fjerne mer av utslippene i forbruksfasen av
649 naturgassen gjennom å realisere verdikjedene innen blått hydrogen.
- 650 • Petroleumsvirksomhet skal gi lokale og regionale ringvirkninger i form av
651 utdanning, arbeidsplasser og deltagelse i verdikjeden utover utvinningen i seg
652 selv. En av forutsetningene for dette er at det finnes forsyningsbaser langs
653 hele kysten.
- 654 • Landbaserte operasjonssentre som gir støtte til- og fjernstyrer operasjoner i
655 petroleumsvirksomheten skal ligge i Norge.
- 656 • Oljedirektoratet og Petroleurstilsynet tilføres tilstrekkelig med ressurser

657

658 Hydrogen og ammoniakk

659 Norge har et stort potensial innen storskalaproduksjon av hydrogen og ammoniakk
660 for klimaomstilling av egen industri- og transportsektor, og som eksport. Mulighetene
661 for grønt og blått hydrogen må utnyttes, her er utvikling av infrastruktur avgjørende.

662 Hydrogen fremstilt fra naturgass med CCS i industriell skala vil med stor
663 sannsynlighet være en del av løsningen, særlig i sektorer som er vanskelig å
664 dekarbonisere. Dette gir grunnlag for at Norge kan være med på å utvikle og levere
665 hydrogenløsninger som Europa vil trenge, både innenfor blått og grønt hydrogen.

666 Vi må også være oppmerksomme på nye tekniske løsninger slik som
667 pyrolyse/plasma prosessering av metan på naturgass og biogass som kan gi

668 hydrogen/ammoniakk – uten CO₂ - utslipp med fast karbon som kan gi råstoff til
669 interessante verdikjeder. «Turkis hydrogen»

670 Stavanger Arbeiderparti mener at:

- 671 • det må fattes investeringsbeslutning for et industrielt anlegg for
672 hydrogenproduksjon med blått hydrogen fra naturgass med CCS i Norge
- 673 • innen 2030 må det første anlegget for storskala hydrogenproduksjon fra
674 naturgass med CCS være satt i drift i Norge, inkludert transportløsning til
675 Europa
- 676 • innen 2030 må det være fattet investeringsbeslutning for et pilotanlegg for
677 hydrogenproduksjon knyttet til havvind.
- 678 • det må etablert industriprosjekter industriell utvikling av grønt hydrogen
- 679 • Det må etableres en infrastruktur for fylling av hydrogen

680

681 Karbon- fangst -lagring- og -bruk (CCSU)

682 For å nå klimamålene er oppskalering av CO₂-fangst og -lagring helt avgjørende. Det
683 krever etablering av CCS som løsning på flere punktutslipp i industrien i Norge, og at
684 flere europeiske fangstanlegg kobler seg til lageret på norsk sokkel.

685 Ifølge FNs klimapanel og det Internasjonale Energibyrået er CO₂-fangst og -lagring
686 et avgjørende tiltak for å redusere de globale utslippene fra industri og
687 kraftproduksjon. Norge ligger i front i verden i utvikling av CCS-løsninger, og har
688 svært gode forutsetninger for å ta en viktig posisjon i hele verdikjeden fra
689 fangstteknologi til transport-, bruk- og lagringsløsninger. Fangst og lagring av CO₂ gir
690 store industrielle muligheter for norske bedrifter.

691 Stavanger Arbeiderparti mener at:

- 692 • innen 2025 må det fattes investeringsbeslutning for flere norske fangstanlegg i
693 industrien og energigjenvinning med avtale om transport og lagring av CO₂ på
694 norsk sokkel.
- 695 • Norske myndigheter og industrien må jobbe for at det fattes
696 investeringsbeslutninger for flere europeiske fangstanlegg med avtale om
697 transport og lagring av CO₂ på norsk sokkel
- 698 • det må jobbes for at innen 2030 er norsk sokkel etablert som europeisk
699 sentrallager for CO₂.
- 700 • CO₂ også bør brukes som råstoff i industrien

701

702

703

704 Bioøkonomi og biokarbon

705 Ved pyrolyse og prosessering av biobasert råstoff og avfall, kan det produseres fast
706 karbon som kan gi verdifullt materiale til jordforbedring og videre prosessering til
707 aktivt karbon som kan brukes til flere formål, bla som material til bakterieproduksjon.

708 Bakteriekultur kan utvikle proteiner som kan brukes til en rekke produkter, bla som
709 fôr til fiskeoppdrett.

710 Som viktig jordbruks- og oppdrettsfylke, består vårt område med mye industriell
711 kompetanse, og det er gode muligheter til å skape verdier fra biologiske kilder.
712 Stavanger AP mener det bør satses mer på bioøkonomi og biokarbon.

713

714 Energikommisjonen 2022

715 Stavanger Arbeiderparti anmoder Regjeringen om å bidra til at den nylig oppnevnte
716 Energikommisjonen, oppnevnt 11.2.2022, blir utvidet med et eller to medlemmer fra
717 Stavanger-regionen, og så omtalt som Energihovedstaden.

718 Energikommisjonen har fått følgende mandat:

719 Energikommisjon som skal kartlegge energibehovene og foreslå økt
720 energiproduksjon, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av
721 kraft og at norsk industri og norske strømkunder fortsatt skal ha rikelig tilgang på
722 fornybar kraft.

723 Stavanger-regionen er hovedkontor for flere av våre største energiprodusenter både
724 innen olje- og gassproduksjon, inkludert energibærere som hydrogen, metanol og
725 ammoniakk, og vannkraft. I tillegg er flere av disse aktørene engasjert i produksjon
726 av alternativ fornybar energi som havvind og landbasert energiproduksjon. Vi har
727 også et nasjonalt senter for investering og vekststimulering innen fornybar
728 energiproduksjon, Nysnø, som også spiller en viktig rolle i fagmiljøet.

729 Disse fagmiljøene kan etter vår oppfatning bidra med viktig fagkunnskap inn i
730 Energikommisjonens arbeid, og vi ber derfor om at Regjeringen foretar en snarlig
731 tilleggsoppnevning av en eller flere representanter fra Stavanger-regionen.
732 Oppnevning kan skje i samarbeid med bransjeorganisasjoner i Stavanger-regionen.

733 **Forslag til vedtak:**

734

735 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

736

737

738

739 15. Legg om støtteordningane i Enova

740 Forslagsstiller: Stavanger AP

741

742 **Begrunnelse:**

743 **Utgreiing:**

744 I 2021 klarte ikkje Enova bruke heile minimumsbeløpet som skulle nyttast til
745 privatkundar, og satt att med nesten 100 millionar av 250 millionar. Systemet
746 premierar dei med mest ressursar ved å ha krav om store og omfattande tiltak for å
747 kunne få støtte. Støtteordningane må også kunne treffe vanlege folk, ikkje berre dei
748 med ressursar til å gjere store og kostbare tiltak i sin bustad.

749

750 Stavanger, særleg dei meir sentrale bydelane, er prega av eldre, energiineffektive
751 trehus. Energisparande tiltak er gode investeringar i privatøkonomien, og ved å gjere
752 Enova-midlar meir tilgjengeleg for private ved f.eks å opne for å støtte mindre tiltak vil
753 det komme fleire vanlege folk til gode.

754

755 For deler av næringslivet, som f.eks veksthusnæringa, opplevast enova-midlane som
756 ein tungrodd og firkanta støtteordning. Ein brukar betydeleg med tid og ressursar for
757 å hente ut moderate beløp til energieffektivisering, og viss tiltaka ikkje passar til rigide
758 krav er det umogleg å få støtte. Enova vil ha godt av ein omlegging til meir fleksible
759 ordningar, slik at eitt breiare spekter av tiltak kan få støtte.

760

761 **Forslag til vedtak:**

762

763 Legg om støtteordningane i Enova

764

765 Forslag til vedtak: Enovas støtteordningar må leggjast om slik at dei kan nyttast av
766 vanlege private søkjarar og gje føreseielege og meir fleksible støtteordningar til
767 næringssøkjarar.

768

769 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

770

771

772

773

774

775

776

777 16. Ta politisk kontroll over straumen!

778 Forslagsstiller: Time AP

779

780 **Begrunnelse:**

781 Grunngjeving: Hurdalsplattformen seier: «Regjeringen vil sikre tilstrekkelig tilgang på
782 fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet, og at kraftoverskudd bidrar
783 til økt verdiskaping og sysselsetting i norsk industri. Fornybar kraft skal være et
784 konkurransefortrinn for norsk industri.

785

786 Time AP er uroa over framtida til industrien og landbruket slik dagens kraftregime
787 fungerer. Straum er ei naudsynt vare som må regulerast til beste for industri,
788 landbruk og folk. Elektrifisering av sokkelen må ikkje bli eit trugsmål mot eksisterande
789 og ny industri, og det må vere eit krav om havvind dersom prosjektet skal
790 gjennomførast.

791

792 **Forslag til vedtak:**

793 Ta politisk kontroll over straumen!

794 Framlegg: Time AP støttar Industriaksjonen sine krav:

795

796 1. Stans krafteksporten ved låg fyllingsgrad i vassmagasina for å sikre bærekraftig
797 tilgang på straum.

798

799 2. Føreseielege og langsiktige kraftprisar for industri og landbruk, samt toprissystem
800 på straum for hushaldningar.

801

802 I tillegg meiner vi ein bør droppe elektrifisering av sokkelen dersom dette ikkje kan
803 gjennomførast med havvind.

804

805 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

806

807

808

809

810

811

812

813

814 17. Kjernekraft

815 Forslagsstiller: Klepp AP

816

817 **Begrunnelse:**

818 Høsten som har vært har avdekket et økenende og umettelig behov for mer kraft. Det
819 grønne skiftet og norsk industri vil bare øke behovene for kraft framover. Dette skjer
820 samtidig som økende Europeisk behov for norsk vannkraft som en stabil kraftkilde til
821 å balansere kraft fra vind og sol.

822 Kjernekraft er ikke egnet som en regulerende kraftkilde, men kan bidra til å dekke
823 grunnleggende behov for kraft. FN anbefaler også kjernekraft som en del av
824 løsningen for å lykkes med å nå 2 gradersmålet. Selv om det er flere problemer
825 knyttet til kjernekraft så representerer denne en arealeffektiv kraftkilde som ikke
826 slipper ut CO2 i forbindelse med produksjon.

827 To av våre nordiske naboer, Sverige og Finland, får i dag en stor del av sin
828 kraftproduksjon fra kjernekraft. Meningsmålinger viser at støtten for denne er
829 voksende i de landene som allerede har kjernekraft og også hos nordmenn.

830 Dette er et stort område, men vi må i alle fall tørre å undersøke det hvis vi skal unngå
831 å skape stor misnøye med for mange som må dele på for lite kraft. Det kan også
832 være et alternativ til å utbygge flere vernede vassdrag.

833

834 **Forslag til vedtak:**

835 Rogaland AP ønsker at det utredes for mulighetene til å etablere kjernekraft i Norge,
836 både basert på eksisterende teknologi og teknologi tilgjengelig i nær framtid.

837

838 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850 18. En ny politikk for elektrisk kraft

851 Forslagsstiller: Gjesdal AP

852

853 **Begrunnelse:**

854 En ny politikk for elektrisk kraft

855 Vinteren 2021-22 har vi i Norge hatt historisk høye priser på elektrisk kraft. Samtidig
856 som dette har sørget for ekstraordinært store inntekter både for staten og for
857 strømprodusentene, har det ført til et ødeleggende høyt prisnivå både for innbyggere,
858 bedrifter og for lokal frivillighet.

859 Nasjonale myndigheter har funnet midlertidige ordninger som gjør at dette er til å
860 leve med denne vinteren. Samtidig er det mye som tyder på at dette vil kunne gjenta
861 seg om ikke vi foretar oss noe som regulerer og styrer denne viktige ressursen både
862 for norsk næringsliv og norske husholdninger.

863 Rogaland Arbeiderparti er av den oppfatning at slike ekstrempriker på elektrisk kraft
864 ikke tjener innbyggerne, næringslivet eller det grønne skiftet, hverken i Norge eller
865 Europa. Vi mener at statlige myndigheter derfor må foreta seg regulatoriske grep
866 som sikrer forutsigbarhet og stabilitet for forbrukerne, skaper incentiver for
867 energieffektivisering både på forbruker- og produsentsiden og samtidig skaper rom
868 for produksjon av ny kraft.

869 I arbeidet med å etablere ordninger som viderefører og sikrer det
870 konkurransefortrinnet som ren og rimelig energi har vært for norsk næringsliv og
871 industri, må nasjonale myndigheter også vurdere tiltak som makspris, eksporttak eller
872 andre eksportbegrensninger, strengere regler for fyllingsgrad i vannmagasin, og
873 omfattende enøk-tiltak. Som en del av denne gjennomgangen må vi også foreta en
874 ny vurdering av elektrifiseringen av sokkelen med strøm fra land.

875

876 **Forslag til vedtak:**

877 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

878

879

880

881

882

883

884

885

886 19. Thorium basert mini kjernekraftverk i Rogaland

887 Forslagsstiller: Stavanger AP

888 **Begrunnelse:**

889 BEGRUNNELSE:

890 Problem:

- 891 • Vannkraft, vindmøller, bølgekraft og sol er ikke nok stabil og miljøvennlig
892 kraftproduksjon.
893 • Moderne Kjernekraft er 100 % sikker.
894 • Kjernekraft har tilnærmet null utslipp til luft.
895 • Thorium basert kjernekraft kan benytte avfall fra tidligere generasjoners kjerneavfall
896 og minimere
897 halveringstid (den tiden det er farlig) til minimale volumer og kort
898 tidshorisont.
899 • Norge har mye Thorium. Nome i Telemark har en av Verdens største forekomster.
900 • Vi kan få Bill Gates med på laget.
901 • Norsk kjernekraft kompetanse er i ferd med å raseres.
902 • AP er aktiv i debatten, men for lite proaktive i energipolitiske fremtidsvyer.

903

904 Løsninger på veien:

905 Sakte, men sikkert vil olje og gass reduseres i produserbare volumer de neste 100
906 årene.

907 Folk liker ikke naturinngrep ifm vannkraft, vindkraft, eller vindmøller til havs. Det blir
908 konkurranse om fiskefeltene.

909 Norge hadde verdensledende kjernekraft kompetanse med IFE i mange tiår, noe
910 som er i ferd med å forsvinne nå. Moderne, Thorium basert kjernekraft er sikker og
911 ren, og kan skaleres i størrelser.

912

913 AP bør støtte denne kompetansen, øke verdien og tilgjengelighet til kraft for
914 kraftkrevende industri.

915 Vi trenger fremtidsorienterte programposter i tillegg til et konsentrert breddeprogram
916 for å vise igjen og ha initiativet i samfunnsdebatten og energiløsninger.

917

918 **Forslag til vedtak:**

919

920 Thorium basert mini kjernekraftverk i Rogaland

921 VEDTAK:

922 Rogaland Arbeiderparti tar initiativ til at det på nasjonalt nivå settes ned et utvalg som
923 utreder grunnlaget for Thoriumbasert kjernekraftverk.

924

925 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

926

927 20. Lover og forskrifter som hindrer «det grønne skifte»

928 Forslagsstiller: Stavanger AP

929

930 **Begrunnelse:**

931 BEGRUNNELSE:

932 På en del områder er det forskrifter, skatteregler eller lover som er til hinder for «det
933 grønne skifte».

934

935 Dersom et borettslag ønsker å investere i solceller blir ikke dette lønnsomt på grunn
936 av retningslinjer fra myndighetene. Det er nå et krav at hver leilighet skal ha egen
937 måler. Tidligere kunne borettslagene kjøpe kraft på fellesmåler og ha seriemålet for
938 hver boenhetene. Nå er ikke dette tillatt med begrunnelse at hver enkelt selv skal
939 kunne velge strømlleverandør. Dette betyr alle at boenhetene må betale målerleie og
940 nettleie til nettselskapene dersom de produserer egen strøm fra solceller på tak.

941

942 Ved modernisering av eldre kraftverk er det et skattesystem som gjør dette lite
943 lønnsomt eller ulønnsomt. Bygger en vindmøller blir dette subsidiert.

944

945 **Forslag til vedtak:**

946

947 Lover og forskrifter som hindrer «det grønne skifte».

948 VEDTAK:

949 Det tas en systematisk gjennomgang for å rydde opp i hindringer for «det grønne
950 skifte».

951

952 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962 21. Ekstreme energipriser

963 Forslagsstiller: Strand AP

964

965 **Begrunnelse:**

966 Ekstreme energipriser- den nye hverdagen?

967 Høye energi priser har den siste tiden preget hverdagen for norske husholdninger,
968 landbruk og næringsliv. Dette utfordrer da den private økonomien og også norske
969 arbeidsplasser.

970 At norske energipriser i større grad de siste årene følger våre naboer er ikke noe

971 nytt. Når nå miksen av en kanskje for rask overgang til mer klimavennlig

972 energiproduksjon på kontinentet samt internasjonal uro på gassmarkedet kommer

973 samtidig som den kalde årstid, har prisøkningen blitt tilnærmet ekstrem.

974 Vår regjering har møtt dette med kompenserende tiltak. Det vitner om handlekraft og

975 evne til å finne løsninger som sikrer arbeidsplasser og reflekterer kraften i velferds

976 samfunnet Norge.

977 Det vil nok være naivt å tro at kraftsituasjonen ikke vil vedvare vinteren 2022 eller

978 ikke kunne komme igjen høst og vinter kommende år.

979

980 **Forslag til vedtak:**

981 - Strand Arbeiderparti mener at Norge ikke skal være garantisten for at våre
982 naboer i Europa har tilgang på klimavennlig energi til enhver tid. Samtidig så
983 skal ikke vi løpe fra vårt ansvar det er å bidra i solidaritetens navn til at vi i
984 fremtiden kan forsyne oss selv og våre naboer med stabil tilgang på
985 bærekraftig energi.

986 - Strand Arbeiderparti mener regjeringen må reforhandle de avtaler som er
987 inngått for eksport av norsk energi slik at norske husholdninger, landbruk og
988 næringsliv har tilgang til miljøvennlig energi til en kostnad som sikrer
989 arbeidsplasser og det norske velferdssamfunnet. Det må etableres en
990 prisfastsettelse som reflekterer energi forbruket som en fornuftig andel av et
991 husholdnings budsjett, men samtidig utfordrer og motiverer til refleksjon av
992 den enkeltes forbruks mønster.

993 - Strand Arbeiderparti mener norsk næringsliv må sikres tilgang til nok energi til
994 vilkår som gjør norsk næringsliv konkurranse- og levedyktige. Ny infrastruktur
995 må raskt etableres for å sikre stabil energioverføring i Norge samt mulighet for
996 utvikling og etablering av ny teknologi og nye næringer.

997 - Elektrifisering av norsk sokkel som et bidrag i CO2 regnskapet må ikke
998 prioriteres før etablering av behovet for raskt å kunne etablere ny infrastruktur
999 for landbasert næring

1000 - Strand Arbeiderparti mener at Rogaland og Ryfylke må prioriteres og i større
1001 grad tas med i energidebatten. Den nylig opprettede energi kommisjonen har
1002 ingen representanter fra Rogaland. Samtidig sitter Rogaland på noen av de

1003 største fagmiljøene i Norge innen utvikling, drift og vedlikehold av energi. I
1004 Ryfylke er det nå etablerings stopp for kraftkrevende næring, samtidig som ca.
1005 10 % av all vannkraft i Norge blir produsert her. Nærhet til energi
1006 produksjonen i Ryfylkeheiene tilsier at etablering av infrastruktur naturlig
1007 prioriteres til nye næringsområdet i Rogaland. Den mest bærekraftige
1008 utnyttelsen av fornybar energi er å bruke den så nærme kilden som mulig for å
1009 redusere effekt tap og samt effektiv bruk av overføringskapasitet.

1010

1011 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1012

1013 **UTTALELSE – KLIMA OG ENERGI**

1014

1015 **22. Uttalelse: Krafta skal være en strategisk ressurs.**

1016 Innsender: Sauda AP

1017 Vinterens høye strømpriser har gitt store utfordringer for både vanlige forbrukere og

1018 næringslivet. Et frislipp av energimarkedet kombinert med høy utvekslingskapasitet
1019 mot kontinentet har resultert i at vi importere svært høye strømpriser til Norge. Hele
1020 vår infrastruktur er bygget rundt elektrisk energi, og strøm er både en
1021 nødvendighetsartikkel og en strategis ressurs.

1022 Norges lange historie med energiproduksjon og forvaltning har skapt en
1023 verdensledene industri med rimelig energi som konkurransefortrinn. De høye
1024 strømprisene er i ferd med å fjerne dette fortrinnet, samtidig som stortinget må vedta
1025 krisepakker til næringsliv og forbrukere. Vi kan ikke se på vannkrafta som en vare
1026 som selges til høyes mulig pris. Det er ingen grunn til at strømselskaper og
1027 børsspekulanter skal tjene store penger på vår nedbetalte og offentlige eide
1028 kraftproduksjon.

1029 Arbeiderpartiet må ta et oppgjør med dagens markedsliberalisme. Børs og
1030 strømmarked må erstattes med politisk kontroll og regulering, som gir lave og
1031 forutsigbare priser. For industrien er det avgjørende at konkurransefortrinnet bevares
1032 nå, og for fremtiden.

1033 Rogaland Arbeiderparti vil:

1034 - Reforhandle avtalene for utenlandskablene slik at Norge har nasjonal kontroll over
1035 hva som skal gå ut og inn av strøm.

1036 - Sette krav til en magasinfylling som trygger forsyningssikkerheten.

1037 - Strømproduksjon innenlands skal defineres og forvaltes som offentlig infrastruktur.

1038

1039 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1040

1041 [23. Effektbasert nettleie](#)

1042 Forslagsstiller: Karmøy AP

1043

1044 **Begrunnelse:**

1045 **Forslag til Vedtak:**

1046 Effektbasert nettleie Forutsigbarhet og rammer er viktige forutsetninger for folk. Den
1047 planlagte innføringen av effektbasert nettleie vil ikke fremme dette. Folk må få kunne
1048 ha varme i husene, varm mat bordet, kunne ta seg en varm dusj og vaske klær når
1049 det passer inn i familielivet, og ikke når nettleien er billigst. De som har råd vil kunne
1050 gjøre dette uansett, men de mange som kjenner dette på lommeboken vil måtte
1051 akseptere store inngripen i familieliv for å kunne tilpasse seg dette. Vi innfører rett og
1052 slett et A og B lag, der A laget kan få seg et varmt måltid mat når det passer, og B
1053 laget må vente til etterpå når nettleien faller – dette er ikke rett. Forslag til vedtak:
1054 Karmøy Arbeiderparti skal jobbe aktivt for at partiet sentralt fremmer forslag i
1055 Stortinget om fjerning av den planlagte effektbaserte nettleien, og heller innfører en
1056 fastprisordning for nettleie også.

1057 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1058

1059 [24. Forsyningssikkerhet](#)

1060 Forslagsstiller: Karmøy AP

1061

1062 **Begrunnelse:**

1063 Effektbasert nettleie Forutsigbarhet og rammer er viktige forutsetninger for folk. Den
1064 planlagte innføringen av effektbasert nettleie vil ikke fremme dette. Folk må få kunne
1065 ha varme i husene, varm mat bordet, kunne ta seg en varm dusj og vaske klær når
1066 det passer inn i familielivet, og ikke når nettleien er billigst. De som har råd vil kunne
1067 gjøre dette uansett, men de mange som kjenner dette på lommeboken vil måtte
1068 akseptere store inngripen i familieliv for å kunne tilpasse seg dette. Vi innfører rett og
1069 slett et A og B lag, der A laget kan få seg et varmt måltid mat når det passer, og B
1070 laget må vente til etterpå når nettleien faller – dette er ikke rett. Forslag til vedtak:
1071 Karmøy Arbeiderparti skal jobbe aktivt for at partiet sentralt fremmer forslag i
1072 Stortinget om fjerning av den planlagte effektbaserte nettleien, og heller innfører en
1073 fastprisordning for nettleie også.

1074 **Forslag til Vedtak:**

1075 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1076

1077

1078

1079 25. Elektrifisering av sokkelen

1080 Forslagsstiller: Karmøy AP

1081

1082 **Begrunnelse:**

1083 Elektrifisering av sokkelen Vi har i dag et kraftoverskudd i Norge, en elektrifisering av
1084 sokkelen vil medføre en reduksjon av dette overskuddet. Det er også litt paradoksalt
1085 å elektrifisere sokkelen for å hente ut gass til Europa, som igjen brukes til produksjon
1086 av strøm som vi kjøper dyrt tilbake. Forslag til vedtak: Karmøy Arbeiderparti skal
1087 jobbe aktivt for at partiet sentralt motsetter seg en elektrifisering av sokkelen.

1088 **Forslag til Vedtak:**

1089

1090 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1091

1092

1093

1094

1095

1096

1097

1098

1099

1100

1101

1102

1103

1104

1105

1106

1107

1108

1109

1110

1111

INTERNASJONAL- OG FLYKTNINGSPOLITIKK

26. Stans handel i strid med folkeretten

Forslagsstiller: AUF i Rogaland

Begrunnelse:

De siste 55 årene med ulovlig okkupasjon har vist at israelske myndigheter ikke vurderer å endre sin folkerettsstridige politikk. Tvert imot, både tidligere statsminister Netanyahu og dagens statsminister, Bennett, har vunnet valg ved å love at Vestbredden skal bli israelsk. Dette er brudd med våre internasjonale spilleregler, og det er brudd på FNs flere vedtak om en tostatsløsning i regionen. Vi vil ikke være de eneste som iverksetter økonomiske sanksjoner overfor okkupantmakten. Irlands parlament vedtok i 2019 et lovforslag som forby import og salg av varer fra områder som verdenssamfunnet anerkjenner som okkuperte. EU har vedtatt en merkeordning av varer produsert på okkupert jord. Arbeiderpartiet i Rogaland mener at den norske regjeringen kan bidra i oppføring av okkupasjonen gjennom å legge økonomisk press på okkupanten.

Forslag til vedtak:

Stans handel i strid med folkeretten

Rogaland Arbeiderparti vil:

- Forby handel fra okkupert territorium i strid med folkeretten etter modell fra Irlands vedtak fra 2019.
- I regjering utarbeide en skriftlig anbefaling til norsk næringsliv om fraråding av økonomisk samkvem som understøtter okkupasjon eller menneskerettighetsbrudd.
- Oppfordre kommuner og fylker til å iverksette økonomiske sanksjoner av varer og tjenester produsert på okkupert jord i strid med folkeretten.
- Innføre en merkeordning av varer produsert på okkupert jord

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

1150 27. Rettigheter til ureturnerbare flyktninger

1151 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1152

1153 **Begrunnelse:**

1154 Ureturnerbare flyktninger er personer som av ulike årsaker ikke kan returneres med
1155 tvang til
1156 opprinnelsesland av norske myndigheter. Både nasjonalt og internasjonalt
1157 kjennetegnes
1158 tilværelsen til papirløse flyktninger av ensomhet, frykt, maktesløshet, risiko for vold,
1159 slavelignende arbeidsforhold, utilfredsstillende levekår og mangel på psykisk og
1160 sosial støtte. De samtidige begrensningene i helse- og sosialhjelp gjør
1161 livsbetingelsene til papirløse flyktninger svært vanskelig. De har svært begrensede
1162 rettigheter i Norge. De kan ikke ta på seg lønnet arbeid, ta utdanning eller motta
1163 helsehjelp, med unntak av akutt helsehjelp. Det er paradoksalt at ureturnerbare
1164 nektes arbeid samtidig som de må betale tusenvis av kroner for helsehjelp.
1165 Sverige har i senere tid gitt ureturnerbare flyktninger en rekke rettigheter, som har
1166 ført til bedre livskvalitet for den enkelte. Det har heller ikke ført til flere ureturnerbare
1167 flyktninger, som er hovedargumentet mot å gi denne gruppen menneskerettigheter

1168

1169 **Forslag til vedtak:**

1170 Rettigheter til ureturnerbare flyktninger:

1171 Rogaland Arbeiderparti vil:

- 1172 ● At ureturnerbare flyktninger skal gis midlertidig arbeidstillatelse under opphold i
1173 Norge.
1174 ● At ureturnerbare flyktninger skal ha tilgang på helsehjelp
1175 ● At ureturnerbare flytninger skal sikres gode levekår, og at interneringsleiren på
1176 Trandum avvikles

1177

1178 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1179

1180

1181

1182

1183

1184

1185

1186

1187 **28. Helsehjelp til papirløse flyktninger**

1188 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1189

1190 **Begrunnelse:**

1191 Alle som oppholder seg i Norge har tilgang på helse- og omsorgstjenester, men i dag
1192 blir papirløse flyktninger sin tilgang til helse- og omsorgstjenester begrenset til kun
1193 akutt og nødvendig helsehjelp som ikke kan vente i mer enn tre uker. Tidligere hadde
1194 papirløse flyktninger tilgang på primærhelsetjenesten. Den dramatiske
1195 innstramningen for papirløse
1196 flyktninger fører til en uforsvarlig og uverdigg behandling av mennesker som ikke får
1197 helsehjelpen man har behov for. Hurdalsplattformen slår fast at vi skal sikre at alle
1198 barn får rett til nødvendig helsehjelp. Som sosialdemokrater må dette gjelde for alle
1199 som oppholder seg i Norge, uavhengig av oppholdsstatus. Retten til nødvendig
1200 helsehjelp må også innebære en finansieringsordning som gir reell tilgang på
1201 helsehjelp.

1202

1203 **Forslag til vedtak:**

1204 Helsehjelp til papirløse flyktninger:

1205 Rogaland Arbeiderparti vil:

- 1206 • Sikre alle papirløse flyktninger og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til
- 1207 helsehjelp, medisiner og tannbehandling basert på helsefaglig vurderinger.
- 1208 • Forskriften om rett til helse og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i
- 1209 riket § 5 bokstav a må endres til: «helsehjelp som ikke kan vente etter vurdering fra
- 1210 helsepersonell».
- 1211 • Det må opprettes en finansieringsordning for behandlere slik at disse kan få
- 1212 refundert utgifter og medisiner gitt til pasienter utenfor folketrygden.
- 1213 • At alle asylmottak skal ha tilgang til et helseteam, som blant annet skal ha som mål
- 1214 å øke kompetansen hos alle ansatte som jobber med flyktninger, kartlegge
- 1215 flyktningenes psykiske og fysiske helse, og bistå med konkrete forslag og individuelle
- 1216 oppfølgingsplaner
- 1217 • Gi alle asylsøkere rett på psykisk og fysisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten
- 1218 uavhengig av hvilken fase de er i, noe som også må gjelde ureturnerbare asylsøkere
- 1219 som har fått avslag på opphold

1220

1221 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1222

1223

1224

1225

1226 29. Et antirasistisk samfunn

1227 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1228

1229 **Begrunnelse:**

1230 Sentralt i sosialdemokratiets politikk står forståelsen av at alle mennesker er like mye
1231 verdt.

1232 Alle mennesker er født med det samme ukrenkelige menneskeverdet, og skal ha rett
1233 på de samme mulighetene til å bli den beste utgaven av seg selv, skape seg et godt
1234 liv og leve i frihet. Dessverre vet vi at altfor mange mennesker opplever direkte eller
1235 indirekte ufrihet som følge av rasisme, diskriminering og hat. Hat, rasisme og
1236 diskriminering hindrer enkeltmennesker fra å delta i samfunnsdebatten, leve gode liv
1237 og begrenser ens frihet til å være seg selv. Systematisk rasisme må bekjempes med
1238 sosialdemokratiske virkemidler for å sørge for alles rett til å leve gode liv. Minoriteter
1239 må ha et særlig vern mot hat, trusler og vold fra ekstreme krefter, og det trengs en
1240 sterkere kollektiv innsats for å bekjempe trusselen fra ytre høyre. Som
1241 sosialdemokrater må det være et mål at alle skal være inkludert i samfunnet vårt. Alle
1242 skal ha de samme mulighetene til å leve et godt liv uavhengig av bakgrunn.
1243 Mangfoldets egenverdi skal verdsettes, og menneskeverdet respekteres.

1244

1245 **Forslag til vedtak:**

1246 Et antirasistisk samfunn:

1247

1248 Derfor vil Rogaland Arbeiderparti:

1249 • Bruke kvotering for å få flere med innvandrerbakgrunn inn i arbeidslivet og ledende
1250 posisjoner.

1251 • Forebygge og bekjempe ekstremisme og rasisme. Politiet må gis mer ressurser og
1252 tydeligere hjemler til å stoppe voldelige og ekstreme organisasjoner, og sikre at flere
1253 blir dømt for hatkriminalitet.

1254 • Opprette hatkrimgrupper i samtlige politidistrikt for et mer landsdekkende tilbud mot
1255 hatkriminalitet

1256 • Opprette et eget antirasistisk veikart for hvordan skoler systematisk kan jobbe for å
1257 forebygge og håndtere rasisme

1258 • At politidistriktene følger opp Politidirektoratets instruks om å gjennomføre kurs i
1259 regi av Rosa Kompetanse

1260 • Gjøre sosiale medie-selskaper ansvarlig for ytringer på deres plattformer, og gjøre
1261 det mulig å bøtelegge selskapene når ulovlige ytringer ikke fjernes

1262 • Gjøre det lettere for asylsøkere å benytte utdanning og relevant yrkeserfaring for å
1263 raskt kunne komme ut i jobb.

1264 • I større grad vektlegge hensynet til barns beste i en human og rettferdig
1265 asylpolitikk.

1266 • Sikre asylsøkere rett til arbeidstillatelse og tilgang på nødvendig helsehjelp

1267 • Innføre foreldelsesfrist i asylsøknader og søknad om statsborgerskap.

1268 • Styrke politiets ressurser til å etterforske hatkriminalitet, herunder politiets
1269 hatkrimgruppe.

- 1270 • At arbeidet med et nasjonalt politisk oppgjør med ideene bak terrorangrepet 22. juli
1271 gis høy prioritet.
1272 • At det gis mer kunnskap og informasjon om hatefulle ytringer og rasismens
1273 konsekvenser gjennom skoleløpet. Myndighetene må ha et særskilt ansvar i arbeidet
1274 med å forebygge og motvirke radikaliserings

1275

1276 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1277

1278 30. Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag blant flyktninger

1279 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1280 **Begrunnelse:**

1281 I Hurdalsplattformen tas det til ordet for å skille mellom flyktninger som har fått
1282 beskyttelsesbehov etter FNs flyktningkonvensjon og EUs
1283 menneskerettighetskonvensjon.

1284 Dette skaper et A- og B-lag blant flyktninger, selv om beskyttelsesbehovene deres er
1285 akkurat de samme. I Sverige og Danmark, som i senere tid har formalisert dette
1286 skillet, har krigsflyktninger fått betydelig færre rettigheter. Begge landene har enten
1287 blitt dømt i den europeiske menneskerettighetsdomstolen eller har en dom gående.
1288 Å forskjellsbehandle flyktningene og gi, blant annet, krigsflyktninger færre muligheter
1289 til opphold og familiegjenforening bryter med våre menneskerettslige forpliktelser.
1290 Blant annet retten til familieliv i henhold til Den europeiske
1291 menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8.
1292 FN er tydelige på at begge grupper flyktninger har likt beskyttelsesbehov, og skal ha
1293 de samme rettighetene for familiegjenforening. Det store flertallet av landene i
1294 Europa følger FNs linje.

1295

1296 **Forslag til vedtak:**

1297 Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag
1298 blant flyktninger:

1299 Rogaland Arbeiderparti vil:

1300 • Sidestille beskyttelsesbehovet for flyktninger som oppfyller vilkårene i EUs
1301 flyktningkonvensjon med flyktninger som oppfyller vilkårene i FNs
1302 flyktningkonvensjon.

1303 • Flyktninger med beskyttelsesbehov skal ha like rettigheter og muligheter.

1304 • Retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i
1305 familiegjenforeningspolitikken i Norge i henhold til Den europeiske
1306 menneskerettskonvensjon artikkel 8.

1307 • Særlig beskytte barns rett til familieliv i henhold til FNs barnekonvensjon

1308

1309 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1310 31. Rettferdig vaksine fordeling

1311 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1312

1313 **Begrunnelse:**

1314 Koronapandemien har vist den urettferdige fordelingen av vaksiner internasjonalt.
1315 Pandemien har gjort vondt verre for de samfunnene som allerede slet. Der de rikeste
1316 landene har prioritert seg selv, har de fattigste landene måtte bøte for dette. Flere
1317 norske kommuner har kastet vaksiner fordi de har gått ut på dato. Samtidig er kun
1318 6% av menneskene i Afrika er vaksinerte. Dessuten har det israelske folket over
1319 seksti større sjanse for å bli vaksinert enn det palestinske folket. Dersom man fjerner
1320 patentet på vaksineneoppskriftene vil det bli billigere å produsere vaksiner, og flere i
1321 situasjoner som palestinere vil bli vaksinert. Forslaget om å fjerne patentet ble
1322 derimot nedstemt av blant annet Norge

1323

1324 **Forslag til vedtak:**

1325 Rettferdig vaksine fordeling

1326 Rogaland Arbeiderparti

- 1327 • At Norge skal ta et større ansvar i internasjonal vaksinefordeling
1328 • At Norge skal bidra med 30 millioner vaksinedoser internasjonalt
1329 • At Norge skal bidra til finansiering, utvikling og likeverdig fordeling av vaksiner
1330 • At Norge skal finansiere internasjonal helseteknologi

1331

1332 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1333

1334

1335

1336

1337

1338

1339

1340

1341

1342

1343

1344 32. Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk

1345 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1346

1347 **Begrunnelse:**

1348 De siste årene har vi sett en rekke eksempler på arvesynd i norsk asylpolitikk. Barn
1349 og barnebarn blir straffet for feil gjort av deres foreldre og besteforeldre, og
1350 generasjoner blir utvist etter å ha bodd i Norge i flere tiår. Enkeltsakene som har vært
1351 synlig i media, blant annet om 18-år gamle Mustafa Hasan, bioingeniøren Mahad
1352 Abib Mahamud, småbarnsmoren Mahsa Aghabararian, Abassi-søsknene og
1353 jesidiske Amat Nasser Atman og hennes tre barn, symboliserer kun toppen av
1354 isfjellet. Arbeiderpartiet skal ikke gå inn i enkeltsaker, men vi kan justere systemet for
1355 å gjøre det mer rettferdig. Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis
1356 foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Et bærende
1357 hensyn er innrettelseshensynet: At man ikke for alltid skal bli hjemsøkt av tidligere
1358 feilsteg. Det samme hensynet tilsier at det åpenbart må innføres en frist for når
1359 tilbakekallssaker kan opprettes. På et tidspunkt må det settes strek. Dette må også
1360 gjelde for tilbakekall av statsborgerskap. I 2018 fikk Arbeiderpartiet flertall på
1361 Stortinget for at regjeringen skulle vurdere alternative sanksjonsmuligheter av barn
1362 enn utvisning i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre. Dette ble
1363 aldri fulgt opp av Solberg-regjeringen. Nå ligger stafettspinnen hos
1364 Arbeiderpartiregjeringen. Det finnes ingen andre områder i lovgivningen der barn blir
1365 straffet for feil gjort av noen andre enn dem selv, bortsett fra i asylpolitikken.
1366 Arbeiderpartiet har gjentakende ganger vedtatt at barns beste skal tas større hensyn
1367 til i asyl- og flyktningspolitikken. Det kan vi gjøre gjennom å avskaffe
1368 arvesyndpolitikken Norge fører, og som vi har blitt kritisert av internasjonale
1369 domstoler for.

1370

1371 **Forslag til vedtak:**

1372 Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk!

1373 Arbeiderpartiet vil derfor:

1374 -Hindre at barn blir straffet for sine foreldres synder. Barns beste skal gis avgjørende
1375 vekt i vurderingen av barnets rett til opphold. Arbeiderpartiet vil vurdere alternative
1376 sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre, og
1377 samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.

1378 -Innføre foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.

1379

1380 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1381

1382

1383 33. Norge og NATO

1384 Forslagsstiller: Stavanger AP

1385

1386 **Begrunnelse:**

1387 Begrunnelse:

1388

1389 Det er stor grunn til bekymring for den pågående opprustningen og økt konflikt
1390 mellom NATO og Russland. Provokasjoner, annektering og styrkeoppbygging på
1391 begge sider skaper en ny kald krig, med betydelig risiko for krigshandlinger.

1392

1393 Norge har en viktig plass i NATO-samarbeidet. Dette alliansesamarbeidet må
1394 fortsette, og må bidra til et troverdig forsvar av landets grenser. Helt siden Norge
1395 sluttet seg til NATO har Norge samtidig arbeidet for nedrustning og avspenning.
1396 Basepolitikken tok utgangspunkt i at ingen utenlandske tropper skulle være
1397 permanent stasjonert i Norge i fredstid. Denne politikken bidro til avspenning. I de
1398 siste årene ser vi at denne politikken gradvis har blitt avviklet. Denne endringen har
1399 skjedd uten at det er gjennomført en grundig debatt. Vi ser ingen grunn til at Norge
1400 ikke lenger skal gi dette bidraget til nedrustning av avspenning.

1401

1402 Russlands annektering av Krim-halvøya og andre provokasjoner mot Ukraina må
1403 fordømmes. Den internasjonale innsatsen for avspenning må basere seg på
1404 folkeretten og på forhandlinger gjennom Europarådet og OSSE, og ikke gjennom
1405 NATOs provoserende styrkeoppbygging.

1406

1407 Spenningene mellom Kina og USA i Stillehavsområdet har tiltatt. Også her må Norge
1408 arbeide for forhandlinger basert på folkeretten, samtidig som Norge må være klare i
1409 menneskerettsspørsmål i dialogen med Kina. NATOs avtalte operasjonsområde er
1410 knyttet til militært forsvar av medlemslandene, og må ikke utvides til Stillehavet eller
1411 andre verdensregioner, med mindre det foreligger et klart mandat i Sikkerhetsrådet
1412 med forespørsel om deltakelse i FN-opdrag.

1413

1414 (Vedtak årsmøte SSF 18. januar 2022:

1415 Uttalelsen vedtas og oversendes SAPs årsmøte, sentralstyret og stortingsgruppa.)

1416

1417

1418

1419

1420

1421

1422 **Forslag til vedtak:**

1423

1424 Norge og NATO

1425

1426 Forslag:

1427

1428 1. Norsk basepolitikk må fortsatt innebære at det ikke skal være stasjonert
1429 utenlandske tropper på norsk jord i fredstid, og at ingen atomvåpen skal bringes inn
1430 til Norge.

1431

1432 2. De russiske provokasjonene mot Ukraina og annekteringen av Krim-halvøya
1433 fordømmes. Norge må ta initiativ til at opptrappingen av konflikten mellom Russland
1434 og NATO stanses, og at alle konfliktspørsmål søkes løst gjennom forhandlinger.
1435 Europarådet og OSSE bør spille en nøkkelrolle for å oppnå nedrustning og politiske
1436 resultater basert på folkeretten.

1437

1438 3. Norge må arbeide for at NATO ikke deltar med militære operasjoner utenfor
1439 alliansens naturlige operasjonsområde, med mindre slike operasjoner er forankret
1440 gjennom vedtak i Sikkerhetsrådet. NATO må forsterke sitt engasjement for
1441 rustningskontroll og avspenning.»

1442

1443 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1444

1445

1446

1447

1448

1449

1450

1451

1452

1453

1454

1455

1456

1457 34. Palestina inn i FN

1458 Forslagsstiller: Sandnes AP

1459

1460 **Begrunnelse:**

1461 Konflikten mellom Israel og Palestina har pågått lenge. Palestina opplever stadig mer
1462 undertrykkelse på grunn av Israels ulovlige okkupasjoner av palestinske territorier.
1463 Israel er et fullverdig medlem av FN, og sitter godt i det sammen med bestevennene
1464 sine i USA. Palestina har derimot ikke et fullverdig medlemskap i FN. Selv om de har
1465 søkt om dette har de kun fått observatørplass.

1466 Norge bør stille seg positive til at Palestina skal bli et fullverdig og likestilt medlem av
1467 FN. FN skal være en organisasjon som jobber for fred i verden. De burde anerkjenne
1468 Palestina som en egen stat, og gi Palestina de samme rettighetene som Israel.
1469 Dersom Palestina får et fullverdig medlemskap i FN vil dette være et stort skritt i riktig
1470 retning for å bekjempe undertrykkelsen av landet.

1471 Utenriksministeren har begrunnet en ikke-anerkjennelse med at strukturer ikke er på
1472 plass i landet. Det er korrupsjon, problemer og ikke helt frie valg. Argumentene hun
1473 bruker holder likevel ikke mål. Afghanistan er et land som kanskje har eller har hatt
1474 verre problemer enn Palestina. Likevel er alle land enige om at de ikke er underlagt
1475 noen annen stat – de er et eget land som skal styre seg selv. Det samme gjelder
1476 også den Sentralafrikanske Republikken, der det pågår mye korrupsjon og uklarheter
1477 om hvem som sitter ved den legitime makten er til stede.

1478 Spørsmålet om anerkjennelse av suverenitet er ikke et spørsmål om anerkjennelse
1479 av dem som har makten. Dersom vi skal bruke et lands struktur som argument for å
1480 ikke anerkjenne deres rett til eksistens, så begynner vi å gå på ville veier. Alternativet
1481 til å anerkjenne Palestina er å si at hele området er lagt under Israel – noe som på
1482 ingen måte er rett.

1483 Sandnes Ap vil:

- 1484 • At Norge skal anerkjenne Palestina som et suverent og fritt land
- 1485 • At Palestina skal bli et fullverdig og likestilt medlem av FN.
- 1486 • At innvandringen av Palestinske grenser umiddelbart må opphøre

1487 **Forslag til vedtak:**

1488

1489 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1490

1491

1492

1493

1494 35. FN-konvensjonen, mennesker med nedsatt funksjonsevne

1495 Forslagsstiller: Strand AP

1496

1497 **Begrunnelse:**

1498 FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD)
1499 ble ratifisert av Norge i 2013. CRPD fremmer alles personlige frihet. Dette gjelder
1500 også for personer med utviklingshemming som vil kunne utøve sine fulle
1501 menneskerettigheter gjennom støttende relasjoner.

1502 Avstanden mellom overordnede politiske målsettinger og hva som skjer i praksis i
1503 kommunene bare øker. Boligpolitikken og de strukturelle rammene som følge av
1504 institusjonaliseringen som nå skjer, er noe av det alvorligste når det gjelder brudd på
1505 konvensjonen. Det sammen gjelder lik rett til arbeid, tvang og makt, fritid
1506 Konvensjonen skal sikre at funksjonshemma nyt likeverdig rett til å anerkjenne
1507 menneskerettigheter og grunnleggende friheter. Konvensjonen skal også fremme
1508 respekten for den iboende verdigheten til menneske med nedsett funksjonsevne.
1509 Konvensjonen dekker mange område der funksjonshemma opplever diskriminering,
1510 slik som tilgang til rettigheter, deltaking i offentlige og politisk liv, rett til utdanning, rett
1511 til deltagelse i arbeidsliv, frihet fra tortur, utnyttning og vold, og dessuten rett til
1512 bevegelsesfrihet.

1513 Arbeiderpartiet har vedtatt i gjeldende stortingsprogram at CRPD skal innlemmes i
1514 den norske menneskerettighetsloven, og i Hurdalsplattformen står det at den skal
1515 innarbeides i Norsk lov. Så nå trengs det å få dette gjennomført.

1516

1517 **Forslag til vedtak:**

1518 Det haster med å få FN konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne
1519 (CRPD) innarbeidet inn i menneskerettsloven på lik linje som kvinne- og
1520 barnekonvensjonen.

1521

1522 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1523

1524

1525

1526

1527

1528

1529

1530

1531

UTTALELSE – INTERNASJONAL- OG FLYKTNINGPOLITIKK

36. Uttalelse Vest-Sahara

Innsender: Sokndal AP

Folket i Vest-Sahara må få rett til selv å få avgjøre sitt lands framtid.

Territoriet regnes av FN som det siste uløste kolonispørsmålet i Afrika. Istedenfor å bli uavhengig fra spansk kolonitid, ble territoriet delvis okkupert av Marokko i 1975. Halve Vest-Saharas folk er kastet på flukt. Den andre halvparten bor undertrykket i den delen som er okkupert.

Vest-Sahara er et av territoriene i verden som kommer aller dårligst ut på internasjonale rangeringer over politisk frihet.

Norske observatører har ikke kommet inn i landet på flere år. FNs fredsbevarende operasjon i Vest-Sahara nektes av Frankrike - Marokkos nære allierte - å få rapportere på overgrep de er vitne til.

Mens Marokko stikker kjepper i hjulene for FNs fredsprosess, plyndres territoriet for naturressurser, særlig fosfatstein for internasjonal kunstgjødselproduksjon. Denne handelen finansierer og legitimerer okkupasjonen, og er derfor svartelistet av Oljefondet.

Norsk UD fraråder næringsliv i Vest-Sahara.

EU-domstolen har i en rekke dommer, senest 29. september 2020, dømt at EU-Marokkos handelsavtaler ikke kan gjelde territoriet med mindre det saharawiske folket har avgitt sitt samtykke.

Tidligere utenriksminister Søreide uttalte i 2019 at norsk frarådningspolitikk mot næringsliv i Vest-Sahara er basert på samme premiss, og at Norge er enig i EU-domstolens tolkning.

Domstolen er tydelig på at EUs argument om «lokalbefolkningens interesser» - som unionen har kartlagt ved å forhøre seg med marokkanske bosettere i territoriet - er irrelevant.

Ved tre tilfeller i 2020 er det blitt eksportert butangass fra Kårstø til marokkanske interesser i okkuperte Vest-Sahara.

Sokndal Arbeiderparti ber norske myndigheter:

- * øke presset mot Marokko for at Vest-Saharas rett til uavhengighet skal respekteres og at regjeringen kommuniserer til Frankrike og resten av FNs sikkerhetsråd at FNs operasjon i territoriet må få rapportere på overgrep de er vitne til.

- * videreføre en tydelig folkerettsbasert terminologi fra tidligere regjeringer om at Vest-Sahara er ulovlig annektert og okkupert av nabolandet.

- * sørge for at Regjeringens gode frarådning mot norsk næringsliv i Vest-Sahara er eksplisitt på at slike aktiviteter kun kan finne sted dersom det saharawiske folket har avgitt sitt eksplisitte samtykke.

1577 * orientere eksportører av gass fra norsk sokkel om den norske frarådningspolitikken.
1578 * ta opp de alvorlige overgrepene mot saharawiske menneskerettighetsforkjempere
1579 med Marokko under Marokkos kommende 'Universal Periodic Review'-gjennomgang
1580 i FNs Menneskerettighetsråd i mai 2022.

1581

1582 Vedtatt på Sokndal Arbeiderpartis Årsmøte 10.februar 2022

1583

1584 Uttalelse: Opprusting og investering i fylkesvegnettet – Saudatunnelen

1585 Innsender: Sauda AP

1586 NTP har opna for statleg delfinansiering til opprusting og investering i
1587 fylkesvegnettet. Fordeling og prioritering av tiltak skal gjerast etter modell som
1588 Statens Vegvesen utarbeider på bakgrunn av innspel frå fylka. Det er viktig at
1589 Rogaland posisjonerer seg for å kunne få sin del av midlane.

1590 I Samferdselsstrategi for Rogaland 2022-2033 er ordninga nemnt fleire stader, blant
1591 anna i punkt 8.5 – Strategi for næringstransport; Fylkeskommunen skal være proaktiv
1592 i forhold til ny øremerket tilskuddsordning (NTP) for fylkesveier viktige for
1593 næringslivet. Prosjekter i distriktene som skaper større bo- og arbeidsmarkeder
1594 prioriteres.

1595 Saudatunnelen er eit prosjekt som treff vilkåra sett i NTP særst bra; utvida region og
1596 viktig for næringslivet. Prosjektet er eit lenge ønska tiltak i den delen av fylket med
1597 dei lengste reiseavstandane og med eit begrensa kollektivtilbod.

1598 Sauda er i ein unik beredskapssituasjon store deler av året med berre ein bilveg som
1599 tilkomst til 4.650 personar. Lokalsamfunnet sin størrelse og industrien i Sauda
1600 medfører risikopotensiale som med stengt veg kan gi store konsekvensar.
1601 Saudatunnelen vil i vesentleg grad betre samfunnssikkerhet og
1602 beredskapssituasjonen. Saudatunnelen koblar seg direkte til hovudferdselsåra E134
1603 og skaper ein ny bu- og arbeidsmarknadsregion. Dette styrker grunnlaget for å
1604 lukkast med å skaffe kompetanse og arbeidskraft til både eksisterande verksemder
1605 og nye grønne industrietableringar i dei indre deler av Haugalandet og Ryfylke.

1606 Det er tid for å ferdigstille neste byggetrinn i Ryfylkepakken. Saudatunnelen må
1607 prioriterast i handlingsprogrammet for fylkesvegar i Rogaland. Rogaland Ap skal
1608 gjere sin del av jobben for å sikre framdrift og finansiering for prosjektet og medverke
1609 til å skape vekst, bulyst og framtidstru i regionen.

1610

1611 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1612

1613

1614

UTDANNING, HELSE OG VELFERD

37. Beredskap

Forslagsstiller: Klepp AP

Begrunnelse:

Vi har gjennom pandemien avdekket en manglende evne til å stille tilstrekkelig med helsepersonell i en krisesituasjon der det blir unormalt mange syke. De dyrkjøpte erfaringene vi har fått gjennom denne krisen må vi bruke til å være bedre forberedt på neste krise. Det er nå, i kjølvannet av denne krisen, når vi alle føler på kroppen konsekvensene av et helsevesen som står i fare for å kollapse at vi må legge grunnlaget for et bedre resultat neste gang. For den neste krisen kommer, vi vet ikke når, vi vet ikke hva den blir, men den kommer.

Det å lage et helsevesen som er i stand til å takle enhver utfordring til enhver tid er ikke mulig. I hverdagen og utenfor krisen trenger vi mange samfunnsfunksjoner. Det er lite behov for tomme sengeposter og sykepleiere uten pasienter. Det vi trenger er en ordning som lar oss øke bemanningen på kort tid i krisetider.

Vi har allerede i dag et system på plass for beredskap i en annen del av samfunnet vårt. Det systemet er innen Forsvaret vårt og kalles verneplikt. La oss utrede etablering av en Helsereserve etter samme modell. Identifiserte personer som får en grunnleggende opplæring som raskt kan tilpasses den aktuelle krisen. En slik reserve kunne også fulgt opp og hatt oversikt over helsekompetanse hos personell som har forlatt helsevesenet. På den måten kan vi også slippe å måtte sette inn pensjonister og studenter når neste krise uunngåelig treffer oss.

Forslag til vedtak:

Rogaland AP ønsker at det utredes for mulighetene til å utrede en helsereserve basert på verneplikten i Norge.

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

1653 [38. Kommunale fritidsklubber](#)

1654 Forslagsstiller: Eigersund AP

1655

1656 **Begrunnelse:**

1657 Vi ser en økende grad av unge som føler seg ensomme og det er en generell dårlige
1658 psykisk helse blant unge. Samtidig så slo utenforslagskommisjonen fast at unge
1659 trenger trygge voksne og møteplasser. Kommunale fritidsklubber legger til rette
1660 nettopp for dette og det må være lovpålagt og ha et slikt tilbud i alle kommunene. Det
1661 må satses på møteplasser for unge hvor de møter trygge voksne som kan være der
1662 for dem, når de trenger det. De kommunale fritidsklubbene skal ikke begi seg ut på et
1663 fagområdet de ikke har kompetanse i, med andre ord skal de ikke være psykologer.
1664 Men de skal stimulere til attraktive møteplasser og de voksne på klubbene skal være
1665 trygge og gode lyttere for ungdommene.

1666

1667 **Forslag til vedtak:**

1668 Det skal være lovpålagt med kommunale fritidsklubber for ungdom

1669

1670 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1671

1672 [39. Fastlegeordningen](#)

1673 Forslagsstiller: Eigersund AP

1674

1675 **Begrunnelse:**

1676 Store deler av Norge opplever mangel på fastleger. For å ivareta innbyggernes rett til
1677 å ha en fast lege må det settes i gang tiltak på både kort og lang sikt. På kort sikt bør
1678 en legge til rette for at leger fra f.eks Danmark enklere kan få godkjenning som
1679 fastleger. Først med dispensasjon, og så med et utdanningstilbud som kan
1680 kombineres med praksis som fastlege i kommunene.

1681

1682 **Forslag til vedtak:**

1683 Fastlege Situasjonen

1684

1685 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1686

1687

1688

1689

1690

1691 40. Åpne kirkerom for alle

1692 Forslagsstiller: Stavanger AP

1693

1694 **Begrunnelse:**

1695 Begrunnelse:

1696 Den Norske Kirke er opptatt av respekt og toleranse for trosfrihet. Samtidig er
1697 kirkerommet avstengt for ikke-troende når det gjelder de mest betydningsfulle
1698 seremonier hele befolkningen har i storsamfunnet, som dåp og navnefest,
1699 konfirmasjon, vielse og begravelse.

1700

1701 Ikke-troende må benytte seg av såkalte livssynsnøytrale bygg for sine seremonier.
1702 Disse er ofte ikke tilgjengelige i tilstrekkelig omfang eller i noen tilfeller verdige nok
1703 for anledningen. De aller fleste ikke-troende ønsker seg verdige rammer for disse
1704 seremoniene og overgangene i livet. Som noen av samfunnets mest høyverdige
1705 bygg står de også for en kulturarv som mange, også ikke-troende, er svært stolte av.

1706

1707 Når kirkene er betalt av befolkningen gjennom hundrevis av år, gir det ikke mening at
1708 de skal være adskilt fra befolkningen i sitt bruk. Befolkningen betaler for bygging og
1709 vedlikehold av kirkerommet. Det strider derfor mot et prinsipp om rettferdighet at
1710 ikke-troende skal skyves ut i kulden for viktige seremonier. Vi lever i et av verdens
1711 mest sekulære samfunn, og problemstillingen er høyaktuell. Ellers i hverdagen er
1712 kirkerommet åpent, og det stilles ikke spørsmål ved din inngang om du tror.

1713

1714 Da gir det heller ikke mening at dette spørsmålet blir stilt ved andre anledninger. De
1715 som ikke har en religiøs tro eller overbevisning har også rett på høyverdige rammer
1716 rundt sine livsoverganger.

1717

1718 Vi blir flere og flere i befolkningen, og vi må bruke alle offentlige rom smartere. Det er
1719 naturlig at også bruken av kirkerommet er del av denne debatten. Vi kan ikke la de
1720 flotteste, mest påkostede byggene vi har, betalt av folket, være forbeholdt en eneste
1721 religion.

1722 **Forslag til vedtak:**

1723

1724 Åpne kirkerom for alle

1725 Den Norske Kirke er ikke lengre del av staten, men det betyr ikke at kirkerommet har
1726 gått ut av det offentlige rom. Kirker konstituerer de eldste institusjoner vi har i
1727 samfunnet, og står sentral i vår historie og samfunnsutvikling. Hele befolkningen har
1728 bidratt til bygging og vedlikehold av kirkebygg, som gir en verdig ramme rundt viktige
1729 tradisjoner for overganger i livet. Det gir ikke lengre mening at kirkerommet skal være
1730 forbeholdt de som påroper seg å tro på en gud.

1731

1732 Forslag: Stavanger Arbeiderparti vil jobbe for at alle kirker skal være åpne for dåps-
1733 og navnemarkeringer, konfirmasjoner, velser og begravelser for ikke-troende.

1734

1735 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1736 [41. En bedre barselomsorg](#)

1737 Forslagsstiller: Stavanger AP

1738

1739 **Begrunnelse:**

1740 En bedre barselomsorg

1741 Stavanger Arbeiderparti mener at Norge skal være verdens beste land å få barn i.
1742 Dessverre er barselomsorgen i dag nedprioritert, innskrenket og mangler ressurser.
1743 For kvinner som føder under disse forholdene, får dette altfor ofte negative
1744 konsekvenser, - for dem selv, barnet og familiene deres.

1745

1746 Gjennom de siste tiårene har barseloppholdet på sykehuset blitt skåret ned til et
1747 minimum, og nye sykehus dimensjoneres til liggetider ned mot et døgn etter fødsel.
1748 Kommunene er ikke rustet til å overta omsorgen, og et hjemmebesøk av jordmor vil
1749 aldri kunne erstatte inneliggende omsorg.

1750

1751 Stavanger Arbeiderparti mener at forutsetningen for en god barselomsorg er nok
1752 penger, nok folk og nok plass. Uten at disse tre er på plass, er det ikke mulig å styrke
1753 og bedre barselomsorgen.

1754 **Forslag til vedtak:**

1755

1756 Stavanger Arbeiderparti vil:

1757

- 1758 • Innføre en finansieringsmodell for sykehusene som sikrer kvalitet i
- 1759 barselomsorgen.
- 1760 • Øke rekrutteringen for å sikre nok jordmødre og barnepleiere på jobb – i fulle
- 1761 stillinger.
- 1762 • Alle sykehus må ha egne lokaler til barsel som har kapasitet til at kvinnen og
- 1763 partner kan være på sykehuset så lenge de har behov for eller ønske om det. Tidlig
- 1764 hjemreise skal være et tilbud, ikke et sparetiltak.
- 1765 • Alle har rett til å bli på barsel så lenge de har behov for det. Normer for liggetid
- 1766 fjernes.
- 1767 • Alle har rett på hjemmebesøk av jordmor 1–3 dager etter hjemreise. Ved behov
- 1768 skal det være rom for gjentatte hjemmebesøk.
- 1769 • Alle har rett til kvalifisert ammeveiledning på sykehus og helsestasjon. Amme- eller
- 1770 ernæringsproblemer i spedbarnsfasen skal utløse øyeblikkelig helsehjelp til mor og
- 1771 barn.
- 1772 • Fødestedet har plikt til å drive ammepoliklinikk med spesialisert personell som
- 1773 ivaretar mødre og barn med amme- eller ernæringsproblemer som ikke kan løses på
- 1774 helsestasjon eller i primærhelsetjenesten.
- 1775 • Alle har rett til å få en samtale om fødselen på sykehuset når man selv er klar for
- 1776 det med en fødselshjelper som var til stede under fødselen.

1777

1778 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1779 42. Homofile må også få gi blod

1780 Forslagsstiller: Stavanger AP

1781

1782 **Begrunnelse:**

1783 BEGRUNNELSE:

1784 For å gi blod i Norge i dag er det strenge krav. I følge HelseNorge er det hele 13 krav
1785 man må oppfylle for å få lov til å gi blod. Blant annet må man vente 6 måneder etter
1786 at man har fått ny sex-partner før man kan gi blod på ny. Dette for å beskytte mot
1787 eventuelle seksuelt overførbare sykdommer, som for eksempel HIV eller Hepatitt.

1788

1789 Punkt 12 på listen er «Menn som har hatt sex med menn siste året. Kvinner som har
1790 hatt seksuell kontakt med menn som har hatt sex med menn, får minimum 6
1791 måneders karantene etter siste seksuelle kontakt.» Dette vil si at homofile par som
1792 har sex, ikke kan ha det på et år dersom noen av dem ønsker å gi blod. Videre viser
1793 forskning at de aller fleste par har sex oftere enn en gang i året. Dermed hinder dette
1794 punktet i praksis alle homofile som er i et forhold, å gi blod.

1795

1796 Flere rapporter viser tydelig at HIV ikke er særlig mye mer vanlig for menn som har
1797 sex med menn, enn ved «heterofil sex». Likevel er det grunnet faren for dette at man
1798 nekter homofile å gi blod på et år etter sex med en annen mann.

1799 Menneskerettighetene sier tydelig at man ikke skal forskjellsbehandle på bakgrunn
1800 av blant annet seksuell orientering. Når vi nekter menn som har sex med menn å gi
1801 blod så bryter vi med disse menneskerettighetene.

1802

1803 Fremfor å generalisere – å bare nekte alle homofile å gi blod etter sex med en annen
1804 mann – burde vi heller styrke testingen ved blodgivning, både for heterofile og
1805 homofile. Da blir det lettere å avdekke eventuelle sykdommer, samtidig som vi ikke
1806 generaliserer.

1807

1808 **Forslag til vedtak:**

1809

1810 Homofile må også få gi blod

1811 VEDTAK:

1812 • Styrke testingen av seksuelt overførbare infeksjoner ved blodgivning, uavhengig av
1813 seksuell orientering

1814 • Innføre en generell 6 måneders ventetid etter sex med ny partner før man gir blod,
1815 og at denne ventetiden skal være lik for både heterofile og homofile

1816

1817 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1818

1819

1820 [43. Oppretthold flere brukerrom](#)

1821 Forslagsstiller: Stavanger AP

1822

1823 **Begrunnelse:**

1824 **BEGRUNNELSE:**

1825 Et brukerrom er et offentlig drevet lokale, hvor tungt belastede rusmisbrukere tar med
1826 seg en brukerdose for injisering, eller inhalering. Her injiserer rusmisbrukeren dosen
1827 selv, med tilsyn av profesjonelle. Ytterligere får brukeren tilgang på rent og sterilt
1828 utstyr. I dag er det to av disse lokalene i Norge, ett i Bergen og ett i Oslo.

1829

1830 Det må opprettes flere brukerrom, ettersom i løpet av det siste tiåret har antall
1831 overdosedødsfall økt betydelig. Norge hadde 324 overdosedødsfall i 2020. Dette er
1832 et ufattelig høyt tall, sammenlignet med Nederland som hadde 224 overdosedødsfall.
1833 Samtidig har Nederland en populasjon på 11 millioner mer enn Norge. Nederlands
1834 overdosetall kan forklares med Nederlands rikelige mengde på brukerrom. Landet
1835 har trolig 24 brukerrom fordelt på 19 kommuner. Sjansen for å dø av overdose, eller
1836 overføre smittsomme infeksjoner, er naturligvis mye lavere dersom man er under
1837 tilsyn, og injeksjonen er utført med sterilt utstyr.

1838

1839 For å forebygge overdosedødsfall og infeksjoner, er brukerrom en essensiell faktor
1840 som må prioriteres. Oslo og Bergen er ikke de eneste kommunene med brukerrom
1841 behov. Kommuner som Haugesund og Trondheim har også høye tall på
1842 overdosedødsfall.

1843

1844 **Forslag til vedtak:**

1845

1846 Opprette flere brukerrom

1847 **VEDTAK:**

1848 • Gjennomføre en analyserende vurdering av landets kommuner, for å bedømme
1849 hvilke steder som har mest behov for brukerrom.

1850 • Opprette brukerrom i kommunene med høyest behov.

1851 • Bevilge penger til kommunene med høyest behov for brukerrom.

1852

1853 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1854

1855

1856

1857

1858

1859 44. En god hjemmetjeneste

1860 Forslagsstiller: Sandnes AP

1861

1862 **Begrunnelse:**

1863 Demografisk utvikling i årene fremover peker mot en sterk vekst i eldrebefolkningen
1864 her i landet. Det samme skjer i våre naboland. I dag er de fleste eldre relativt friske
1865 tross sin alder, men jo høyere levealderen er, jo større er sjansen for å bli syk,
1866 (gjærne med flere kroniske sykdommer), skadet og som følge sykdom eller skade, få
1867 et svekket funksjonsnivå. Med økende alder, øker også forekomsten av demens.
1868 Demens vil være en av hovedårsakene til svekket mental og fysisk helse.

1869 Nasjonalt og lokalt legges det opp til at kommunene oppfordres til å endre
1870 omsorgsstrategien som til nå har vært at eldre med omsorgstilbud legges inn i
1871 heldøgns omsorgsinstitusjon, til å legge til rette for at folk skal bo lengst mulig i eget
1872 hjem og ved behov motta helse/ omsorgstjenester i hjemmet. (jfr.
1873 Stortingsmeldingen; Leve hele livet og kommunes egen omsorgsplan som har tatt
1874 utgangspunkt i de nasjonale anbefalingene).

1875 Dette vil innebære et økt behov for og satsing på en godt utbygget/ utrustet
1876 hjemmetjenester med kvalifisert personale til å kunne håndtere de stadig mer
1877 krevende og sammensatte oppgavene som i økende grad overføres til kommunene.

1878

1879 **Forslag til vedtak:**

1880 Styrke satsingen på en godt utbygget hjemmetjeneste i kommunene:

1881 Arbeiderpartiet vil styrke satsingen på et godt utbygd hjemmetjenestetilbud i
1882 kommunene gjennom styrking av kommunenes økonomi samt satsing på økt
1883 utdanningskapasitet av kvalifisert helsepersonell som kan håndtere de stadig mer
1884 krevende oppgavene som i økende grad overføres til den enkelte kommune.

1885

1886 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896 45. Boliger med tjenestetilbud tilpasset eldre

1897 Forslagsstiller: Sandnes AP

1898

1899 **Begrunnelse:**

1900 Nasjonalt og lokalt legges det opp til at folk skal bo lengst mulig i eget hjem og om
1901 nødvendig motta pleie og omsorgstjenester i hjemmet. Målet med en slik
1902 boligbygging og tjenestetilbud, vil være å kunne utsette behovet for høyere
1903 omsorgsnivå i heldøgnsinstitusjon/ sykehjem.

1904 Med utgangspunkt i omdreiningen av omsorgstjenesten fra å handle om søkelys på
1905 sykehjems bygging til personer med forskjellig behov for helse og omsorgstjenester,
1906 vil man i fremtiden være nødt til å satse på boformer med tilknyttede tjenestetilbud.
1907 Bolig og tjenestetilbud som på en god måte kan ivareta de eldre sine behov for alt fra
1908 sosiale fellesskap, aktiviteter, måltider til pleie og omsorgstjenester gitt i eget hjem.
1909 På denne måten kan man i størst mulig grad utsette behovet for høyere omsorgsnivå
1910 i heldøgnsinstitusjon/ sykehjem.

1911 Dette jfr. Stortingsmeldingen; Leve hele livet og kommunes egen omsorgsplan som
1912 har tatt utgangspunkt i de nasjonale anbefalingene.

1913 Skal man fortsette utbyggingen av heldøgns omsorgsplasser i samme tempo som
1914 eldrebefolkningen vil vokse kommende år, vil det innebære store økonomiske og
1915 ressursmessige kostnader for den enkelte kommune.

1916 Ser man på ressurser som bemanning av sykehjem opp mot den økende
1917 eldrebefolkningen og andre som av ulike grunner trenger høyere omsorgsnivå, vil det
1918 kreve at annen hver ungdom utdanner seg innen helse. Vi skal selvfølgelig ikke gå
1919 bort fra det å bygge sykehjem for fremtiden, men det må legges opp til at
1920 sykehjemsplasser tilbys de sykeste med behov for heldøgnsomsorg.

1921 **Forslag til vedtak:**

1922 Legge til rette for bygging av boliger med tjenestetilbud tilpasset eldre:

1923 Arbeiderpartiet vil satse på boformer for eldre slik at de kan bo lengst mulig i eget
1924 hjem gjennom å legge til rette for at kommunene gis økonomiske støtte til å sette i
1925 gang boligbygging med tilhørende tjeneste tilbud tilpasset eldre.

1926

1927 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934 46. Psykisk helse etter pandemien

1935 Forslagsstiller: Sandnes AP

1936

1937 **Begrunnelse:**

1938 De siste årene, 2019-2022, har vært preget av Covid19 pandemien både nasjonalt
1939 og internasjonalt. Pandemien med krav om isolasjon, karantene, stengte skoler hvor
1940 undervisningen har foregått på mellom hjem og skole på teams og nedstengte
1941 fritidstilbud, har i stor grad rammet ungdommen.

1942 Konsekvensene har vært/ er at ungdom har ikke fått sine nødvendige behov for
1943 sosialisering og gruppetilhørighet dekket på grunn av strenge smittevernregler.

1944 Dette har i stor grad preget deres psykososiale helse. Konsekvensene av dette er
1945 øket forekomst av ensomhet, spiseforstyrrelser, utilstrekkelighet og engstelse for om
1946 de får fullført utdanning m.m.

1947 Det rapporteres som følge av disse begrensningene i ungdommenes psykososiale liv
1948 og skolehverdag om økende forekomst av selvskading, spiseforstyrrelser og
1949 depresjoner. Flere har måttet få hjelp fra spesialisthelsetjenesten gjennom
1950 polikliniske konsultasjoner og i krevende tilfeller også innleggelse i psykiatrisk
1951 avdeling.

1952 **Forslag til vedtak:**

1953 Følge opp arbeidet med psykisk helse i kommunen, spesielt rettet til ungdom i
1954 forbindelse med/ etter Covid19 pandemien:

1955 Arbeiderpartiet vil følge opp psykiatrifeltet i kommunene ved å styrke tilbudene særlig
1956 til ungdom med psykiske utfordringer som følge av Covid19 pandemien.

1957

1958 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968 [47. Produksjon av medisiner i Norge](#)

1969 Forslagsstiller: Sandnes AP

1970

1971 **Begrunnelse:**

1972 På grunn av mangel på medisiner i Europa, vil det kunne oppstå mangel på
1973 medisiner i Norge. Ser man på den spente situasjonen Europa og verden befinner
1974 seg i, vil det være viktig og nødvendig at Norge er selvforsynt med blant annet
1975 livsviktige medisiner. For å være forsynt med medisiner, betyr dette at man må
1976 begynne å produsere medisiner selv. Dette vil bety billigere medisiner pluss at det vil
1977 skape arbeidsplasser.

1978 **Forslag til vedtak:**

1979 Sandnes AP er bekymret for medisinmangel og økte kostnader på medisin for våre
1980 innbyggere. Staten må ta ansvar og sikre at innbyggerne får den medisinen som
1981 trengs, og at vi ha lager for å møte uforutsette hendelser. Videre bør staten stimulere
1982 til økt forskning på medisiner. Det bør videre vurderes om produksjon av medisin i
1983 Norge kan være formålstjenelig både med tanke på pris for visse typer medisin, og
1984 for å ivareta den generelle medisinberedskapen i Norge.

1985 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

1986

1987 [48. Fraværsgrensa](#)

1988 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

1989 **Begrunnelse:**

1990 I Hurdalsplattformen står det at regjeringa vil «Betre dagens fraværsreglement slik at
1991 det blir mindre rigid og byråkratisk, meir rettferdig for elevane og legg opp til auka
1992 gjennomføring».
1993 Høyreregjeringens fraværsgrense har ført til økte forskjeller i skolen. Mens de
1994 flinkeste har blitt flinkere, så er det en større andel av elevene som hvert år står i fare
1995 for å ikke få vitnemål på normert tid. Et av problemene med dagens fraværsgrense er
1996 at elever som får høyt fravær tidlig i året ikke har noe insentiv til å møte opp resten
1997 av skoleåret. Dersom man endrer sanksjonen vekk fra «ikke vurdert», vil elever alltid
1998 være tjent med å møte opp.
1999 I tillegg opplever fastleger, som allerede er sprengt på kapasitet, at fraværsgrensa
2000 har økt pågangen unødvendig. Fastlegene sier at de må skrive ut legeerklæringer for
2001 symptomer de ellers ikke ville skrevet ut for. Ved å innføre egenmelding reduserer vi
2002 trykket på legekantorene, reduserer forskjellene mellom de som har råd til å kjøpe
2003 seg legeerklæring og gjenreiser tilliten til elevene og lærerne.

2004

2005

2006

2007 **Forslag til vedtak:**
2008 Fraværsgrensa
2009 Rogaland Arbeiderparti vil:
2010 -Endre fraværsgrensas straff fra «ikke vurdert» slik at det alltid lønner seg å møte
2011 opp på skolen
2012 -Gi alle elever rett til å få godkjent fravær med egenmelding

2013

2014 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2015

2016

2017 [49. Sluttvurdering](#)

2018 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

2019

2020 **Begrunnelse:**

2021 I Hurdalsplattformen står det at «Det skal vere eksamen og karakterar i
2022 ungdomsskulen og vidaregåande skule, samtidig som ein skal gjennomgå behovet
2023 for nye former for vurdering i tråd med nye læreplanar og undervisningsformer.»
2024 For Arbeiderpartiet har det alltid vært viktig at skolen skal se hele mennesket.
2025 Høyresidens skolepolitikk med fokus på måling og testing har gått for langt, og derfor
2026 går vi inn for en mer praktisk skolehverdag.
2027 For at alle elever skal kunne møte en skole som gir dem mulighet til å mestre, så
2028 trenger vi et bredere kompetansebegrep. Så lenge vi tviholder på den gamle
2029 eksamensordningen vil skolen aldri kunne modernisere seg slik at som
2030 Arbeiderpartiet ønsker.

2031

2032 **Forslag til vedtak:**

2033 Sluttvurdering

2034 Rogaland Arbeiderparti vil:

2035 -Utrede erstatninger til dagens eksamensordning. Utredningen må se på både
2036 hvordan nye prøveformer kan innføres, og hvor mye en skriftlig eksamen skal telle på
2037 vitnemålet.
2038 -Dagens privatisteksamen har gitt grobunn for en stor vekst i dyre
2039 privatundervisningsselskaper. Dette skaper økte forskjeller. Ordningen må erstattes
2040 slik at alle elever har en reell sjanse til å ta opp en dårlig eksamenskarakter. Dette
2041 innebærer at kostnaden for å ta ny eksamen må være lavere enn i dag.

2042

2043 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2044

2045

2046

2047 50. Lik rett til VGS og høyere utdanning

2048 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

2049

2050 **Begrunnelse:**

2051 I hurdalsplattformen står det at vi skal "Gjennomgå stipendordningane i vidaregåande
2052 opplæring og som del av gjennomgangen vurdere behovet for styrking av
2053 utstyrsstipendet og borteboerstipendet.". Om studiestøtten står det "Gjennomgå
2054 studiefinansieringa med mål om å leggje betre til rette for både heiltids, og
2055 deltidsstudentar, og sikre at reisestipendet varetar lik rett til utdanning over heile
2056 landet."Det er et sosialdemokratisk prinsipp at alle skal ha lik rett og mulighet til
2057 utdanning. Dagens stipendordninger er viktige virkemiddel for å sikre at alle uansett
2058 bakgrunn kan få seg utdanning og de mulighetene i livet det medfører seg. Likevel
2059 så ser vi at vidaregåande elever ikke får fullført utdanningene sine fordi at
2060 utstyrsstipend og borteboerstipend ikke dekker nok av utgifter til at man kan komme
2061 seg gjennom utdanningen. Og man ser at et flertall av studenter er nødt til å jobbe så
2062 mye ved siden av utdanningen at det går utover resultatene.

2063

2064 **Forslag til vedtak:**

2065 Lik rett til VGS og høyere utdanning

2066 Rogaland Arbeiderparti vil:

2067 -Øke borteboer- og reisestipendet, samt senke grensen for inntektsavhengig stipend

2068 -Øke studiestøtta til 1,5 G

2069 -Opprette flere offentlige hybler og elevboliger som er tilpassa elever som må flytte
2070 hjemme fra for å gå på VGS. -Krav om universell utforming skal være ivaretatt.

2071 -At vertskommuner skal gi bo-garanti for borteboere som flytter til kommunen for
2072 vidaregåande opplæring

2073 -Definere studentboliger som en egen arealform i plan- og bygningsloven, og at kun
2074 slike boliger kan kalles studentboliger i reguleringsplanarbeid

2075 -At alle kommuner skal ha et alternativt boforhold til de studentene som står uten
2076 bolig til studiestart helt frem til studentene finner bolig, etter modell fra blant annet
2077 Trondheim.

2078

2079 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2080

2081

2082

2083

2084

2085

2086 51. Konkurransespoeng til de som har fagbrev

2087 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

2088

2089 **Begrunnelse:**

2090 Det er viktig at folk velger forskjellige utdanninger. Norge er også helt avhengig av at
2091 flere velger yrkesfag. Men, hvordan kan vi få flere til å velge yrkesfag i Norge?

2092 I dag får man studiepoeng om man er i militæret, går på folkehøgskole eller dersom

2093 man studerer ved et universitet. Om man også hadde fått studiepoeng om man

2094 hadde et fagbrev, så ville det ha vært enklere å rekruttere yrkesfagelever. Det er

2095 mange som ønsker å ta påbygg etter de har fått et fagbrev. Deretter er det mange

2096 som ønsker å ta høyere studier. Om man hadde fått 2 konkurransespoeng av et

2097 fagbrev så hadde det hjulpet mange. Dette vil være med på å øke statusen til

2098 yrkesfag, noe som er svært ressursfullt for et fremtidig Norge. Det å ha like stor

2099 respekt for folk uansett om de går på studiespesialisering eller yrkesfag er viktig.

2100 Dessverre vet vi at mange opplever en lavere status blant yrkesfagelever, enn det

2101 gjør blant studiespesialiserende elever. Dette må vi gjøre noe med, derfor må man

2102 finne muligheter til å øke statusen. Derfor er konkurransespoeng for fagbrev en god

2103 mulighet for mer rettferdighet og mer status for yrkesfag.

2104

2105 **Forslag til vedtak:**

2106 Konkurransespoeng til de som har fagbrev

2107

2108 AUF i Rogaland vil:

2109 - Gi personer med fagbrev ekstra studiepoeng ved opptak til høgskole/universitet

2110

2111 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2112

2113

2114

2115 52. Gratis sanitetsprodukter

2116 Forslagsstiller: Eigersund AP

2117

2118 **Begrunnelse:**

2119 **Forslag til vedtak:**

2120 Rogaland AP går inn for gratis bind og tamponger på alle skoler.

2121

2122 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2123

2124 53. Det må legges til rette for en mer praktisk skole

2125 Forslagsstiller: Gjesdal AP

2126

2127 **Begrunnelse:**

2128 Det må legges til rette for en mer praktisk skole

2129 I Hurdalsplattformen varsles det en reform av ungdomsskolen i en mer praktisk
2130 retning. Det trengs. Dagens ungdomsskole er stort sett en forberedelse til en
2131 akademisk utdanning. Det er ikke tvil om at skolen gjennom årene har blitt stadig
2132 mer teoretisk med kompetansemål som kan måles.

2133 I dagens ungdomsskole har elevene disse yrkesforberedende fagene:
2134 Utdanningsvalg, arbeidslivsfag (som et alternativ til fremmedspråk) og valgfag.
2135 Praktisk håndverksfag er et nytt valgfag som kom inn i den nye læreplanen fra 2020.
2136 I Hurdalsplattformen heter det videre at elevene også skal «få mulighet til å velge
2137 flere praktiske og estetiske fag». Dette er viktige signaler i retning av en mer praktisk
2138 skole.

2139 Imidlertid er det en utfordring at mange skoler mangler egnede lokaler og utstyr.
2140 Mange skoler har bygd om sine tidligere sløydsaler og andre spesialrom - til lager,
2141 vaktmesterverksted eller annet. Nødvendig utstyr og materialer er også mangelvare
2142 og kommer langt ned på prioriteringslisten når penger skal fordeles. Dette er rett og
2143 slett trist, fordi sløydsalen har vært en viktig arena for opplæring som har inspirert
2144 mange barn til å søke yrkesutdanning. Et annet problem er at det mangler lærere i de
2145 yrkesforberedende fagene. Ofte blir lærere med allmennlærerutdanning satt til å
2146 undervise i yrkesfag. Det vil være viktig å få lærere med praktiske ferdigheter inn i
2147 skolen.

2148

2149 **Forslag til vedtak:**

2150 Rogaland Arbeiderparti vil arbeide for:

2151 -at det innføres standard for hva praktiske avdelinger skal inneholde av utstyr,
2152 verktøy og materialer -at lærerutdanningen styrkes med mer vektlegging av håndverk
2153 og praktiske ferdigheter - et styrket samarbeid med næringsliv og håndverksbedrifter
2154 for å styrke den praktiske opplæringen i skolen

2155

2156 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2157

2158

2159

2160 54. Nasjonalt senter for yrkesfag

2161 Forslagsstiller: Fylkestingsgruppen

2162

2163 **Begrunnelse:**

2164 Nasjonalt senter for yrkesfag

2165

2166 I Hurdalsplattformen kommer det fram at regjeringen vil opprette et nasjonalt senter
2167 for yrkesfag. Ifølge Statistisk sentralbyrå vil det fram mot 2035 mangle nesten 90.000
2168 fagarbeidere i Norge. Vi trenger å utdanne flere fagarbeidere i Norge og det må skje
2169 med et nasjonalt overblikk. Yrkesfagopplæringen fragmenteres og synker i status.
2170 Det er en problemstilling vi deler med mange andre europeiske land. Det haster med
2171 en skikkelig overordnet gjennomgang og strategisk langsiktig utvikling av denne
2172 opplæringen.

2173 Derfor er regjeringens kraftfulle satsing på yrkesfag så viktig. Planen om å etablere et
2174 nasjonalt senter for yrkesfag slik mange andre europeiske land har gjort, er et tiltak
2175 som kan sikre den kompetansen landet vårt trenger i mange år framover.

2176 Det er fylkeskommunene som er sekretariat for yrkesopplæringsnemndene som
2177 består av politikere og representanter fra partene og bedriftene.

2178 Rogaland har i mange år vært lærefylke nummer en i landet med 83% av elever som
2179 gjennomfører sin opplæring i videregående skole. Rogaland er dermed best i landet
2180 av alle fylkene. Også sist år har fylket hatt økning i gjennomføring av både
2181 studiespesialiserende og yrkesfag. Samarbeidet mellom partene i y-nemnda har
2182 sørget for en god dimensjonering slik at bedriftene får den kompetansen de har
2183 behov for.

2184 Rogaland sine seriøsitetsbestemmelser med krav til antallet lærlinger og
2185 fagarbeidere i offentlige anskaffelser blir brukt som et eksempel for utarbeiding av
2186 retningslinjer for dette nasjonalt. Det sees på pilotering av en læreplassgaranti over
2187 hele landet, og flere kommuner i Rogaland har meldt seg.

2188 Alt dette lover godt for yrkesfagenes framtidige rekruttering. Med sin sterke vilje,
2189 kunnskap og erfaring om yrkesfag, er Rogaland og Stavanger-regionen den naturlige
2190 lokalisering av et nasjonalt senter for yrkesfag.

2191 Fakta om saken:

2192 Fag- og yrkesopplæringen er i dag forvaltet av trepartssamarbeidet.
2193 Utdanningsdirektoratet er sekretariat for Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY)
2194 og de faglige rådene som forvalter nær 200 læreplaner.

2195 Fylkeskommunene er sekretariat for yrkesopplæringsnemndene. Forskning må
2196 hentes inn utenfra på oppdrag, og det finnes få forskningsmiljøer på yrkesfag.

2197

2198

2199 **Forslag til vedtak:**

2200 Rogaland Arbeiderparti ber regjeringen om å legge nasjonalt senter for yrkesfag til
2201 Rogaland.

2202

2203 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2204

2205 55. [Avskaff karakter i kroppsøvingsfaget](#)

2206 Forslagsstiller: Stavanger AP

2207

2208 **Begrunnelse:**

2209

2210 BEGRUNNELSE:

2211 Det har gjennom mange år blitt dokumentert at karaktersettingspraksis i
2212 kroppsøvingsfaget har vært en kilde til usikkerhet blant lærere. Dette er ikke unaturlig
2213 ettersom de aller fleste andre fag i norsk skole vurderes kun på grunnlag av elevens
2214 fagkompetanse. I kroppsøving skal læreren i tillegg vurdere elevens innsats og deres
2215 individuelle forutsetninger for faget. Uavhengig om dette blir omtalt som en del av
2216 fagkompetansen, eller ikke så er det unikt for kroppsøvingsfaget, og det fører til en
2217 urettferdiggjøring av karakteren.

2218

2219 Forskning viser også at tilbakemeldingen du får i fag kan være en av de mest
2220 kraftfulle og samtidig den minst forståtte funksjonen innen læring. Dette skyldes
2221 delvis at elever verdsetter karakterer mer enn tilbakemeldingen de får fra lærerne.
2222 Dette fører til at kroppsøving blir et presentasjonsfokusert fag hvor tilbakemeldinger,
2223 som er det viktigste verktøyet for læring, først blir verdsatt når karakteren fjernes.

2224

2225 Hensikten med kroppsøvingsfaget er å skape idrettsinteresse og aktivitetsrutiner
2226 blant unge. Da er det ikke hensiktsmessig å beholde karakteren i kroppsøving,
2227 ettersom det kan skape presentasjonspress samt negative assosiasjoner med fysisk
2228 aktivitet for elever som presterer dårlig i faget. Karakterer gjør også at elever blir mer
2229 opptatt av å mestre kompetansemålene som en 'check-liste' i stedet for å mestre
2230 idretten og det kan skape en ytre motivasjon til å prestere i faget isteden for en indre
2231 motivasjon.

2232 **Forslag til vedtak:**

2233 VEDTAK:

- 2234 • Avskaffe karakter i kroppsøvingsfaget og erstatte med en godkjent/ikke godkjent
- 2235 vurdering basert på deltakelse og oppførsel i timene
- 2236 • Utforske måter for å skape idrettsengasjement hos barn og unge i skolen
- 2237 • Innføre nye kompetansemål i kroppsøving som fokuserer mer på læring enn testing

2238 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2239

2240 56. Relevante opptakskrav

2241 Forslagsstiller: Stavanger AP

2242

2243 **Begrunnelse:**

2244 BEGRUNNELSE:

2245 I dag er det slik at ved inntak til studier så vektlegges alle karakterer like mye. Selv
2246 om man for eksempel skal studere fysikk, så vil karakteren din i samfunnskunnskap
2247 fra vg1 telle like mye som karakteren fra fysikk 2 ut vg3. Dette gjør at det er
2248 generalistene - de som er litt gode i alt - komme inn på "alle" studier mot
2249 spesialistene - de som er særs gode i det de vil studere - ikke vil komme inn.

2250

2251 Å ha relevant kompetanse for det du skal studere er enormt viktig, da det vil gi deg et
2252 forsprang ved studiets start i form av at du allerede kjenner grunndelen av pensum.
2253 Derfor er det også viktig at det prioriteres studenter som faktisk har denne
2254 grunndelen.

2255

2256 I mange samfunnsstudier ser man at inntakskravet er så høyt at man i praksis er
2257 nødt til å ha realfagspoeng for å komme inn. Dette gjør at de som vet de vil studere
2258 samfunnsfag - og er gode i disse fagene - heller velger realfag på vgs for å ha bedre
2259 karaktersnitt til studiene. Istedenfor burde man hatt en inntaksmodell hvor
2260 samfunnsfagene vektlegges kraftigere ved inntak til samfunnsfag, og realfag
2261 vektlegges kraftigere ved inntak til realfag. Dette vil gi "spesialistene" gode
2262 muligheter til å komme inn der de er gode.

2263

2264 **Forslag til vedtak:**

2265

2266 Relevante opptakskrav

2267

2268 VEDTAK:

2269 • Ha rettferdige opptakskrav hvor kompetansen i de relevante fagene for studiet gis
2270 kraftigere vekting

2271

2272 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2273

2274

2275

2276

2277

2278

2279 57. Se behovet for realfagspoeng

2280 Forslagsstiller: Stavanger AP

2281

2282 **Begrunnelse:**

2283 BEGRUNNELSE:

2284 I dag gis det opp mot fire poeng for elever som velger riktige kombinasjoner av
2285 realfag. Alle realfag gir 0,5 poeng, utenom Matematikk R2 og Fysikk 2 som gir 1
2286 poeng hver. Disse fire poengene gir elever som velger realfag en stor fordel videre i
2287 studieløpet, noe som kan gå på bekostning av samfunnsfagselever. Man ser også
2288 situasjoner hvor det på studier innen samfunnsfag er så høye inntakskrav at man er
2289 nødt til å ha realfagspoeng, noe som ikke gir mening på et samfunnsfagstudie. Dette
2290 gir grunn til å vurdere hvor nødvendig det er med realfagspoeng.

2291

2292 Realfagspoengene ble opprettet som en "gulrot", slik at flere elever skulle velge
2293 realfag. Ifølge Utdanningsdirektorat valgte 42% av elevene realfag i 2019, mot 55%
2294 på språk, samfunnsfag og økonomifag (SSØ). Dette viser en relativt jevn fordeling av
2295 elevene, noe som gir grunn til å vurdere behovet for å premiere realfagselevne på
2296 en så sterk måte som fire poeng.

2297

2298 Derimot kan det også tenkes at mange av elevene som velger realfag, velger det
2299 nettopp på grunn av disse poengene. Dersom dette er tilfellet så gir dette grunn til å
2300 beholde disse poengene. Det må derfor tas en utredning på hvilket behov det er for
2301 disse poengene.

2302

2303 **Forslag til vedtak:**

2304 Se behovet for realfagspoeng

2305

2306 VEDTAK:

- 2307 • Utrede og vurdere behovet for realfagspoeng i videregående opplæring
- 2308 • Konsekvensuttrede fjerning av realfagspoeng
- 2309 • Undersøke hvorfor elever i videregående skole gjør de fagvalgene de gjør

2310

2311 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2312

2313

2314

2315

2316

2317 58. Mer satsing på digital fagkunnskap i videregående skole

2318 Forslagsstiller: Stavanger AP

2319

2320 **Begrunnelse:**

2321 BEGRUNNELSE:

2322 Digitaliseringsbølgen er over oss og de siste årene har denne trenden har blitt
2323 forsterket. Både private hjem, kontorbygg og kjøpesentre vil framover bli mer og mer
2324 digitalisert og automatisert ved bruk av sensorer, sentralstyring og andre nye
2325 løsninger. I den forbindelse synes det som om fagopplæring innen ulike fagretninger
2326 for bygg og anlegg ikke tar inn i seg hvordan verden endrer seg – det vil si hvordan
2327 det bygges og konstrueres når ny teknologi skal inn. Utdanningsdirektoratet sier for
2328 eksempel i læreplanen for tømrerutdannelse at det forventes at elevene skal ha
2329 «digitale ferdigheter i bruk av digitale ressurser til å drive prosjekter, rapportere,
2330 dokumentere og kommunisere. Videre innebærer digitale ferdigheter å søke etter og
2331 innhente informasjon og å vurdere troverdigheten av informasjonen.» Det står
2332 ingenting om digitale ferdigheter i forbindelse med å bygge smarte og digitale
2333 bygninger.

2334

2335 **Forslag til vedtak:**

2336

2337 Mer satsing på digital fagkunnskap i videregående skole

2338 VEDTAK:

2339 Hinna Arbeiderlag mener Rogaland kan gå foran og kjøre tester sammen med lokalt
2340 næringsliv for å løfte den digitale kompetansen for dem som jobber innen bygg og
2341 anlegg.

2342

2343 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2344

2345

2346

2347

2348

2349

2350

2351

2352

2353

2354 59. Medisinstudium til Universitetet i Stavanger (UiS)

2355 Forslagsstiller: Stavanger AP

2356

2357 **Begrunnelse:**

2358 - Behov for fleire legar:

2359 - Grimstadutvalet rår til at det blir oppretta 440 nye studieplassar i medisin i
2360 Norge. I dag blir rundt halvparten av legane utdanna i utlandet, og det er
2361 mangel på legar. Behovet for fleire studieplassar er grundig dokumentert og
2362 akseptert både i fagmiljøa og i det politiske miljøet. Basert på Grimstadutvalet
2363 sine konklusjonar er det alt oppretta 80 nye studieplassar i RNB 2020 til UiB,
2364 UiO, NTNU og UIT og 15 ekstra studieplassar i medisin ved UiT (Universitetet
2365 i Tromsø) i statsbudsjettet for 2022. Ved UiS kan det opprettast 70
2366 studieplassar på kort tid.

2367 - Pasientforløpsmodellen (utenlandsmodell)

2368 Dersom UiS sin pasientforløpsmodell blir lagt til grunn, kan Stavanger om 3 år bidra
2369 med 70 nye legar. UiS sin 3+3 modell (3år i utlandet/ved anna universitet
2370 innanlands+ dei 3 siste åra ved UiS) vil bidra til å gi landet betre legedekning raskt.
2371 Denne modellen krev at UiS får rett til å tildela graden cand. med. og oppretta 70
2372 studieplassar i medisin. Ein føresetnad for dette er at gradsforskriften blir oppheva
2373 eller at Kunnskapsdepartementet gir UiS rett til å tildela graden cand.med. Meir om
2374 modellen nedanfor.

2375 - Samarbeidsmodell med UiB

2376 Om utanlandsmodellen til UiS ikkje vinn politisk tilslutning, har UiS sagt seg villig til å
2377 samarbeida med UiB om eit medisinstudium. Denne modellen baserer seg på at
2378 medisinstudentane er dei tre første åra ved UiB og dei tre siste åra av studiet ved
2379 UiS. I denne modellen er det ein føresetnad at begge institusjonane har gradsrett og
2380 blir tildelt studieplassar.

2381 Samarbeidsmodellen er ønska av både styret og leiinga ved SUS. 22 SUS-legar
2382 hadde i november i 2021 eit [innlegg](#) i Khrono der dei oppfordra regjeringa til å gå inn
2383 for denne modellen.

2384 Regjeringa kan velgja ei løysing der det blir tildelt studieplassar til ein
2385 samarbeidsmodell om medisin mellom UiB og UiS der begge institusjonane har
2386 gradsrett. UiB har hittil ikkje vist interesse for å samarbeida med UiS om ein modell
2387 ber begge institusjonane har gradsrett.

2388 - UiS-modellen er nyskapande:

2389 Det er brei semje om behovet for å utdanna fleire legar, men stor usemje om kor dei
2390 nye studieplassane skal plasserast. Dei institusjonane som utdannar legar i dag, er
2391 motstandarar av at UiS får tildelt studieplassar i medisin og ønskjer å byggja ut fleire
2392 studieplassar sjølv. UiS har presentert ein studiemodell som er nyskapande, har
2393 blitt fagfellevurdert og fått svært gode tilbakemeldingar. Dei viktigaste momenta i i
2394 UiS sitt framlegg er:

2395 Pasientforløpsmodellen, praksisnær og relevant undervisning, læringsanalyse som
2396 del av studiet og mentorordning for studentar. Studieopplegget inkluderer også
2397 viktige delar av FN sine berekraftsmål i medisinstudiet. Eit hovudpoeng i UiS sin
2398 studie-modell er å sikra at studentane får god kompetanse til å forstå og arbeida i det
2399 norske helsevesenet. Dermed vil legeutdanning ved UiS tilføra medisinfaget og
2400 helse-Norge viktige, nye impulsar.

2401 - UiS-modellen vil sikra teknologikompetanse

2402 Det er behov for auke *teknologikompetanse* blant legar i framtida. Helseteknologi og
2403 innovasjon vil vera gjennomgåande tema i studieprogrammet ved UiS for å leggja til
2404 rette for et breidt teknologifokus. UiS har eit fortrinn på dette området med sitt sterke
2405 teknologiske fagmiljø ved Det teknisk-naturvitenskapelege fakultet. Erfaringar frå
2406 Aalborg viser at studiet med vekt på teknologi og medisin har gjort dei utdanna
2407 kandidatane svært attraktive på arbeidsmarknaden.

2408 - UiS-modellen legg vekt på samhandling

2409 Studiet legg vekt på eit tett samarbeid mellom specialist- og primærhelsetenesta og
2410 tverrprofesjonelt samarbeid mellom medisin og dei andre helseutdanningane ved
2411 UiS.

2412 - Medisinstudium til UiS vil føra til ei rask opptapping av utdanningskapasiteten
2413 i Norge

2414 Nær halvparten av norske medisinstudentar studerer i utlandet. Det er stor semje om
2415 at Norge må ta ansvar for å utdanna fleire legar sjølv. Med UiS sin studiemodell vil
2416 *Norge få uteksaminert 70 nye legar årleg tre år etter opptak*. Dette vil bidra til ei rask
2417 opptapping av norsk utdanningskapasitet. Blir nye studieplassar lagt til universitet
2418 med etablert medisnutdanning, vil kandidatane først bli uteksaminert seks år etter
2419 opptak.

2420 - Mindre kostnader for staten

2421 UiS sin treårs-modell (tre år i utlandet + tre år i Stavanger) er mindre
2422 kostnadskrevjande for staten enn seksårige studieprogram i Norge.

2423 - UiS-modellen vil styrka utanlandsstudentane sin kompetanse

2424 Faglig sterke norske *utanlandsstudentar vil få dei siste tre åra av medisnutdanninga*
2425 *si langt meir tilpassa norske forhold og forskriftskrav*. Utdanningane i utlandet er ikkje
2426 nødvendigvis tilpassa nye forskriftsfesta RETHOS-krav og gir ingen kunnskap om
2427 norsk helsevesen og helsebehov. Begge desse svake siden blir utlikna dersom
2428 utanlandsstudentar i medisin tar dei tre siste studieåra ved UiS. 3+3-modellen
2429 ivaretar også internasjonaliseringsaspektet i utdanninga.

2430 - Effektiv bruk av eksisterande faglege ressursar og kapasitet

2431 Det er viktig for Norge at *eksisterande faglege ressurser blir brukt mest mogleg*
2432 *effektivt*. Ved UiS, SUS og i Stavanger-regionen er det kapasitet, kompetanse og
2433 ressursar som kan og bør brukast i medisnutdanning ved UiS. *Kort avstand mellom*
2434 *studiecampus og ansvarleg institusjon* vil sikra effektiv og fleksibel gjennomføring av

2435 studieprogrammet og i stor grad medvirka til eit nært og breidt samarbeid mellom
 2436 undervisningsinstitusjon og praksisfeltet.

2437 - Meir forskning på, og i, primærhelsetenesta

2438 *Forskningsproduksjonen relatert til primærhelsetenesta* i kommune-Norge vil bli auka
 2439 med medisinstudium i Stavanger. Det er et stort behov for meir forskning på dette
 2440 området. Berre 10 prosent av dagens forskningsmidlar er retta inn mot kommunane
 2441 sine utfordringar.

2442 - UiS har kompetanse

2443 Stavanger er spesielt peika på, og har eigen omtale, i Grimstad-utvalet. Bakgrunnen
 2444 er at kompetanse til å driva eit eige medisinstudium alt finnest ved UiS, SUS og i
 2445 primærhelsetenesta i regionen.

2446 Ved Det helsevitenskapelige fakultetet på UiS er det i dag 24 professorar, tre dosentar,
 2447 27 førsteamanuensar og to førstelektorar som vil bli tilknytta medisinstudiet. I tillegg
 2448 er det 25 legar som er tatt opp på UiS sitt doktorgradsprogram i helse og medisin.
 2449 UiS har følgjande studieprogram innanfor helseområdet: bachelor i sykepleie,
 2450 bachelor i paramedisin, master i helsevitenskap, master i prehospitale tenester (PHCC),
 2451 master i rus og psykisk helsearbeid, master i helsesjukepleie, master i jordmorfag og
 2452 master i spesialsjukepleie (anestesi-, intensiv-, og operasjonssjukepleie), master i
 2453 relasjonsbehandling (etter- og vidareutdanning) og vidareutdanning i kreftsjukepleie,
 2454 som alle er relevante for tverrfagleg undervisning.

2455 Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiS bidrar også med kompetanse.
 2456 Medisinsk statistikk, biokjemi, biomedisin, farmakologi, molekylærbiologi,
 2457 biomedisinsk dataanalyse, toksikologi, mikrobiologi og virologi er fag som alt blir
 2458 undervist ved UiS. 15 % av alle publikasjonane frå Det teknisk-naturvitenskapelige
 2459 fakultetet er helserelaterte.

2460 - UiS har bygg og infrastruktur

2461 UiS har tilgjengelege areal og infrastruktur på Universitetsområdet i kort avstand til
 2462 nye SUS. Det blir i tillegg planlagt eit nytt bygg til Det helsevitenskapelige fakultet ved
 2463 sida av nye SUS. UiS vil også leiga 1200 m² BTA inne i nye SUS til trening og
 2464 simulering for studentar innan helsefaga. I tillegg er UiS etablerar av, og sentral
 2465 samarbeidspartnar i, HelseCampus Stavanger, som har lokale til undervisning,
 2466 forskning studentar og helsepersonell nært nye SUS. Ved ytterlegare areal- og
 2467 infrastrukturbehov vil UiS ha anledning til å leiga eigna lokale frå Innovasjonspark
 2468 Stavanger som er nærmaste nabo til nye SUS. Tilgang til areal, infrastruktur og utstyr
 2469 frå samarbeidspartnarane vil også vera ein viktig ressurs for drifta av studiet ved UiS.

2470 - Medisinstudium vil bidra til regional omstilling og verdiskaping

2471 Medisinstudiet ved UiS er ein stor byggestein i regionens omstilling frå olje og gass til
 2472 satsing på helse- og helseteknologi. Samlokalisering av UiS og Stavanger
 2473 universitetssjukehus (SUS) er ledd i å styrka forskning, utdanning, innovasjon og
 2474 næringsutvikling innanfor helseområdet og ein viktig bærebjelke i oppbygginga av
 2475 den sentrale helseklynga i regionen.

2476 Konklusjon:
2477 UiS-direktør Klaus Mohn uttalte til Krohno 9.oktober 2020:
2478 «I regionen har me ledig medisinsk kompetanse ved UiS og i primær- og
2479 spesialisthelsetenesta. Studiemodellen vår har vore til grundig fagfellelvurdering, med
2480 særs gode tilbakemeldingar. Me har infrastruktur, pågangsmot og ein region som er
2481 klar med pengar til oppstarten.»

2482 Regionen har hittil gitt tilsagn om over 80 millionar kroner i støtte til oppstart av
2483 medisinstudiet. Dette fortel alt om kor viktig denne saka er for Stavanger-regionen,
2484 Rogaland og sørvest-landet.

2485 Det er ingen andre utdanningsinstitusjonar enn UiS som har meldt tilbake til
2486 Grimstad-utvalet at dei er interesserte i å starta medisinstudium. UiS har dermed
2487 ingen konkurrentar blant dei universiteta som i dag ikkje utdannar legar. Gjennom å
2488 oppheva gradsforskrifta eller å tildela UiS retten til å tildela graden Cand.med. kan
2489 regjeringa best løysa problemet med legemangel nasjonalt og samtidig bidra til ei
2490 naturleg og god utvikling for UiS og Stavanger-regionen.

2491

2492 **Forslag til vedtak:** Forslag 12 - Del 1

2493

2494 Medisinstudium til Universitetet i Stavanger (UIS)

2495 VEDTAK:

2496

2497 - Rogaland Arbeiderparti støttar fullt ut etableringa av eit medisinstudium i Stavanger
2498 med gredsrett til UiS.

2499 - Rogaland Arbeiderparti vil arbeida for denne saka via alle aktuelle kanalar; formelle
2500 og uformelle kontaktar med Rogaland Arbeiderparti, Storting og regjering,
2501 Stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemmer frå Arbeiderpartiet,
2502 Rogalandsbenken på Stortinget, formelle partiorgan som sentralstyre, landstyre og
2503 landsmøte. Legeutdanning ved UiS må bli ei sak for Arbeiderpartiet.

2504 - Roaland Arbeiderparti vil ta initiativet til å byggja ein brei tverrpolitisk allianse som
2505 jobbar for medisinstudium ved UiS.

2506 -Medisinutdanning i Stavanger må skje i tett samarbeid med Haugesund sjukehus,
2507 der dagens praksisplassar for medisin og helsetilbod ikkje skal svakkast, men
2508 styrkast av medisinutdanning ved UiS

2509

2510 **Styrets innstilling:** Oversendes redaksjonskomiteen.

2511

2512

2513

2514 60. For å få flere kvalifiserte lærere i skolen, kreves det bedre karrieremuligheter
2515 etter endt utdanning

2516 Forslagsstiller: Stavanger AP

2517

2518 **Begrunnelse:**

2519 **Forslag til vedtak:**

2520

2521 For å få flere kvalifiserte lærere i skolen, kreves det bedre karrieremuligheter etter
2522 endt utdanning

2523

2524 “Flere faglige karriereveier i skolen kan gi dyktige lærere nye muligheter til
2525 profesjonell videreutvikling, samt bidra til at skolen oppleves som en vital og
2526 spennende arbeidsplass.” (St.meld. nr. 11 (2008-2009), s.35).

2527 Forslag: Stavanger Arbeiderparti ønsker å utrede konkrete karrieremuligheter etter
2528 endt utdanning for å beholde og rekruttere flere lærere til yrket.

2529 Eiganes og Våland arbeiderlag mener at flere karrieremuligheter i skolen vil føre til;

2530 • Økt rekruttering til yrket

2531 • Færre vil slutte i yrket og søke nye utfordringer for personlig utvikling og vekst

2532 • Bedre profesjonsfellesskap og nytenkning

2533 Begrunnelse: Tall fra 2019 (SSB) viser at 33 100 personer med skolerett

2534 lærerutdanning har sitt hovedarbeidsforhold utenfor skoleverket. Funnene viser at
2535 yrket ikke er attraktivt nok.

2536 For lærere i dag er karrieremulighetene i skolen få (spesielt vertikal mobilitet,
2537 tittel/høyere lønn). Nye og flere karrieremuligheter må til for å bidra til at læreryrket
2538 blir mer attraktivt i fremtiden, slik søkertallene går opp, og skolene ikke står uten nok
2539 kvalifiserte søkere.

2540 Innenfor horisontal mobilitet kan nevnes teamledere, medlem i plangruppe,
2541 spesialpedagogisk rådgiver, You-rådgiver, studentveiledere, veiledere av nyansatte,
2542 verneombud, fagforeningsledere og lærerspesialister bl.a.

2543 Skal Arbeiderpartiet nå målene nedfelt i partiprogrammet om ‘å tilrettelegge for flere
2544 karriereveier for ansatte i skolen.....karriereutvikling og profesjonsfellesskap på
2545 skolen’, så trenger en mer konkrete tiltak bl.a. for ‘å rekruttere tilbake lærere som har
2546 forlatt yrket’. Det står videre at Arbeiderpartiet vil ‘igangsette en ny nasjonal
2547 rekrutteringskampanje til lærerutdanningen, særlig rettet mot menn’. Her må
2548 Arbeiderpartiet lære av erfaringene med lignende kampanjer, bl.a. GNIST i 2008-
2549 2009, som ikke nådde målene som var satt i forkant.

2550 Ønsker vi flere lærere i fremtidens skole, må vel attraktiviteten økes?

2551 Referanser:

2552

2553 Arbeiderpartiets partiprogram 2021 - 2015

2554 https://res.cloudinary.com/arbeiderpartiet/image/upload/v1/ievv_filestore/c026d552300245c19306ee41345b764f88183fbd93b84cb284899008282b1e37

2555

2556

2557 Stortingsmelding 11 (2008 - 2009)

2558 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-11-2008-2009/-id544920/?ch=1>

2559 Statistisk Sentralbyrå (2019)
2560 <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/vel-1-av-3-med-skolerettet->
2561 [laererutdanning-er-ikke-i-skoleverket](https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/vel-1-av-3-med-skolerettet-laererutdanning-er-ikke-i-skoleverket)

2562

2563 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2564

2565 61. Nasjonalt senter for yrkesfag til Rogaland

2566 Forslagsstiller: Sandnes AP

2567

2568 **Begrunnelse:**

2569 I Hurdalsplattformen kommer det fram at regjeringen vil opprette et nasjonalt senter
2570 for yrkesfag. Ifølge Statistisk sentralbyrå vil det fram mot 2035 mangle nesten 90.000
2571 fagarbeidere i Norge. Vi trenger å utdanne flere fagarbeidere i Norge og det må skje
2572 med et nasjonalt overblikk. Yrkesfagopplæringen fragmenteres og synker i status.
2573 Det er en problemstilling vi deler med mange andre europeiske land. Det haster med
2574 en skikkelig overordnet gjennomgang og strategisk langsiktig utvikling av denne
2575 opplæringen.

2576 Derfor er regjeringens kraftfulle satsing på yrkesfag så viktig. Planen om å etablere et
2577 nasjonalt senter for yrkesfag slik mange andre europeiske land har gjort, er et tiltak
2578 som kan sikre den kompetansen landet vårt trenger i mange år framover.

2579 Det er fylkeskommunene som er sekretariat for yrkesopplæringsnemndene som
2580 består av politikere og representanter fra partene og bedriftene.

2581 Rogaland har i mange år vært lærefylke nummer en i landet med 83% av elever som
2582 gjennomfører sin opplæring i videregående skole. Rogaland er dermed best i landet
2583 av alle fylkene. Også sist år har fylket hatt økning i gjennomføring av både
2584 studiespesialiserende og yrkesfag. Samarbeidet mellom partene i y-nemnda har
2585 sørget for en god dimensjonering slik at bedriftene får den kompetansen de har
2586 behov for.

2587 Rogaland sine seriøsitetsbestemmelser med krav til antallet lærlinger og
2588 fagarbeidere i offentlige anskaffelser blir brukt som et eksempel for utarbeiding av
2589 retningslinjer for dette nasjonalt. Det sees på pilotering av en læreplassgaranti over
2590 hele landet, og flere kommuner i Rogaland har meldt seg.

2591 Alt dette lover godt for yrkesfagenes framtidige rekruttering. Med sin sterke vilje,
2592 kunnskap og erfaring om yrkesfag, er Rogaland den naturlige lokalisering av et
2593 nasjonalt senter for yrkesfag.

2594 **Forslag til vedtak:**

2595 Sandnes Arbeiderparti ber regjeringen om å legge nasjonalt senter for yrkesfag til
2596 Rogaland

2597 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2598 62. Opprette profesjonsstudium for psykologi på Universitetet i Stavanger

2599 Forslagsstiller: Sandnes AP

2600

2601 **Begrunnelse:**

2602 Dette for å øke psykologitettheten og imøtekomme økende psykiske lidelser.

2603

2604 **Forslag til vedtak:**

2605 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2606

2607

2608 63. Fastlege og medisinedanning

2609 Forslagsstiller: Strand AP

2610

2611 **Begrunnelse:**

2612 Det er stor semje om at fastlegeordninga er ein sentral bærebjelke i det norske
2613 helsevesenet. Dei seinare åra ser me større og større brest i denne bærebjelken, og
2614 kommunane som har ansvar for fastlegane slit med å skaffe tilstrekkeleg
2615 legekapasitet til innbyggjarane sine.

2616 I «Dagens medisin» den 10.11.21 skriv Anders Svensson og Anette Fosse om krise
2617 i fastlegeordninga (Link). Dei gjer merksam på at ei krise har tre nøkkelkomponentar:
2618 Trussel, hast og usikkerheit – og at alle desse komponentane er til stades i
2619 fastlegekrisa. Gjennom pandemi-handteringa dei siste to åra peikar dei og på
2620 nytteverdien me har sett av dei fire prinsippa for krisehandtering:

- 2621 • ansvarsprinsippet,
- 2622 • likhetsprinsippet,
- 2623 • nærhetsprinsippet og
- 2624 • samordningsprinsippet

2625 Erfaringar frå pandemi-handteringa dei siste to åra har og synt oss kor viktig det er at
2626 krisehandtering er basert på tillit. Kombinasjonen av overordna nasjonale strategiar
2627 og lokal organisering og innsats tilpassa lokale forhold har vist seg å gje gode og
2628 effektive kriseløysingar.

2629

2630 Det er mykje å lære av korleis pandemien er handtert, når det gjeld samarbeid
2631 mellom sentrale og lokale politiske nivå, mellom statlege einingar, fylker og
2632 kommunar, og ikkje minst samarbeid mellom sentrale helseinstitusjonar og
2633 primærhelsetenestene.

2634

2635 Dei siste åra har Universitetssjukehuset i Stavanger (UiS) jobba iherdig for å kome i
2636 posisjon til å kunne ferdigutdanna nye legar. Ein av mange årsaker til at kommunane
2637 slit med å rekruttere fastlegar, er at det er for få legar i arbeidsmarknaden som søker
2638 seg til fastlegestillingar. Det er stor semje om at ein treng å utdanne fleire legar og at

2639 Norge må utdanne fleire legar – i Norge.
2640 I dag er det berre universiteta i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø som får utdanne
2641 leger.
2642 Stavanger universitetssjukehus (SUS) bidrar allereie til utdanninga av leger i Norge. I
2643 dag har SUS ein rolle som praksisarena for medisinstudentar frå Universitetet i
2644 Bergen (UiB). SUS-tilsette har i over 20 år undervist og gjeve veiledning
2645 medisinstudentar frå UiB med gjennomgåande gode tilbakemeldingar frå
2646 studentkulla. SUS har vore heil klare på at dei no er klare for å ta ei meir sjølvstendig
2647 rolle i medisinnutdanninga. Det er for tida om lag 100 ph.d.-kandidatar og rundt 500
2648 aktive forskingsprosjekt ved SUS. Det betyr at SUS-tilsette har akademisk
2649 kompetanse til å undervise medisinstudentar innan dei fleste sjukehusfag.
2650
2651 UiS har allereie infrastrukturen, - eit helsefakultet, ein administrasjon og andre
2652 helsefaglege og helseteknologiske studieretningar. Laboratoriefasilitetane er der
2653 også. UiS har, saman med det medisinske fagmiljøet i regionen, kompetanse og
2654 evner til å drive et medisinstudium.
2655 Universitetet i Stavanger (UiS) ønskjer altså å bidra til å auke tal på studieplassar
2656 innan medisin i Norge. Det er et felles mål, både for fagmiljøet og det politiske
2657 miljøet, å utdanne det helsepersonellet vi har behov for i Norge. Tidsskriftet for den
2658 norske legeforeining refererer eit studie kor ein har sett på kvar legestudentar ved
2659 UiT som har hatt dei siste åra av utdanninga si i Bodø (Bodøpakken) vel å arbeide
2660 etter fullført utdanning. Konklusjonen her er at ein stor del av desse studentane finn
2661 seg arbeid i same området kor dei fullførte utdanninga, og distrikta rundt (Link) . Ei
2662 medisinnutdanning ved UiS kan om mogleg gje same effektar for Rogaland og
2663 distriktkommunane sørover mot Kristiansand, og i så fall sårt tiltrengde effektar for
2664 fastlegeordningane i desse kommunane!
2665
2666 Dei eksisterande medisinske fakulteta har samla gått imot oppretting av et nytt
2667 medisinstudium i Stavanger. Dei taler sterkt for desentraliserte modellar, kor
2668 medisinstudenten dei siste årene av medisinstudiet ikkje studerer i universitetsbyen,
2669 men i ein mindre by i regionen. Ein kan tenkje seg fleire drivarar som ligg til grunn
2670 for at dei eksisterande medisinske fakulteta har denne haldninga til ei medisin-
2671 utdanning i Rogaland. Desse kan handle om økonomi, kompetanse, rekruttering,
2672 status og prestisje.

2673

2674 **Forslag til vedtak:**

2675 Stavanger Aftenblad skreiv ein artikkel den 30.3.21 – kor dei tek for seg den politiske
2676 maktkampen mellom Bergen/Hordaland og Stavanger/Rogaland i saka om oppretting
2677 av medisinnutdanning ved UiS. (Link)

2678

2679 Når Arbeiderpartiet no er i regjering, og med eit sentralt ansvar for å løyse
2680 fastlegekrisa, - må alle steinar snus med tanke på å byggje nasjonal kapasitet til å
2681 utdanne fleire legar. Då kan me ikkje være kjend med eit maktpolitisk spill som det
2682 Stavanger Aftenblad gjer greie for. Forslag til vedtak er slik:

2683

1. Strand Arbeiderparti oppmodar sterkt om å styrke legerekutteringa og styrke det norske medisinske fagmiljøet, ved at UiS får ei sjølvstendig rolle som medisinstudiums institusjon. Slik me ser det vil Rogaland, med Haugalandet, Ryfylke og Jæren, saman med kommunane sørover mot Kristiansand kunne få letta sin fastlegesituasjon ved å ta i bruk kapasitet og kompetanse ved UiS betre enn med dagens organisering, - kor Stavanger universitetssjukehus (SUS) og primærhelsetenesta er ein underleverandør til UiB.

2. Strand Arbeiderparti oppmodar sterkt om at det vert lagt til rette for samarbeid mellom Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen – som del av ein nasjonal felles plan om å skapa dei beste medisinstudiumane i verda, med kapasitet til å få fastlegeordninga på sporet att. Eit likeverdig samarbeid vil skape dei beste rammene for medisinstudie som kjem framtidige studentar og pasientar til gode.

3. Fastlegekrise utgjer ein trussel mot innbyggjarane sin helsesituasjon, det hastar å finne løysingar og det er usikkerheit om kva løysingar som gjev best og raskast effekt. Regjeringa må sjå til prinsippa for god krisehandtering, og vurdere nøye om dei politiske argumenta som vert fremja knytt til medisinstudie ved UiS tener målet om å løyse fastlegekrise raskt og med god kvalitet, og avvise argument som tener andre motiv!

Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

2720 64. En tredje boligsektor for rimeligere boliger

2721 Forslagsstiller: Stavanger AP

2722

2723 **Begrunnelse:**

2724 Bakgrunn:

2725 Leiemarkedet i Norge er stort sett lite profesjonalisert og består for det meste av
2726 private utleiere. For de fleste oppleves ikke leiemarkedet som et relevant eller trygt
2727 alternativ til det å eie en egen bolig. Dette til forskjell fra våre naboland og Europa for
2728 øvrig.

2729

2730 En tredje boligsektor, på linje med f.eks. «allmenne boliger» i Danmark, vil kunne
2731 tilby leieboliger som ligger mellom det kommersielle markedet og de kommunale
2732 boligtilbudene for vanskeligstilte. Fordelen er trygge og rimelige boliger og bedre
2733 sosial miks i byene. En profesjonalisering av leiesektoren vil være til fordel for
2734 leietakerne.

2735

2736 Siden 1980-tallet har det offentlige ført en passiv boligpolitikk i Norge. Etablering av
2737 en boligsektor med rimelige utleieboliger for vanlig folk, forutsetter nye juridiske og
2738 økonomiske virkemidler fra Statens side.

2739

2740 **Forslag til vedtak:**

2741

2742 En tredje boligsektor for rimeligere boliger

2743 Forslag:

2744

2745 Økende boligpriser i storbyene gjør at mange ikke greier å etablere seg i
2746 boligmarkedet. Arbeiderpartiet ønsker en mer sosial boligbygging og vil utrede
2747 etablering av en tredje boligsektor med rimelige utleieboliger. Som virkemiddel bør
2748 man også i planlovgivningen pålegge utbygger å avsette arealer for rimelige boliger,
2749 slik som i England og Danmark.

2750

2751 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2752

2753

2754

2755

2756

2757

2758 65. Innfør Samtykkelova

2759 Forslagsstiller: Stavanger AP

2760

2761 **Begrunnelse:**

2762 BEGRUNNELSE:

2763 Nesten én av ti kvinner oppgir å ha vært utsatt for voldtekt minst en gang i løpet av
2764 livet. Alt for ofte blir man møtt med fordommer og myter knyttet til voldtekt. Veldig
2765 få voldtektssaker blir anmeldt, og nesten ingen saker fører til domfellelse. Dette viser
2766 en tilnærmet straffefrihet for voldtekt i Norge.

2767

2768 Vi må endre lovverket. Straffelovens voldtektsbestemmelse må fastslå at sex uten
2769 samtykke er voldtekt, tydeliggjøring av straffelovens voldtektsbestemmelse, slik at
2770 seksuell omgang uten samtykke blir straffbart/er voldtekt.

2771

2772 Dagens Voldtektsbestemmelse stiller fremdeles krav om at det må bevises at det er
2773 brukt vold eller trusler, eller at personen var bevisstløs eller sov.

2774

2775 Konsekvensen av dette er at ikke alle voldtekter kan straffes som voldtekt etter norsk
2776 lov. Voldtektsanmeldelser henlegges av politiet fordi mangel på samtykke i seg selv
2777 ikke er tilstrekkelig til å kunne strafferettslig forfølge som voldtekt. En samtykkelov vil
2778 være viktig av følgende årsaker:

2779

2780 Endret fokus: En samtykkelov vil kunne føre til at et annet fokus i behandlingen av
2781 saken. Det tydeliggjør at man ikke er seksuelt tilgjengelig inntil man sier nei, men
2782 seksuelt utilgjengelig inntil det er gitt samtykke.

2783 Etterforsking: Vi vet at det er svært mange voldtekter som aldri blir anmeldt, og at det
2784 er mange saker som henlegges (8 av 10) og aldri når helt frem til domstolen fordi
2785 dagens lover ikke er dekkende nok. En samtykkelov vil føre til at flere
2786 voldtektsanmeldelser kan etterforskes, og forhåpentligvis ende med rettferdig
2787 behandling i domstolen.

2788

2789 Normgivende: En samtykkelov vil være normgivende og tydeliggjøre hvor grensen
2790 går. Når loven sier at sex uten samtykke er voldtekt sendes et tydelig signal, hvor
2791 grensen går og kan føre til færre voldtekter.

2792

2793 **Forslag til vedtak:**

2794

2795 Innfør Samtykkelova

2796 VEDTAK:

2797 Innfør samtykkelova, - seksuell omgang uten samtykke bør være straffbart.

2798

2799 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2800

2801 66. Fosterforeldre

2802 Forslagsstiller: Suldal AP

2803

2804 **Begrunnelse:**

2805 Fosterforeldre gjer ein svært viktig jobb for den norske velferdsstaten, men har få
2806 rettar. Dei arbeider som frilansarar på korttidskontraktar utan pensjonsrettar,
2807 sjukelønsordning eller mogelegheiter til å ta del i lønsforhandlingar. Med
2808 barnevernsreforma som trådde i kraft 1.1.2022 vart rettane til fosterforeldra svekka,
2809 då det no er opp til kommunane å bestemma lønsnivået. Dette gjev seg utslag i
2810 svært ulik praksis frå kommune til kommune.

2811

2812 **Forslag til vedtak:**

2813 Rogaland Arbeidarparti krev at Bufdirs anbefalingar for økonomiske rammevilkår for
2814 fosterforeldre vert obligatoriske å følgja for kommunane.

2815

2816 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2817

2818 67. Alle har rett til ein bolig

2819 Forslagsstiller: Strand AP

2820

2821 **Begrunnelse:**

2822 Det er 30 år siden et samlet Storting erklærte at det å bo i institusjon var en uverdigg
2823 levemåte. Av den grunn gikk man inn for å stenge institusjonene og legge til rette for
2824 at personer med utviklingshemming skulle få en normalisert livssituasjon. Kort sagt
2825 skulle personer med utviklingshemming leve og bo som andre i sitt eget hjem.
2826 Nødvendige tjenester i dagliglivet skulle ikke være avhengig av boform, men tildeles
2827 som individuelle tjenester ut fra hjelpebehov.
2828 Minimumsstandard for størrelse på individuelle leiligheter var 50kvm og ved
2829 livsløpsstandard 55 kvm. Plasseringen av boligene skulle være i vanlige bomiljø.
2830 Hjemmene skulle være den enkeltes base hvor man skulle kunne leve et selvstendig
2831 liv med den hjelp man måtte trenge for å kunne være aktive og delta i samfunnet.
2832 Utviklingen gikk i riktig retning det første tiår, men så startet reverseringen som de
2833 seinere år har skutt fart og medfører at kommunene sender mennesker inn i en
2834 institusjonstilværelse. Kommunene bygger stadig større bofellesskap og samler ulike
2835 helse- og omsorgstjenester i egne bomiljøer, ofte i avstand fra ordinære
2836 boligområder for mennesker uten hjelpebehov. Områdene får dermed fysisk mer og
2837 mer preg av å være institusjonsområder selv om gjerdene mangler. Utviklingen er
2838 seinest dokumentert i Husbankens rapport «Utviklingshemmetes bosituasjon 2021»
2839 Hjelp den enkelte får blir stadig mindre tilpasset den enkeltes behov slik loven krever
2840 og er ofte organisert på måter som gjør at den enkelte må forholde seg til et stort
2841 antall tjenesteytere. Forskning om dagligliv i bofellesskap viser at det ikke er uvanlig

2842 at en person må forholde seg til 30-40 forskjellige personer i løpet av ei uke. På
2843 grunn av knapphet på tjenesteytere er det ikke uvanlig at personer regelmessig ikke
2844 får deltatt på det som var planlagt hverken på dag-, ettermiddag- eller kveldstid. I
2845 mange kommuner er de ansatte i disse store boligkompleksene kledd i uniformer og
2846 hele miljøet bærer preg av å være en institusjon den enkelte er innlagt i og ikke et
2847 hjem for en unik person. Kommunene begrunner institusjonaliseringen i store
2848 bofellesskap i at det er lettere å skaffe kvalifiserte ansatte, at det gir bedre økonomi
2849 og at det blir mindre ensomhet blant personer som bor mer samlet. Kommunenes
2850 argumenter er ofte bygget på råd fra private konsultantselskaper som har vært innleid
2851 for å vise hvordan kommunen kan spare penger. Vi må påse at vi ikke kommer
2852 tilbake til et samfunn der vi velger å skille ut de som er litt annerledes.

2853

2854 **Forslag til vedtak:**

2855 Alle har rett til en bolig.

2856 Mennesker med utviklingshemning skal kunne velge hvor og med hvem de skal bo,
2857 på lik linje med andre.

2858 Mennesker med utviklingshemming har rett til egen bolig, med en størrelse og
2859 standard som ivaretar vanlige behov for privatliv og selvstendighet, slik at de kan
2860 leve et liv som andre.

2861 Boligene kan være eneboliger, samlokaliserte boliger eller bofellesskap.

2862

2863 Boligene skal inngå som en ordinær del i det lokale bomiljøet og ikke ha et
2864 institusjonspreg.

2865 Barneboliger og avlastningsboliger skal utformes mest mulig som et hjem, ligge i
2866 naturlige bomiljø med barnevennlige omgivelser. Barn i samme barnebolig eller
2867 samme avlastningsbolig skal passe sammen i alder og interesser. Det skal ikke være
2868 barneboliger eller avlastningsboliger der hvor barn eller voksne bor fast.

2869 Utforming av type, størrelse og antall mm av boligene gjøres i samarbeid mellom
2870 kommunen, aktuelle organisasjoner og brukerne og deres familier.

2871

2872 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2873

2874

2875

2876

2877

2878

2879

2880 68. Det offentlige skal ikke støtte diskriminering

2881 Forslagsstiller: Strand AP

2882

2883 **Begrunnelse:**

2884 Å stille krav til mottakere av offentlige midler at de ikke diskriminerer blir mer vanlig,
2885 og vår kommune bør ta det som en selvfølge. Offentlige midler skal ikke bidra til å
2886 finansiere lag og organisasjoner som diskriminerer på bakgrunn av kjønn eller
2887 legning, alle har samme verdi.

2888

2889 **Forslag til vedtak:**

2890 SAK: Det offentlige skal ikke støtte diskriminering

2891 Årsmøte i Rogaland AP 2022, med formulering/ oppfordring om at alle
2892 kommunepartier tar dette opp i sine By-/ Kommunestyre.

2893

2894 «Kommunedirektøren bes om å fremme sak på hvordan fremtidige tilskudd til
2895 organisasjoner/ bedrifter som diskriminerer kan unngås.

2896

2897 Det skal bygges på at:

2898 - Organisasjonen må være åpen for deltakelse fra alle samfunnsgrupper, uavhengig
2899 av kjønn, samlivsform, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne eller seksuell
2900 orientering for å kunne få tilskudd.

2901 - Organisasjonen må ha en demokratisk oppbygging som sikrer alle medlemmer som
2902 har fylt 15 år fulle demokratiske rettigheter i organisasjonen. Når det gjelder valg av
2903 tillitsvalgte i organisasjonen, kan en person ikke diskvalifiseres for et tillitsverv på
2904 bakgrunn av sine mest personlige og eventuelt medfødte egenskaper, slik som
2905 kjønn, etnisitet, seksuell orientering eller nedsatt funksjonsevne.

2906 - Ved ansettelser kan man ikke nekte personer ift kjønn, samlivsform, etnisitet,
2907 religion, nedsatt funksjonsevne eller seksuell orientering for å være kandidat til
2908 stillingen.

2909 - Det kan gis unntak fra nevnte punkter for forskjellsbehandling som er nødvendig for
2910 å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den
2911 eller de som forskjellsbehandles (jf. Likestilling- og diskrimineringsloven §9).

2912 - I søknadsskjemaet må søker signere for at de ikke diskriminerer. Dersom man
2913 søker om unntak fra retningslinjene om diskriminering, må det legges ved en skriftlig
2914 begrunnelse for dette.

2915 - Ved politisk behandling av søknader om kommunal støtte skal det i
2916 saksutredningen fremkomme om søker oppfyller krav om ikke å diskriminere eller
2917 ikke.

2918

2919 Dette skal ligge til grunn i alle retningslinjer o.l. som kommunen selv utformer for
2920 støtte-/tilskuddsordninger, administrativt eller politisk.

2921

2922 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2923 69. Skattepolitikken: vårt middel for omfordeling

2924 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

2925

2926 **Begrunnelse:**

2927 Velferdsstaten er det mest grunnleggende verktøy som sosialdemokratiet har brukt til
2928 å skape en bedre felles framtid, både for oss selv og for de som skal komme etter
2929 oss. Skole, helsevesen, barnehager, pensjon, sykepenges og sosial støtte for
2930 arbeidsledige er bare noen av områdene der velferdsstaten skaper trygghet,
2931 muligheter og et bedre samfunn. Der arbeiderbevegelsen har bygget en velferdsstat
2932 å være stolt over, er det andre som ønsker å demontere den. I titalls år har
2933 høyrevendte ideologer og økonomer gitt apokalyptiske forvarsler om at
2934 velferdsstaten gjør folk ineffektive og late. Når vi står overfor en ulikhetskrise som
2935 rokker grunnmuren til hele den norske tillitsmodellen, så trenger vi en velferdsstat
2936 med muskler. Da må vi se på hvordan vi får folk i arbeid, og hvordan vi får en
2937 skattepolitikk som skaper inntekter og får ned ulikheten. For ulikhet er en av de store
2938 utfordringene vi står overfor i dag. Arbeiderpartiet kan ikke akseptere at flere og flere
2939 barn vokser opp i fattigdom, samtidig som rikdom samles på stadig færre hender.
2940 Samtidig peker ledende økonomer på hvordan samfunn med lave forskjeller har
2941 høyere verdiskapning. Små forskjeller er med andre ord bra for folk, og for
2942 økonomien. I dag er Norge i en situasjon der alt for mange står utenfor det
2943 arbeidende fellesskapet. Det er graverende for både fellesskapet og den enkelte. Når
2944 hundre tusen unge under 30 år står utenfor utdanning og arbeid, og antallet unge
2945 uføre har over doblet seg de siste 8 årene, trenger vi et krafttak for å få de unge
2946 tilbake i arbeid. Et velfungerende skatte- og velferdssystem er vitalt for dette. For å
2947 nå målet om et godt sosialdemokratisk samfunn, må dagens skattesystem tilpasses.
2948 En modernisering av skattesystemet som treffer dagens behov og tilstand, vil bidra til
2949 å danne finansieringsgrunnlag for de neste store velferdsreformene i Norge. Samtidig
2950 må vi sørge for at skattlegging bidrar til økonomisk vekst, arbeidsplasser og en
2951 rettferdig, grønn omstilling.

2952

2953 **Forslag til vedtak:**

- 2954 - Skattepolitikken: vårt middel for omfordeling
2955 Rogaland Arbeiderparti vil:
2956 Innføre en ungdomsgaranti opp til 35 år som sikrer unge tilbud om jobb,
2957 utdanning eller kompetansegivende opplæring.
- 2958 - Handlingsplan for å sørge for at unge ikke faller fra gjennom tidlig
2959 innsats. Planen må sørge for bedre oppfølging og samarbeid mellom psykiske
2960 helsetjenester, oppfølgingstjenesten, skolen og NAV.
- 2961 - Sørge for at elever som står i fare for å falle ut kan kombinere utdanning med
2962 andre tilbud samtidig som hjelper dem med å fullføre
- 2963 - Fjerne kommunenes mulighet til å nedjustere satsen i formuesskatten

- 2964 - Innføre en grunnrenteskatt på havbruk på 40%. Inntektene skal fordeles
- 2965 mellom vertskommunene og staten.
- 2966 - Øke frikortgrensen til å være tilsvarende 1G.
- 2967 - Innføre økt formueskatt på formuer over 50 millioner
- 2968 - Innføre en progressiv skatt med høyt bunnfradrag, ved mottakelse av store
- 2969 formuer. Størrelsen av mottatt formue gjennom et helt liv skal ligge til grunn.
- 2970 - Ha en høyere selskapsskatt som blir sett i sammenheng med internasjonal
- 2971 konkurranseevne for norske bedrifter.
- 2972 - Norge skal arbeide for en felles selskapsskatt i Europa på et vesentlig høyere
- 2973 nivå
- 2974 - Gjeninnføre kommunal eiendomsskatt på verk og bruk.
- 2975 - Gjennomføre en eiendomsskattereform
- 2976 - At digitale tjenester skal skattlegges i landet tjenesten leveres, og ikke i
- 2977 opphavslandet til selskapet som leverer tjenesten.
- 2978 - Øke satsen i utbytteskatten slik at den samsvarer med den høyere
- 2979 trinns-katten.

2980

2981 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

2982

2983

2984

2985

2986

2987

2988

2989

2990

2991

2992

2993

2994

2995 70. Et inkluderende samfunn – med plass til alle

2996 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

2997

2998 **Begrunnelse:**

2999 Midlertidighet og usikkerhet er det største hinderet for integrering. Usikkerhet rundt
3000 egen framtid på grunn av midlertidig opphold påvirker både den fysiske og den
3001 psykiske helsa, arbeidsdeltakelsen og integreringa i negativ retning. Arbeiderpartiet
3002 mener derfor at bruken av midlertidig opphold skal begrenses.

3003 De som ankommer Norge skal vite at det er kvalitet i introduksjonsprogrammet.

3004 Introduksjonsprogrammet skal ta mer hensyn til enkeltmennesket og deres
3005 ferdigheter slik at vi kan sikre en god start på en vellykket inkludering. For AP er det
3006 et mål at ventetiden i mottak skal være kortest mulig. I dag tilbringer mange altfor
3007 lang tid i mottak, med minimalt av innhold og aktivitet. Vi mener det er nødvendig
3008 med en omlegging av mottakssystemet og UDIs innholdskrav i mottakene. Det bør
3009 være et uttalt mål at beboere aktiviseres og blir inkludert i sine lokalsamfunn.

3010 Arbeiderpartiet mener at språkopplæring, godkjenning av utdanning og
3011 arbeidserfaring er viktige steg for å anerkjenne ferdighetene til mennesker som skal
3012 integreres i vårt samfunn

3013

3014 **Forslag til vedtak:**

3015 Et inkluderende samfunn – med plass til alle:

3016 Rogaland Arbeiderparti vil:

3017 • Øke antallet kvoteflyktninger til 5.000 årlig, i henhold til FNs høykommissær for 131
3018 flyktningers anmodning.

3019 • At organisasjoner som særlig arbeider med å styrke asylsøkere og flyktningers
3020 rettsikkerhet skal få økte økonomiske rammer.

3021 • Styrke og støtte om arbeidet til organisasjoner tilsvarende MiRA-senteret

3022 • At UDIs anbefalte helsesamtale bør omfatte en plan for videre oppfølging når
3023 asylsøker blir flyttet til mottak og/eller bosatt i en kommune.

3024 • Endre kravene for tilbudet i mottak til å inneholde norskopplæring, idrett, kultur og
3025 annen frivillighet, samt legge til rette for kostnadsfrie fritidsaktiviteter for alle barn i
3026 mottak

3027 • Tilby norsk- og samfunnsfagopplæring for arbeidsinnvandrere

3028 • Sikre spredt bosetting av asylsøkere i norske kommuner

3029 • Øke og justere integreringstilskuddet som følger med flyktninger til kommunen der
3030 de bosettes, i henhold til lokale boligpriser og eventuelt andre tungtveiende hensyn

3031 • At alle barn i mottak skal ha rett på gratis barnehageplass.

3032 • Legge til rette for tilpassede mottaksplasser for LHBTI-asylsøkere som ønsker det,
3033 og øke kompetansen i mottaksapparatet om denne gruppen.

3034 • Forby kommersielle asylmottak og profitt i asylmottakene

3035

3036 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3037

3038 71. En solidarisk og sosialdemokratisk rusreform

3039 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

3040

3041 **Begrunnelse:**

3042 En solidarisk og sosialdemokratisk rusreform

3043 Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må
3044 sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å være
3045 syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler, reelt
3046 sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre.

3047 Levealderen for personer med rusavhengighet anslås å være 20 år kortere for menn
3048 og 15 år kortere for kvinner. For 6 av 10 skyldes dødeligheten somatisk sykdom.

3049 Rusavhengighet må anerkjennes som et helseproblem og ses i sammenheng med
3050 pasientens fysiske og psykiske helse, og behandles deretter.

3051 Straff og frykt for straff har vist seg å stå i veien for hjelpesøkende atferd, slik at
3052 enkeltmennesker ikke får den hjelpen de har behov for før rusavhengigheten har fått
3053 vokse/utvikle seg/blitt større/mer alvorlig. Kriminalisering har ført til at personer med
3054 rusproblemer behandles dårligere enn andre pasientgrupper. Avkriminalisering av
3055 bruk og besittelse og kjøp av mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er
3056 derfor en forutsetning for å kunne yte den enkelte best mulig helsehjelp.

3057 Avkriminalisering støttes av Helsedirektoratet, Barneombudet, Advokatforeningen,
3058 Riksadvokaten, Psykologforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og
3059 anbefales av et samlet FN-apparat, inkludert FNs høykommissær for
3060 menneskerettigheter og Verdens Helseorganisasjon.

3061 **Forslag til vedtak:**

3062 Arbeiderpartiet vil

3063 - Gjennomføre en rusreform der ansvaret for samfunnets reaksjoner for bruk og
3064 besittelse av narkotika flyttes fra justissektoren til helsetjenesten.

3065 - At personer som blir tatt for narkotikabruk eller med mindre mengder narkotika
3066 til eget bruk, ikke skal møtes med straff, men få tilbud om hjelp og behandling.

3067 - At manglende oppmøte til pålagt rådgivning utløser en plikt for kommunene til
3068 å drive oppsøkende virksomhet for å komme i kontakt med brukeren.

3069 - At det ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk
3070 av ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning.

3071 - At bevilgningene til kommunenes forebyggende arbeid økes. Kompetansen i
3072 kommunene må også økes, slik at vi sikrer at den forebyggende innsatsen er
3073 effektiv og kunnskapsbasert.

3074 - Utvikle sprøyterom til å bli brukerrum der det både kan røykes og injiseres
3075 narkotiske stoffer og sikre at denne tjenesten utvides til flere regioner.

3076 - Innføre helse- og overdoseteam i norske kommuner

3077 - Utvide distribusjonen av Nalokson for rusavhengige

- 3078 - Utvide bruken av konfliktråd for barn og unge som begår straffbare handlinger
- 3079 - Gjennomføre en nasjonal kartlegging av rusavhengiges helse og boforhold
- 3080 - Sikre at LAR blir tilgjengelig for flere, og det legges mer vekt på
- 3081 rehabiliterende tiltak som gjør at flere skaffe seg bolig og kommer seg ut i
- 3082 arbeid
- 3083 - Øke satsingen på tiltak for å øke inkludering og sosial deltagelse for ungdom
- 3084 med rusproblemer.

3085

3086 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3087

3088

3089 72. [Styrke den internasjonale tilgangen til sanitær og hygieneartikler](#)

3090 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

3091

3092 **Begrunnelse:**

3093 At begreper som “mensen-fattigdom” oppstår, viser tydelig at man har et problem

3094 med tilgangen til sanitær- og hygieneartikler for personer som menstruerer. Hver

3095 eneste dag har over 800 millioner personer i verden menstruasjon, og mange av dem

3096 opplever store økonomiske utfordringer knyttet til dette. I mange land i verden er

3097 sanitær- og hygieneprodukter for personer som menstruerer veldig dyrt. Eksempelvis

3098 koster en pakke med bind en hel dagslønn i Malawi. De høye prisene fører til at

3099 personer som menstruerer verden over ser seg nødt til å bruke andre ting, som

3100 avisapir, for å komme seg gjennom dagene. I mange områder er det også lite

3101 tilgang på sanitærprodukter for personer som menstruerer. Faktum at

3102 sanitærproduktene personer som menstruerer trenger er både dyre, og ofte

3103 utilgjengelige skaper flere problemer. Mange personer som menstruerer ser seg nødt

3104 til å bli hjemme fra skole og arbeid. Dette utformer et stort hinder når det kommer til

3105 likestilling, og fremgangen til kvinner i samfunnet. Mangel på tilstrekkelige

3106 sanitærprodukter i India fører til at 20% av personer som menstruerer i India slutter

3107 helt på skolen etter at de har nådd puberteten. I noen områder gjelder dette hele

3108 80%. Dette burde vært unngått. Alle personer som menstruerer i verden burde ha

3109 tilgang på de sanitærproduktene de trenger. Det er grunnleggende urettferdig at så

3110 mange ser seg nødt til å bli hjemme fra skole eller jobb, når de en gang i måneden

3111 har menstruasjon.

3112

3113

3114

3115

3116

3117 **Forslag til vedtak:**

3118 Styrke den internasjonale tilgangen til sanitær- og hygieneartikler

3119 AUF i Rogaland vil:

3120

3121 • Innføre en ordning for at personer som menstruerer skal ha lettere tilgang på
3122 sanitær- og hygieneartikler

3123 • At Norge skal bidra til å redusere kostnadsbelastninger for sanitær- og
3124 hygieneartikler for personer som menstruerer

3125 • At Norge skal bidra til at menstruasjon skal bli et tema i læreplanen i flere land

3126 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3127

3128 73. [Styrke streikeretten](#)

3129 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

3130

3131 **Begrunnelse:**

3132 De grunnleggende rettighetene til å streike er elementer i det norske arbeidslivet, og
3133 som en del av trepartssamarbeidet. I et demokrati er streikeretten like viktig som
3134 yringsfrihet og organisasjonsfrihet. Derfor må denne rettigheten styrkes.

3135 De siste årene har man sett flere eksempler på situasjoner hvor det er blitt brukt
3136 tvungen lønnsnemnd mot streikende arbeidstakere i yrker som er til fare for "liv og
3137 helse". For å unngå dette, trenger man en gjennomgang av systemet med tvungen
3138 lønnsnemnd for å i større grad sikre streikeretten til norske arbeidstakere.

3139 Streikeretten kan styrkes ved å innføre en minimumsordning etter den internasjonale
3140 arbeidsorganisasjonen (ILO) sin standard. Da kunne man brukt en minimumsordning
3141 hvor streiken kun avsluttes på arbeidsplassen man mener er til fare for liv og helse.

3142 Istedenfor å avlyse et flertall streiker på bakgrunn av en enkelt arbeidsplass.

3143 ILO og den europeiske sosialpakten har gjennom flere år påpekt at streikeretten står
3144 for svakt i Norge. Denne kan forandres ved å innføre minimumsordningen.

3145

3146 **Forslag til vedtak:**

3147 Styrke streikeretten

3148 AUF i Rogaland vil:

3149 -Ha en total gjennomgang av systemet med tvungen lønnsnemnd med mål om å
3150 styrke norske arbeidere sin streikerett

3151 -Utrede alternativer til dagens system med tvungen lønnsnemnd

3152 -Innføre en minimumsordning etter den internasjonale arbeidsorganisasjonen sin
3153 standard

3154

3155 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3156

3157 74. Ta vare på politiske talenter

3158 Forslagsstiller: Eigersund AP

3159

3160 **Begrunnelse:**

3161 Mer enn noen gang ser Eigersund og Rogaland Arbeiderparti behovet for å ta vare
3162 på, fremme og utvikle politiske talenter uavhengig av alder i politikken. Det er et
3163 behov for å løfte frem personer fra hele fylket som ønsker å engasjere seg i
3164 politikken på en bedre måte enn det som skjer i dag.

3165

3166 Vi tror det finnes mange potensielle politiske talenter blant våre medlemmer som
3167 med rett opplæring, støtte og gitt muligheten vil kunne fylle viktige verv både lokalt og
3168 regionalt. Arbeiderpartiet bør gå i front og sikre bred rekruttering til partiet og til ulike
3169 tillitsverv ved å utarbeide en tydelig strategiplan for hvordan en skal sikre bredde,
3170 fornyelse og rekruttering av aktive medlemmer. Vi tror det vil skape engasjement og
3171 vi tror det kan være med på å sikre og styrke partiet også fremover i tid.

3172

3173 Rogaland Arbeiderparti bevilger midler til opprettelsen av et slikt
3174 initiativ/talentskolering, som skal gå til skolering innen grener som ideologi,
3175 medietrening, likestilling, skrivekurs, politisk strategi og analyse.

3176

3177 Styret i Rogaland Arbeiderparti får i oppdrag å utforme en slik plan. Den bør
3178 inneholde arbeidskrav som utfordrer og engasjerer og være over flere samlinger.
3179 Samt en strategi for hvordan en skal ta i bruk ressurspersonene fremover. Vi har mye
3180 historie og kompetanse i våre rekker, og både lokale, regionale og sentrale ressurser
3181 kan og bør benyttes i et slikt initiativ.

3182

3183 Initiativet evalueres neste årsmøte.

3184

3185 **Forslag til vedtak:**

3186 Ta vare på politiske talenter

3187

3188 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3189

3190

3191

3192

3193

3194

3195

3196 75. Glem ikke hvem vi er til for

3197 Forslagsstiller: Stavanger AP

3198

3199 **Begrunnelse:**

3200 BEGRUNNELSE:

3201 Samarbeidet mellom Arbeiderpartiet, AUF og LO er unikt. Det er noe ingen andre
3202 kan skryte av. Og det vi har fått til er også helt unikt. Vi har fått til en velferdsstat hvor
3203 arbeidernes rettigheter er i sentrum, og er ivaretatt. Fordi vi i AUF og Arbeiderpartiet
3204 blør for arbeiderens rettigheter.

3205

3206 Men LO er ikke alene om å kjempe de harde kampene for arbeidernes rettigheter.
3207 Det er fire store hovedsammenslutninger. LO, som er størst, Unio, Akademikerne og
3208 YS. Alle disse fire hovedsammenslutningene kjemper dag og natt for at de som
3209 driver landet skal ha det best mulig. I 2019 var det Fagforbundet i LO som sto alene i
3210 kampen for pensjon fra første krone. I 2021 sto Unio alene da de nektet å godkjenne
3211 en avtale hvor lærerne skulle gå ned i lønn (en avtale som for øvrig alle de tre andre
3212 godkjente) og i 2014 sto LO og Unio sammen om arbeidstiden til lærerne.

3213

3214 Det vi har fått til med LO er unikt. Det samarbeidet skal styrkes. Men samtidig må vi
3215 løfte blikket, og samarbeide med alle - med LO, Unio, Akademikerne og YS.

3216

3217 Fordi vi er til for arbeiderne. Vi er til for mekanikerne, helsefagarbeiderne og
3218 barnehageansatte i LO. Vi er til for lærerne og sykepleierne i Unio. For de akademi-
3219 utdannede i Akademikerne og for bussjåførene i YS. Vi må ha et sterkt samarbeid
3220 med alle disse fire hovedsammenslutningene for å kunne kalle oss et ekte
3221 arbeiderparti.

3222

3223 **Forslag til vedtak:**

3224

3225 Glem ikke hvem vi er til for

3226 VEDTAK:

- 3227 • Videreføre og videreutvikle samarbeidet mellom LO, AUF og Ap.
3228 • Styrke samarbeidet med de tre hovedsammenslutningene UNIO, Akademikerne og
3229 YS.

3230

3231 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3232

3233

3234

3235 76. Stemmerett for 16-åringer

3236 Forslagsstiller: Stavanger AP

3237

3238 **Begrunnelse:**

3239 BEGRUNNELSE:

3240 Norge, som et demokratisk land, holder igjen stemmeretten til en stor del av
3241 befolkningen. De voksne bestemmer over saker som omhandler de unge mye mer
3242 enn dem selv. Vi må utvide demokratiet vårt og gi 16-åringer lik stemmerett som
3243 resten av den myndige befolkningen.

3244

3245 Meningene til en 16-åring er like viktig som de voksnes meninger. De fleste 16- og
3246 17-åringene i dag lever nok mest på foreldrene sine, men de har fortsatt muligheten
3247 til å mene og ytre seg. Hvorfor ikke da også gi dem retten til å stemme og muligheten
3248 til å forandre?

3249

3250 Voksne har et hav av muligheter ved valg til å bestemme over saker som nesten ikke
3251 omhandler dem selv, som f.eks. om elever skal få ha gratis mat i kantina, om
3252 helsesykepleier skal være på skolen hver dag, og om vi skal ha heldagsskole i stedet
3253 for lekser. Det er urettferdig at elever som går faktisk allerede går på videregående
3254 skole ikke får være med på å bestemme dette.

3255

3256 Forskning viser til og med at 16-åringer er flinkere til å stemme enn
3257 førstegangselgere når de får muligheten til det. I forsøksordningen i 20 kommuner
3258 ved kommunevalget i 2011 brukte 16-åringene stemmeretten sin 11 prosent mer enn
3259 førstegangselgerne. Dette viser at unge faktiske bruker stemmeretten sin når de
3260 først får muligheten til det.

3261

3262 De unge er fremtiden og det er derfor viktig at de får begynne å delta i tidlig alder.
3263 Det må også legges til at som 16-åring kan man betale skatt og bli satt fengsel hvis
3264 man gjør et lovbrudd. Stavanger AUF mener at 16-åringer er modne nok til å ha
3265 stemmerett. Vi sier ja til en utvidelse av demokratiet.

3266

3267 **Forslag til vedtak:**

3268

3269 Stemmerett for 16-åringer

3270 VEDTAK:

3271 • at 16-åringer skal få ha stemmerett ved kommunevalg

3272

3273 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3274

3275

3276 77. 16 – årig stemmerett

3277 Forslagsstiller: AUF i Rogaland

3278

3279 **Begrunnelse:**

3280 Stemmeretten har blitt utvidet mange ganger i norsk historie. Fra 1919 hadde vi
3281 allmenn stemmerett for menn og kvinner fra 25 år. Sist den ble senket var i 1978, til
3282 18 år. Det meste av tiden har alderen for stemmerett, valgbarhet og myndighet vært
3283 ulike. Vi har aldri tidligere sett på utvidelsen av stemmeretten som noe negativt og
3284 det ønsker vi ikke nå heller. De ti siste årene har vi sett en kraftig vekst i unges
3285 politiske deltakelse, og nå er unge flinkere til å delta i organisasjoner, skrive i avisa
3286 og delta i demonstrasjoner enn voksne. Norge utmerker seg også i internasjonale
3287 undersøkelser av unges demokratiforståelse. Dette er en positiv utvikling
3288 Arbeiderpartiet støtter helhjertet. Dagens unge skal leve lengst med konsekvensene
3289 av de politiske beslutningene som fattes. De bør også få delta i de demokratiske
3290 prosessene rundt det. Arbeiderpartiet ønsker derfor å senke stemmerettsalderen ved
3291 kommune- og fylkestingsvalg fra 18 til 16 år, og med det styrke demokratiet.

3292 **Forslag til vedtak:**

3293 !6-årig stemmerett

3294 Arbeiderpartiet vil:

3295 -Senke stemmerettsalderen til 16 år i kommune- og fylkestingsvalg.

3296

3297 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3298

3299 **UTTALELSE – UTDANNING, HELSE OG VELFERD**

3300

3301 78. Lik rett til foreldrepenger mellom far og mor

3302 Forslagsstiller: Karmøy AP

3303

3304 **Begrunnelse:**

3305 Lik rett til foreldrepenger mellom far og mor I dag er det slik at far sin rett til
3306 foreldrepenger er knyttet til mors sin aktivitet, mens mor sin rett til foreldrepenger er
3307 uavhengig av far sin aktivitet. Karmøy AP hadde et årsmøtevedtak for noen år siden
3308 der årsmøtet var for en likestilling mellom far og mor, det er nå på tide å jobbe mot
3309 sentralt hold for å få gjennomført dette, i forslaget til nytt program så står det at vi
3310 skal styrke far sine rettigheter – dette er ullent og like konkret. Vi må ha et klarere og
3311 tydeligere standpunkt i denne saken. Forslag til vedtak: Karmøy Arbeiderparti skal i
3312 det kommende året arbeide aktivt for at partiet sentralt fremmer forslag i Stortinget
3313 om å endre Folketrygdloven slik at mor og far sine rettigheter likestilles.

3314 **Forslag til Vedtak:**

3315 **Styrets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.**

3316 Innkomne forslags etter fristen

3317

3318 79. Mottak av flyktningar

3319 Forslagsstiller:Tysvær AP

3320 **Begrunnelse:**

3321 Mottak av flyktningar.

3322 Tysvær Kommune har i mange år teke imot flyktningar. Me har sagt ja til det antalet
3323 som IMDI har anmoda om. Det som me opplev er at me dei siste fem åra har fått
3324 færre enn anmodinga. Snittet er på 14 sjølv om anmodinga stort sett har vore 10-12
3325 fleire. Då blir det vanskeleg å rigge tenesta og me får eit overforbruk i
3326 flyktningetenesta i kommunen.

3327 Me vil at Rogaland Arbeiderparti tar saka på årsmøte slik at denne saka om mottak
3328 flyktninger blir lufta fram sentralt og til IMDI. Samt at Rogaland Arbeiderparti kan
3329 arbeide inn mot IMDI og staten for å betre tilskuddsordninga og prosessen rundt
3330 busetjing av flyktningar i kommunane.

3331 **Forslag til vedtak:**

3332 **Styrets innstilling:**

3333

3334

3335

3336

3337

3338

3339

3340

3341

3342

3343

3344

3345

3346

3347

3348

3349 Utkast lokalpolitisk uttalelse

3350

3351 Valgseier i lokalvalget 2023

3352 Lokalvalget 2023 er avgjørende for å sikre en rettferdig utvikling av Norge. Valget
3353 2021 ga stor støtte til en ny kurs for Norge og en ny Arbeiderparti-ledet regjering.
3354 En regjering for vanlige folk. Arbeiderpartiet skal vinne kommunevalget for å sikre
3355 gode løsninger for arbeid, velferd og klima lokalt og regionalt.

3356 Det er i kommunene og fylkene folk bor. Løsningene på mange av folks
3357 utfordringer i hverdagen finnes lokalt, i hver enkelt kommune og fylke. Det er
3358 lokalt vi best ser resultatene av politikken, og det er lokalt vi kan finne løsningene
3359 på økende forskjeller.

3360 For Arbeiderpartiet er det viktig at alle inkluderes i samfunnet, uavhengig av
3361 kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne og etnisitet. Universell utforming er
3362 nødvendig for å gi alle mulighet til å kunne delta likeverdig på alle
3363 samfunnsområder. Alle har noe å bidra med, og vi må sikre at alle får brukt sine
3364 ressurser i arbeidslivet. Rettferdig fordeling er nøkkelen for et samfunn der alle
3365 kan lykkes. Arbeiderpartiet skal jobbe for rimelige og gode universelle
3366 velferdsordninger som omfatter alle. Vi vil styrke fellesskapet slik at vi sikrer vår
3367 felles velferd. De store utfordringene løser vi best i fellesskap.

3368 ARBEIDERPARTIETS POLITIKK LOKALT SKAL BYGGE PÅ 3369 FEM HOVEDPILARER:

3370 1. Skape arbeidsplasser og et seriøst arbeidsliv

3371 Trygge jobber og ei lønn det går an å leve av er avgjørende for å oppleve
3372 trygghet i hverdagen. Arbeiderpartiet vil skape flere jobber, inkludere flere i
3373 arbeidslivet, ta et krafttak for eksport og gjennomføre en storrengjøring i
3374 arbeidslivet. Kommunene og fylkene har i arbeidslivet viktige roller som
3375 arbeidsgiver, innkjøper og samarbeidspartner.

3376 Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil i samarbeid arbeidslivets parter
3377 lokalt føre en aktiv næringspolitikk for nye grønne arbeidsplasser og grønn
3378 omstilling. Arbeiderpartiet vil bruke mulighetene i offentlige anskaffelser til å
3379 kjøpe og utvikle bedre produkter og tjenester. Det er et mål at det offentlige skal
3380 gi bedre hjelp slik at også mindre næringsaktører har mulighet til å håndtere
3381 anbudskravene.

3382 Arbeiderpartiet går til valg på et aktivt trepartssamarbeid for å styrke det kommunale
3383 tjenestetilbudet. Våre kommuner og fylker skal gå foran og sørge for flere hele og
3384 faste stillinger. Vi vil utvikle arbeidsplassen som læringsarena, stille opp med
3385 læreplasser og praksisplasser. Arbeiderpartiet vil inkludere de som faller utenfor og
3386 gi flere unge en sjanse i arbeidslivet.

3387

3388 Regjeringens Norgesmodell skal sikre seriøsitetsskrav i alle offentlige innkjøp.
3389 Arbeiderparti-styrte fylker og kommuner skal lede an med lokalt tilpasset
3390 seriøsitetssmodeller med strenge krav, god kontroll og målsetning om ingen
3391 anbud til useriøse aktører.

3392

3393 **Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil prioritere tiltak som skaper og**
3394 **sikrer seriøse arbeidsplasser gjennom å:**

- 3395 1. Tilrettelegge for flere grønne arbeidsplasser og grønn omstilling gjennom
3396 å styrke det kommunale og regionale virkemiddelapparatet, og frigjøre
3397 mer næringsareal.
- 3398 2. Følge opp Regjeringens Norgesmodell med å lage lokalt tilpassede
3399 seriøsitetssmodeller for offentlige anbud med strenge krav og god kontroll
3400 som motvirker sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
- 3401 3. Innføre læreplassgaranti, øke antallet læreplasser og sikre flere
3402 praksisplasser for studenter og tilby sommerjobber for ungdom.
3403 Mennesker med funksjonsnedsettelse skal sikres minst like god tilgang
3404 til sommerjobber, lære-, og praksisplasser.
- 3405 4. Styrke trepartssamarbeidet og gjennomføre en tillitsreform for å redusere
3406 mengden rapportering og målstyring. Gi de ansatte mer tid til å gi gode
3407 tjenester.
- 3408 5. Skape en heltidskultur der hele faste stillinger er hovedregelen i alle
3409 ansettelser, og etablere rapporteringsrutiner som sikrer politisk kontroll.
- 3410 6. Styrke kommunen som læringsarena ved å satse på etter- og
3411 videreutdanning, samarbeid med videregående og høyere utdanning og
3412 gi tilbud om å ta fagbrev på jobb. Sikre at fylket tar en aktiv del i tiltak for
3413 kompetanseheving i lokalt næringsliv som f.eks. bransjeprogram for etter-
3414 og videreutdanning.
- 3415 7. Styrke arbeidet for å gi flere mennesker med funksjonsnedsettelse
3416 mulighet til å få jobb.
- 3417 8. Målrette virkemidlene til NAV ung-prosjekter, samt kommunenes og
3418 fylkeskommunenes arbeid for unge som står utenfor aktivitet, utdanning
3419 og arbeid.

3420 2. Klima og natur - rammen rundt all politikk

3421 Klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring. Menneskelig aktivitet varmer
3422 opp jordkloden og vårt forbruk fortrenger planter, dyr og mennesker sine
3423 leveområder. Dette øker faren for dramatiske endringer av både klima og natur.

3424 For Arbeiderpartiet er natur og klima rammen rundt all politikk. Vi vil ha en
3425 rettferdig klimapolitikk som kutter utslipp og skaper jobber. Arbeiderparti-styrte
3426 kommuner og fylker skal være miljøvennlige og kutte klimagassutslipp. Vi må
3427 både bremse klimaendringene og ha gode planer for klimatilpassing. Begge
3428 deler krever økt kompetanse og innsats i kommuner og fylker.

3429

3430 Kommunesektoren har en vesentlig rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet.
3431 Kommuner og fylker kan bidra gjennom direkte gjennom grønne anskaffelser,
3432 transport, vedlikehold av bygg, og indirekte som samfunnsutvikler og
3433 planmyndighet. Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil sette seg mål om å
3434 kutte utslipp i tråd med Paris-avtalen.

3435 **Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil prioritere tiltak for klima og**
3436 **natur gjennom å:**

- 3437 1. Innføre klimabudsjett og -regnskap med konkrete mål om utslippskutt i
3438 tråd med Paris-avtalen.
- 3439 2. Tilrettelegge for trygg og grønn mobilitet der veksten i transport tas med
3440 kollektiv, sykkel og gange. Arbeiderparti-styrte fylker vil gjøre det
3441 enkelt og rimelig for unge å benytte seg av kollektivtransport.
- 3442 3. Jobbe for smart energistyring, klimavennlig byggeplasser og effektiv
3443 energibruk i kommunen, f.eks. ved at nye kommunale bygg som
3444 hovedregel er plusshus.
- 3445 4. Sikre at grøntområder er lett tilgjengelige i tettbygde områder, og verne
3446 om strandsonen og allemannsretten der den er under press.
- 3447 5. Vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 pst. i offentlig anskaffelser
3448 og høyere der det er relevant.
- 3449 6. Styrke arbeidet for sirkulær økonomi ved å prioritere reparasjon og
3450 oppgradering, halvere matsvinn, legge til rette for gjenbruk, restaurering
3451 av bygg og utlåns- og låneordninger lokalt.
- 3452 7. Prioritere nullutslippskjøretøy ved å legge bedre til rette for bruk av
3453 nullutslippskjøretøy på land og på vann.
- 3454 8. Jobbe for at utbyggere som bygger ned skog, jord og annen natur skal
3455 kompensere det ved å restaurere natur andre steder.

3456 3. God helse og livskvalitet for alle

3457 God helse og livskvalitet er viktig i alle livets faser. En felles offentlig
3458 helsetjeneste, styrt av felleskapet og finansiert over skatteseddelen, er det beste
3459 forsvaret for et godt helsevesen for alle og mot økte forskjeller. Derfor sier vi ja
3460 til å verne om våre felles helse- og omsorgstjenester, og nei til
3461 kommersialisering og oppsplitting av ansvar.

3462 Arbeiderpartiet vil forebygge sykdom, gi unge en god start på livet og eldre en
3463 trygg alderdom. I årene som kommer blir vi mange flere eldre i landet.
3464 Arbeiderparti-styrte kommuner skal sikre at disse lange livene også blir gode liv.

3465 Mange opplever stress, press og ensomhet i hverdagen, og koronapandemien
3466 har gjort at flere opplever psykiske plager. Arbeiderpartiet vil ha et samfunn der
3467 vi forebygger, behandler og sikrer ettervern for folk som sliter. Flere må få hjelp
3468 tidligere, uten å vente lenge. Vi må legge til rette for flere lavterskeltilbud, en
3469 skolehelsetjeneste som er til stede i tråd med nasjonale anbefalinger, og
3470 helsestasjoner som forebygger og gir tidlig hjelp.

3471 Arbeiderparti-styrte kommuner vil jobbe for at flere velger helsesektoren som
3472 arbeidsplass, og at ansatte har en arbeidshverdag som gjør at de blir værende.
3473 Knapp fagkompetanse må brukes der den trengs mest. Gjennom en tillitsreform
3474 og et godt trepartssamarbeid vil vi gjennomføre et heltidsløft i kommunene.

3475 **Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil prioritere tiltak som fremmer**
3476 **god helse og livskvalitet gjennom å:**

- 3477 1. Gjøre helsetilbudet til barn og unge mer tilgjengelig ved å styrke
3478 helsestasjonene og skolehelsetjenesten, herunder få på plass
3479 forpliktende avtaler mellom fylke og kommune.
- 3480 2. Styrke tilbudet innen psykisk helse og rus med et særskilt fokus på å
3481 bygge opp lavterskel tilbud uten krav om henvisning.
- 3482 3. Satse på tiltak for å øke inkluderingen og sosial deltakelse for ungdom
3483 med rusproblemer, og at kompetansen i kommunene økes slik at vi sikrer
3484 en mer effektiv og kunnskapsbasert forebyggende innsats.
- 3485 4. Utvikle en heltidskultur, tilby flere praksisplasser og øke antall
3486 lærlinger for å styrke rekruttering av framtidens helse- og
3487 omsorgsarbeidere
- 3488 5. Sørge for tilrettelagte boliger og god koordinering av tjenester til den
3489 enkelte slik at eldre og andre tjenestemottakere har psykisk og fysisk
3490 helse til å bo lenger hjemme.
- 3491 6. Prioritere ernæring, aktivitet og velferdsteknologi som bidrar til at eldre
3492 kan bo lengre hjemme og som kan gi gode liv på korttids- eller
3493 langtidsplass på institusjon.
- 3494 7. Få på plass konkrete folkehelseiltak i tråd med Hurdalsplattformen for å
3495 utjevne sosiale helseforskjeller, som skolemåltid og fysisk aktivitet i
3496 skolen.
- 3497 8. Bidra til aldersvennlig samfunn og god psykisk helse for eldre gjennom
3498 flere kulturelle, sosiale og fysiske aktiviteter og møteplasser for eldre i
3499 samarbeid med frivilligheten

3500

3501 4. En god oppvekst varer hele livet

3502 Familie, venner, idrettslag og lokalt kulturliv og fritidstilbud skaper gode
3503 oppvekstsvilkår, og er viktige fellesskap for barn og unge i alle aldre. Familier
3504 med tid og overskudd til å være til stede for sine yngste, gir den beste rammen
3505 for barn og unges oppvekst. I en trygg familie legges grunnlaget for hvordan
3506 våre barn og unge kan skape gode relasjoner til andre mennesker senere i
3507 livet.

3508 Barnehage og skole er viktige fellesskapsarenaer. Barnehager, lekeplasser og
3509 skoler må være universelt utformet for at alle skal kunne delta. Ansatte i
3510 barnehage og skole sørger for at barn og unge opplever lek, læring, omsorg og
3511 trygghet. Kvalifiserte ansatte er den viktigste faktoren for elevenes læring, og
3512 det er viktig å rekruttere og beholde dyktige ansatte i skoler og barnehager.

3513 Et tett og tverrfaglig samarbeid mellom kommunens tjenester rettet mot barn og
3514 unge, og gode overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående
3515 skole, gir det beste grunnlaget for å mestre livet.

3516 **Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil prioritere tiltak som fremmer**
3517 **barn og unges oppvekstsvilkår gjennom å:**

- 3518 1. Skape trygge og gode oppvekstsvilkår i hele barndommen, gjennom
3519 bedre kompetanse, tidlig og tverrfaglig innsats og samarbeid.
- 3520 2. Følge opp barnevernsreformen med et trygt og rettssikkert barnevern
3521 som sikrer god forebygging og hjelp til barn og familier.
- 3522 3. Sørge for gode barnehager med kvalifiserte voksne som gir trygghet og
3523 stimulerer til lek, læring og utvikling.
- 3524 4. Innføre en mer helhetlig skolehverdag med fokus på fellesskap og
3525 mestring der vi tilbyr idrett og kulturaktiviteter i SFO, leksehjelp og hvor
3526 det gradvis innføres gratis SFO for alle førsteklasinger.
- 3527 5. Gi barn allerede fra barneskolen mer balanse mellom praktisk og
3528 teoretisk læring hvor de får innblikk i ulike yrkesmuligheter.
- 3529 6. Styrke laget rundt elevene slik at alle opplever læring og mestring, for å
3530 redusere mobbing, og bygge et godt sosialt læringsmiljø og legge
3531 grunnlag for at flere mestrer og fullfører skoleløpet.
- 3532 7. Samarbeide med frivillige miljøer og organisasjoner om å gi tilbud til unge
3533 som ikke har funnet sin plass i det organiserte idretts- og kulturtilbudet.

3534

3535 5. Levende byer og bygder

3536 Folk i hele Norge skal ha like muligheter til å leve gode liv og få gode tjenester i
3537 et samfunn bygget på tillit, trygghet og tilhørighet. Forskjellene i Norge skal ned.
3538 Den beste måten å gjøre dette på er å skape trygge jobber og lik tilgang til helse
3539 og skole i by og bygd. Da må arbeidsplasser spres utover hele landet, digital
3540 infrastruktur som bredbånd må på plass og tilbud om utdanning må være gode
3541 over hele landet.

3542 Fattigdom kan føre til at barn blir ekskludert fra viktige sosiale arenaer. Det er
3543 store forskjeller i levekår og fattigdom, både innad i byer og kommuner, men
3544 også mellom landsdeler. Arbeid og lik gang til velferd er de viktigste
3545 virkemidlene for å redusere forskjellene. Unges tilgang til fritidsaktiviteter er
3546 viktig for likere oppvekstsvilkår. Arbeiderparti-styrte kommuner vil forebygge
3547 bedre mot rekrutteringen til kriminalitet blant unge.

3548 Arbeiderparti-styrte kommuner skal lede an i å legge til rette for levende kultur,
3549 idrett og aktivitet. Dette er særlig viktig i etterkant av koronapandemien. Vi vil
3550 tilrettelegge for frivillig sektor, styrke kulturskolen og skape flere fritidstilbud og
3551 møteplasser.

3552 Gode boliger og nærområder er viktig for å sikre gode liv i ulike livsfaser.
3553 Arbeiderpartiet vil ha sikre boliger og bomiljøer med kvalitet. Vi vil aktivt bruke
3554 kommunens muligheter for å bidra til at folk kan eie sin egen bolig.

3555 **Arbeiderparti-styrte kommuner og fylker vil prioritere tiltak som fremmer**
3556 **levende byer og bygder gjennom å:**

- 3557 1. Utarbeide lokale handlingsplaner for reduksjon av fattigdom
3558 2. Bidra til at alle som får opphold i Norge kommer i utdanning eller jobb.
3559 3. Styrke idretten og det lokale kulturlivet, og bedre tilgangen til fritidsaktiviteter
3560 for alle gjennom et tett samarbeid med frivillig sektor, satse på kulturskoler,
3561 bibliotek, lokale utlånsordninger, og meråpne kommunale bygg.
3562 4. Ta i bruk nye løsninger for innbyggermedvirkning som Innbyggerlab og
3563 Bolystteam. Kommunen utvikles best ved å involvere innbyggere og
3564 ansatte.
3565 5. Gjøre friluftsliv, idrett og kultur tilgjengelig for personer med
3566 funksjonsnedsettelse.
3567 6. Styrke kommunenes rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor
3568 ungdom gjennom at alle barn og ungdom har mulighet til å delta i
3569 fritidsaktiviteter, har tilgang til voksne de kan snakke med og at
3570 kommunens forebyggende arbeid er samordnet og koordinert.
3571 7. Legge til rette for nok boliger og benytte de muligheter som kommunen
3572 har for å sikre flere tilgang til boligmarkedet. Boliger må bygges med
3573 livsløpsstandard som gjør at man kan bo i samme bolig i ulike livsfaser.
3574
3575